

การศึกษาศาพของสมุดโรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษา

ในส่วนกลางที่อยู่ในเครือคริสตศาสนา

ปีการศึกษา ๒๕๑๓

๑

ปริญญาโท

ของ

สมบุรณ์ กิ่งพานิช

THE LIBRARY
COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK, THAILAND

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

๕ มีนาคม ๒๕๑๔

การศึกษาสภาพห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษา
ในส่วนกลางที่อยู่ในเครือคริสตศาสนา
ปีการศึกษา 2513

บทคัดย่อ

ของ

สมบูรณ์ ศิงฆมานันท์

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

๑ มีนาคม 2514

จุดมุ่งหมายของการศึกษานี้ เพื่อทราบสภาพที่แท้จริงของห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์
ระดับมัธยมศึกษา ที่อยู่ในเครือคริสตศาสนา ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 50 โรงเรียน
และ เพื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ
ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลโดยการออกไปสังเกต สัมภาษณ์ และใช้แบบสอบถาม

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ในเครือคริสตศาสนา
มีสภาพในด้าน อาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ หนังสือและสิ่งพิมพ์ และการบริการ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
ขาดงบประมาณ และบุคลากร โสตทัศนวัสดุมีใ้รวมอยู่ในห้องสมุด และห้องสมุดมีบทบาท
ในการเรียนการสอนน้อย เมื่อเปรียบเทียบสภาพของห้องสมุด กับมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุด
โรงเรียนมัธยมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ปรากฏว่า ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ในเครือ
คริสตศาสนา ยังไม่ได้มาตรฐานในด้าน บุคลากร มากที่สุด รองลงมาคือในด้านหนังสือและสิ่งพิมพ์
และโสตทัศนวัสดุ

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ของ
วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้

พ. ท. ๒๕: ประธาน

๐๒๑ S. ๒๒.๒ กรรมการ

๕ สิงหาคม ๒๕๖๔

ประกาศคุณประการ

ปัญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะผู้เขียนได้รับคำแนะนำ และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์วิชญ์ ทับเที่ยง อาจารย์ลุมุ รัตทากร และ อาจารย์ กร.พจน์ สะเพียรชัย จึงขอขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสามท่านอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณพระนอม แก้วกำเนิด ผู้อำนวยการกองโรงเรียนราษฎร์ ที่ให้ความสนับสนุนและความสะดวกในการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนผู้จัดการ ครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครูโรงเรียนราษฎร์ในเครือคริสตศาสนา ที่ได้ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ คุณไพโรจน์ อินทศิริสวัสดิ์ นักวิทยาศาสตร์แห่งสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ เป็นพิเศษ สำหรับคำแนะนำและความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง และขอขอบคุณ คุณพยอม แสงเสนห์ ผู้ช่วยให้ปัญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จทันเวลา

สุดท้าย ขอขอบคุณ คุณไพโรจน์ หิงฆมานันท์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดมา

สมบุญ หิงฆมานันท์

สารบัญ

บท	หน้า
๑ บทนำ	๑
กานำ	๑
ความมุ่งหมายในการศึกษาคนควา	๕
ความสำคัญของการศึกษาคนควา	๕
ขอบเขตของการศึกษาคนควา	๖
กานิยามศัพท์เฉพาะ	๗
ข้อตกลงเบื้องต้น	๘
เอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๙
เอกสารและผลการวิจัยในทางประเทศ	๙
เอกสารและผลการวิจัยในประเทศไทย	๑๔
๓ วิธีดำเนินการคนควา	๑๘
การสร้างแบบสำรวจและแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัย	๑๘
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	๑๙
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๙
การจัดกระทำกับข้อมูล	๒๐
การวิเคราะห์ข้อมูล	๒๓
๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๒๕
ลักษณะของกลุ่มประชากร	๒๕
สภาพที่แท้จริงของห้องสมุด และสภาพเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานขั้นต่ำ	
ของห้องสมุดโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ	๓๘
ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพห้องสมุดตามรายการที่ไ้มาตรฐานขั้นต่ำ	
ของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ระหว่างโรงเรียนราษฎร์ ที่	
กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะ และไม่รับรองวิทยฐานะ	๖๐

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู ที่มีต่อสภาพของห้องสมุดโรงเรียน	๖๖
อัตราการยละของความคิดเห็นของประชากรทั้งหมดในรายการ ความคิดเห็น	๗๘
๕ สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	๘๓
ความมุ่งหมายของการวิจัย	๘๓
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	๘๓
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	๘๓
การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๔
สรุปผลการวิจัย	๘๕
ขอเสนอแนะ	๑๐๒
บรรณานุกรม	๑๐๙
ภาคผนวก ก	๑๑๑
ภาคผนวก ข	๑๑๖
ภาคผนวก ค	๑๓๐

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
๑ จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับก็เามาจากกลุ่มตัวอย่าง	๒๑
๒ จำนวนโรงเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะ และ ไม่รับรองวิทยฐานะ และโรงเรียนที่ห้องสมุด และไม่มีห้องสมุด	๒๕
๓ จำนวนโรงเรียนที่ห้องสมุด และไม่มีห้องสมุด จำแนกตามชนิด เปิดทำการสอน	๒๖
๔ จำนวนครูใหญ่จำแนกตามเพศและอายุ	๒๗
๕ จำนวนครูใหญ่จำแนกตามวุฒิ และการศึกษาหรืออบรม เกี่ยวกับห้องสมุด	๒๘
๖ จำนวนครูใหญ่ที่ทำการสอนและไม่สอนหนังสือ	๒๙
๗ จำนวนชั่วโมงสอนของครูใหญ่ต่อสัปดาห์	๒๙
๘ ครูใหญ่จำแนกตามจำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่	๓๐
๙ จำนวนบรรณารักษ์จำแนกตามเพศและอายุ	๓๑
๑๐ จำนวนบรรณารักษ์จำแนกตามวุฒิและการศึกษาหรืออบรม เกี่ยวกับห้องสมุด	๓๒
๑๑ จำนวนบรรณารักษ์จำแนกตามการสอนและไม่สอนหนังสือ	๓๓
๑๒ ชั่วโมงทำงานของบรรณารักษ์ต่อสัปดาห์	๓๓
๑๓ จำนวนบรรณารักษ์จำแนกตามระยะเวลาที่ไปปฏิบัติงานห้องสมุด	๓๔
๑๔ จำนวนครูจำแนกตามเพศและอายุ	๓๕
๑๕ จำนวนครูจำแนกตามวุฒิและการศึกษาหรืออบรม เกี่ยวกับห้องสมุด	๓๖
๑๖ จำนวนครูจำแนกตามหมวดวิชาที่สอน	๓๗
๑๗ จำนวนครูจำแนกตามจำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์	๓๗
๑๘ เนื้อที่ของห้องสมุด	๓๘
๑๙ เลี้ยงรบกวนจากภายนอก	๔๐
๒๐ จำนวนโต๊ะ - เก้าอี้	๔๑
๒๑ จำนวนชั้นหนังสือ	๔๒

๒๒	จำนวนชั้นวารสาร	๔๓
๒๓	จำนวนแผนป้ายนิทรรศการ	๔๔
๒๔	จำนวนและขนาดของตู้จัดรายการ	๔๕
๒๕	จำนวนและขนาดของที่วางหนังสือพิมพ์	๔๖
๒๖	จำนวนเครื่องพิมพ์ดีด	๔๗
๒๗	จำนวนวารสารภาษาไทย และภาษาอังกฤษ	๔๘
๒๘	จำนวนหนังสือพิมพ์	๕๐
๒๙	จำนวนบรรณารักษ์ ผู้ช่วยบรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ และพนักงานดูแล ทำความสะอาด	๕๑
๓๐	จำนวนผู้ช่วยบรรณารักษ์ จำแนกตามวุฒิและการสอน	๕๒
๓๑	จำนวนวันและเวลาที่ห้องสมุดเปิดในหนึ่งสัปดาห์	๕๓
๓๒	จำนวนครูและนักเรียนที่เข้าห้องสมุดในหนึ่งสัปดาห์	๕๔
๓๓	บริการของห้องสมุดนอกจากบริการให้ยืมหนังสือ	๕๕
๓๔	จำนวนหนังสือและระยะเวลาที่ห้องสมุดให้ยืมหนังสือ	๕๖
๓๕	จำนวนครั้งที่จัดนิทรรศการในภาคเรียนหนึ่ง ๆ	๕๘
๓๖	จำนวนรอยกะของห้องสมุด ของโรงเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการ รับรองวิทยฐานะ และยังไม่รับรองวิทยฐานะ ตามรายการที่ได้ มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา	๖๐
๓๗	ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู ตามหมวดวิชา ที่สอน เกี่ยวกับอาคารสถานที่	๖๓
๓๘	ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู ตามหมวดวิชา ที่สอน เกี่ยวกับครุภัณฑ์	๖๕
๓๙	ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู ตามหมวดวิชา ที่สอน เกี่ยวกับโสตทัศนวัสดุ	๖๗

๔๐	กาเฉลี่ยของความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู ตามหมวดวิชาที่สอน เกี่ยวกับหนังสือและสิ่งพิมพ์	๖๔
๔๑	กาเฉลี่ยของความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู ตามหมวดวิชาที่สอน เกี่ยวกับบุคลากร	๗๒
๔๒	กาเฉลี่ยของความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู ตามหมวดวิชาที่สอน เกี่ยวกับงบประมาณ	๗๔
๔๓	กาเฉลี่ยของความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู ตามหมวดวิชาที่สอน เกี่ยวกับการบริการ	๗๖
๔๔	จำนวนนักเรียน และจำนวนหนังสือของแต่ละโรงเรียน	๑๓๐

คำนำ

ห้องสมุดมีบทบาทสำคัญในด้านการศึกษามาเป็นเวลานานกว่าครึ่งศตวรรษแล้ว และเป็นที่แน่นอนว่าในอนาคตห้องสมุดนั้นวันแต่จะมีบทบาทในการศึกษามากยิ่งขึ้น ในอดีต การศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ตลอดจนระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษา โดยให้วิธีบรรยายให้นักเรียน นิสิต นักศึกษาฟัง จุด แคว้นของจำไปกามนั้น เมื่อถึงเวลาสอบ ครู อาจารย์ ก็ออกข้อสอบโดยถือแนวความที่ได้บรรยายไว้ นักเรียน นิสิต และนักศึกษา ไม่จำเป็นต้องไปศึกษากันคว้าเพิ่มเติมอีก จะยึดถือคำบรรยายของครู อาจารย์ เป็นหลัก ถึงพระบรมราโชวาทพระราชทานแก่ศึกษาธิการจังหวัด และผู้ตรวจการศึกษามัธยมศึกษาจักร ๘. พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๑ ว่า

การศึกษาค้นคว้าโบราณคดีให้เป็นรายบุคคล ก็ครูที่มีความรู้ ได้นำค้นคว้าตนเองมา คีแล้ว ตั้งสำนักขึ้นและมีลูกศิษย์กลุ่มหนึ่ง ซึ่งต่อมากลายเป็นสำนักศึกษาใหญ่ขึ้น มีครู มากมายขึ้น มาปัจจุบันนี้ ขยายเป็นการให้การศึกษาอย่างกว้างขวาง วิชาการที่ให้ โดยเฉพาะความรู้ในความเป็นอยู่ในทางวัตถุก้าวหน้าและขยายตัวอย่างมหาศาล

การที่วิทยากรต่าง ๆ ขยายตัวอย่างมาก และเจริญรุดหน้าไปทุกวันอย่าง ไม่หยุดยั้ง เป็นการยากที่จะนำเอาวิทยากรต่าง ๆ เหล่านั้นมาบรรจุไว้ในหลักสูตรและ จัดสอนให้แก่ผู้เรียนได้ครบถ้วนหรือกว้างขวาง ห้องสมุดจะเป็นที่สำหรับให้คนติดตามข่าว และ ร่องราวความเจริญก้าวหน้าของวิทยากรทุกแขนง ตลอดจนความเคลื่อนไหวของ เหตุการณ์ต่าง ๆ ทั่วโลก และเป็นศูนย์กลางของการค้นคว้าวิชาการทุกชนิด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ประมวลพระราชดำรัสและ พระบรมราโชวาทที่พระราชทาน ในโอกาสต่าง ๆ ตั้งแต่เดือน ธันวาคม ๒๕๑๑ ถึงเดือน พฤศจิกายน ๒๕๑๒ หน้า ๑๕ .

ในคำวิธีสอน นวนิตย์ อินทรามะ^๑ กล่าวว่า ปัจจุบันนี้นักการศึกษาของเราได้พากันไปศึกษายังต่างประเทศในยุโรปและอเมริกาเป็นอันมาก คนเหล่านี้เมื่อจบการศึกษาแล้วก็นำเอาระบบการศึกษาของต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการศึกษาของสหรัฐอเมริกา มาปรับปรุงใช้ในโรงเรียน ทำให้ระบบการให้การศึกษาเปลี่ยนจากการบรรยายให้นักเรียนนิสิต นักศึกษา จด และท่องจำ หันมาเน้นหนักในทางที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง ครู อาจารย์จะบรรยายในห้องเรียนแล้วมอบหมายให้ผู้เรียนไปอ่านหนังสือหาความรู้เพิ่มเติม การบรรยายในชั้นเรียนจึงเป็นส่วนประกอบส่วนหนึ่งเท่านั้น แนวโน้มใหม่ของการศึกษามุ่งที่จะส่งเสริมบุคคลิกภาพ โดยจัดให้ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเอง และรู้จักวิธีที่จะค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ วารสาร และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนมีอิสระกว้างขวาง เกิดความคิดริเริ่มต่าง ๆ ขึ้น

เมื่อแนวโน้มการจัดการศึกษาได้พัฒนาไปเช่นนี้ ย่อมประจักษ์ชัดว่าสิ่งที่สำคัญและจำเป็นในระบบการศึกษาใหม่นี้จึงได้แก่ห้องสมุด ในการศึกษาทุกระดับสถานศึกษาต้องคำนึงว่าห้องสมุด เป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้^๒ ไม่มีวิทยาลัย หรือ มหาวิทยาลัยใดสามารถพัฒนาหรือผลิตงานที่มีประสิทธิภาพได้โดยไม่มีห้องสมุดที่เข้มแข็งไว้เป็นศูนย์กลาง^๓

ลมูล รัตตากร^๔ ได้กล่าวถึงความสำคัญของห้องสมุดวิทยาลัยและโรงเรียนไว้ว่า

๑. เป็นที่รวมแห่งวิทยาการต่าง ๆ

๒. เป็นที่ที่ทุกคนจะได้อ่านหนังสือและค้นคว้าหาความรู้ได้โดยอิสระ

ตามความสนใจของแต่ละบุคคล

๓. การมีหนังสือที่ต้องการอ่านทำให้พอใจที่จะอ่านโดยไม่รู้จักจบสิ้น

^๑ นวนิตย์ อินทรามะ "ห้องสมุดกับสถาบันการศึกษาระดับสูง" วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ ๙ . ๑๙ - ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒

^๒

Ward C.Reeder , A First Course in Education, p. 414.

^๓

Ella V. Aldrich, Using Books and Libraries, p. 1.

^๔

ลมูล รัตตากร การใช้ห้องสมุด หน้า ๔ - ๕ .

๔. ช่วยให้ผู้ในหอสมุดมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ
๕. ช่วยปลูกฝังนิสัยรักการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
๖. ช่วยให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
๗. ช่วยให้ผู้รู้จักใช้และระวังรักษาสมบัติสาธารณะ

หากพิจารณาในด้านการมัธยมศึกษาในประเทศไทย ขณะนี้รัฐบาลกำลังเร่งรัดขยายการศึกษา ระดับนี้ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อผลิตคนระดับกลางออกสนองความต้องการของสังคม และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติได้ระบุความมุ่งหมายของการศึกษาระดับนี้ไว้ว่า

"ความมุ่งหมายจะสำรวจและส่งเสริมความสนใจและความถนัดตามธรรมชาติของเด็ก เพื่อให้ได้ความรู้และทักษะอันเพียงพอแก่การประกอบอาชีพ หรือให้ได้มีพื้นฐานความรู้อันจำเป็นแก่การดำรงชีวิต หรือเพื่อการศึกษาต่อไปในระดับที่สูงขึ้น"

จะเห็นได้ว่าหากจะจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาให้บรรลุตามความมุ่งหมายดังกล่าวแล้ว โรงเรียนจำเป็นต้องมีห้องสมุดไว้เป็นอุปกรณ์ เพราะเมื่อแปลหลักสูตรเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว ห้องสมุดจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวก (facilities) อย่างหนึ่งของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของห้องสมุดย่อมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาและหลักสูตรเสมอ

แมนมาส ขวลิขิต และสิรินทร์ ชวงโชติ^๒ ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียนไว้ว่า

๑. เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนรักการอ่านหนังสือ
๒. เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
๓. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ รอบตัวอย่างกว้างขวางขึ้น
๔. เพื่อหัดให้นักเรียนรู้จักใช้และระวังหนังสือและสิ่งอื่น ๆ ในห้องสมุด
๕. เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความสนใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง
๖. เพื่อหัดให้นักเรียนรู้จักรักความสวยงามและความเป็นระเบียบ
๗. เพื่อส่งเสริมการเรียนของเด็ก และการสอนของครู โดยจัดหาหนังสือและวัสดุทัศนวัสดุต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และหลักสูตรของโรงเรียน

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๗๗ ตอนที่ ๔๖ วันที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๐๓ .

^๒ แมนมาส ขวลิขิต และสิรินทร์ ชวงโชติ คู่มือบรรณารักษศาสตร์ หน้า ๗๒ - ๗๔ .

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียน จึงหันมาส่งเสริมการจัดห้องสมุดให้ได้มาตรฐานที่ดี ในปี พ.ศ.๒๕๐๕ ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานห้องสมุด"^๑ เพื่อหาทางปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน และในปี พ.ศ.๒๕๑๑ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียน^๒ ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้ได้กำหนดขึ้น เพื่อให้โรงเรียนต่าง ๆ ได้ยึดถือเป็นมาตรฐานสำหรับการจัดและปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียน

จากผลงานของคณะกรรมการดังกล่าวประกอบกับการให้น้ำหนักในการศึกษาของรัฐบาล เป็นผลให้ห้องสมุดโรงเรียนรัฐบาลเจริญก้าวหน้าไปมากในขณะนี้ ส่วนโรงเรียนราษฎร์ก็มีความเคลื่อนไหวในเรื่องนี้มากเช่นกัน มีโรงเรียนหลายโรงจัดห้องสมุดได้ดีกว่าหรือดีพอ ๆ กับโรงเรียนรัฐบาลในระดับเดียวกัน

ในบรรดาโรงเรียนราษฎร์ที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่ามีมาตรฐานการเรียนการสอนสูงหลายโรงในสวนกลาง เป็นโรงเรียนที่ดำเนินการโดยบาทหลวงและมิชชันนารี ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้มีบทบาทต่อการศึกษากิจการของประเทศไทยมาเป็นเวลานานแล้ว อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นผู้นำเอาการศึกษาแบบปัจจุบันเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย^๓ ผู้บริหารของโรงเรียนในเครือคริสตศาสนาหลายโรงตระหนักในความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียนมาก และได้พยายามปรับปรุงห้องสมุดของตน

วิไลสัน โกลกลาวไว้ในรายงานการสำรวจโรงเรียนในเครือคริสเตียนในประเทศไทยว่า เครื่องมือเบื้องต้นของคณะครูและนักเรียนของทุก ๆ โรงเรียนคือ ห้องสมุด ซึ่งการจะเป็นศูนย์กลางสำหรับการอ้างอิง และค้นคว้าวิจัยเท่า ๆ กับเป็นศูนย์กลางสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจไปกับโลกของหนังสือ เด็กในทุกชาติควรมีโอกาสและได้รับการจูงใจให้พบกับความบันเทิงใจและสิ่งเร้าใจต่าง ๆ ในห้องสมุด

^๑กระทรวงศึกษาธิการ คำสั่งที่ ๕๐๐/๒๕๐๕ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานห้องสมุด ของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๐๕ .

^๒ประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียน วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ.๒๕๑๑ .

^๓เส้าทอน สุภโสภณ ประวัติการโรงเรียนราษฎร์ในประเทศไทย หน้า ๒๐ - ๓๐ .

โรงเรียนรัฐบาลในประเทศไทยได้พัฒนาห้องสมุดโรงเรียนไปอย่างคืบคลานแล้ว โรงเรียนในเครือคริสเตียนในประเทศไทยไม่ว่าจะถูกละทิ้งไว้เบื้องหลัง^๑

โดยเหตุที่โรงเรียนในเครือคริสตศาสนา มีบทบาทสำคัญมากในการศึกษาของประเทศไทย และเพราะห้องสมุดเป็นส่วนประกอบที่จำเป็นสำหรับโรงเรียน ผู้เขียนจึงได้เลือกศึกษาเรื่องสภาพห้องสมุดโรงเรียนราชนิกูลที่อยู่ในเครือคริสตศาสนา

✓ ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

๑. เพื่อทราบสภาพที่แท้จริงของห้องสมุดโรงเรียนราชนิกูลในเครือคริสตศาสนา
๒. เพื่อเปรียบเทียบห้องสมุดโรงเรียนราชนิกูลในเครือคริสตศาสนากับมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ
๓. เพื่อทราบความคิดเห็นของ ครูใหญ่ ครู และ บรรณารักษ์ ของโรงเรียนในเครือคริสตศาสนา ที่มีต่อสภาพของห้องสมุดโรงเรียน
๔. เพื่อศึกษานโยบายของห้องสมุดโรงเรียนในเครือคริสตศาสนา ที่มีต่อการเรียนการสอนในโรงเรียน

✓ ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

๑. ทำให้ทราบว่าห้องสมุดของโรงเรียนในเครือคริสตศาสนามีสภาพที่แท้จริงเป็นอย่างไร
๒. ทำให้ทราบว่าห้องสมุดของโรงเรียนในเครือคริสตศาสนาจัดได้ตามมาตรฐานของห้องสมุดโรงเรียน ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ หรือไม่ เพียงไร
๓. ทำให้ทราบว่า ครูใหญ่ ครู และ บรรณารักษ์ ของโรงเรียนในเครือคริสตศาสนา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพห้องสมุดโรงเรียนของตนอย่างไร
๔. ทำให้ทราบว่าห้องสมุดโรงเรียนในเครือคริสตศาสนามีบทบาท ต่อการเรียนการสอนของโรงเรียนอย่างไรบ้าง

^๑ Frank T. Wilson, Report of Survey Evaluation of Twenty-five Church Related Schools in Thailand September 9 - December 3, 1964, p. 21.

✓ ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

๑. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการสำรวจสภาพที่แท้จริงของห้องสมุดโรงเรียนในเครือคริสตศาสนาระดับมัธยมศึกษา ในส่วนกลาง ปีการศึกษา ๒๕๑๓ ในด้านต่อไปนี้คือ

๑. อาคารสถานที่
๒. ทรัพยากร
๓. หนังสือและสิ่งพิมพ์
๔. โสภณวัตถุ
๕. งบประมาณ
๖. การบริการ
๗. บุคลากร

๒. การศึกษาในด้านความคิดเห็นที่มีต่อสภาพของห้องสมุด กระทำกับ ครูใหญ่ และบรรณารักษ์ทุกคน และตัวแทนของครูที่สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ คือ วิทยาศาสตร์, กนิษฐศาสตร์, สังคมศึกษา, ภาษาไทย, ภาษาอังกฤษ, ศิลปศึกษา และพลานามัย ของโรงเรียนในเครือคริสตศาสนา ปีการศึกษา ๒๕๑๓

✓ โรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษา ในส่วนกลาง ที่อยู่ในเครือคริสตศาสนา ซึ่งใช้เป็นแหล่งศึกษามีดังนี้ คือ

๑. โรงเรียนกรุงเทพศึกษา	๒. โรงเรียนคอนเซ็ปชันคอนแวนต์
๓. โรงเรียนเซนต์คาเบรียล	๔. โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนแวนต์
๕. โรงเรียนพันธะศึกษาแผนกมัธยม	๖. โรงเรียนนิรมย์วิทยา
๗. โรงเรียนยอห์นนาถารักษ์แผนกมัธยม	๘. โรงเรียนพันธะวัฒนา
๙. โรงเรียนคฤหาสน์	๑๐. โรงเรียนเซนต์คอมมิวนิก
๑๑. โรงเรียนภาสะหงษ์	๑๒. โรงเรียนแม่พระฟาติมา
๑๓. โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย	๑๔. โรงเรียนมหาไถ่ศึกษา
๑๕. โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์	๑๖. โรงเรียนลาซาล
๑๗. โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย	๑๘. โรงเรียนเยนเฮสส์เม็มโมเรียล
๑๙. โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา	๒๐. โรงเรียนอัสสัมชัญ

๒๑. โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์	๒๒. โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนแวนต์
๒๓. โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย	๒๔. โรงเรียนสัจจพิทยา
๒๕. โรงเรียนเซนต์หฤทัยศึกษา	๒๖. โรงเรียนเปรมฤดีศึกษา
๒๗. โรงเรียนवासुเทวี	๒๘. โรงเรียนพระแม่มารี
๒๙. โรงเรียนพระแม่มารีย์ชาย	๓๐. โรงเรียนสุฤดีพิทยา
๓๑. โรงเรียนวิริยาลัย	๓๑. โรงเรียนนรสารพิทยา
๓๓. โรงเรียนสารสาสน์พิทยา	๓๔. โรงเรียนเซนต์จอห์น
๓๕. โรงเรียนเทพประสาพิทยา	๓๖. โรงเรียนกุหลาบวัฒนา
๓๗. โรงเรียนกุหลาบวิทยา	๓๘. โรงเรียนเซนต์เทเรซา
๓๙. โรงเรียนมาเรียลัย	๔๐. โรงเรียนช่างตากครูสคอนแวนต์
๔๑. โรงเรียนช่างตากครูสศึกษา	๔๒. โรงเรียนแสงอรุณ
๔๓. โรงเรียนบูรณวิทย์	๔๔. โรงเรียนสตรีบูรณวิทย์
๔๕. โรงเรียนประกอบอนุสรณ์	๔๖. โรงเรียนมารคานุเคราะห์
๔๗. โรงเรียนนฤมลทิน ชนบุรี	๔๘. โรงเรียนภานุสรณ์
๔๙. โรงเรียนอัสสัมชัญ ชนบุรี	๕๐. โรงเรียนมีนาวิทยา

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

๑. โรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษา หมายถึงโรงเรียนราษฎร์ ที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ หรือต่ำกว่า ไปจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ หรือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เฉพาะสายสามัญ สังกัดกองโรงเรียนราษฎร์ กรมวิสามัญศึกษา

๒. โรงเรียนในเครือคริสตศาสนา หมายถึงโรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษาในส่วนกลาง ซึ่งเป็น

๒.๑ โรงเรียนที่ขึ้นต่อสภาคริสตจักรในประเทศไทย นิการโปเรสแตนต์

๒.๒ โรงเรียนในเครือคาทอลิก ทั้งที่เป็นของนักบวชคาทอลิก

วัดคาทอลิก และเอกชนคาทอลิก

๓. หอสมุด หมายถึง หอสมุดโรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษา ในส่วนกลาง
ที่อยู่ในเครือคริสตศาสนา ปีการศึกษา ๒๕๑๓

๔. ครูใหญ่ หมายถึง ครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ ของโรงเรียนราษฎร์ระดับ
มัธยมศึกษาในส่วนกลาง ที่อยู่ในเครือคริสตศาสนา ปีการศึกษา ๒๕๑๓

๕. ครู หมายถึงผู้ที่ทำการสอน ในโรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษา ในส่วนกลาง
ที่อยู่ในเครือคริสตศาสนา ปีการศึกษา ๒๕๑๓

๖. บรรณารักษ์ หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน
หอสมุดของโรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษา ในส่วนกลาง ที่อยู่ในเครือคริสตศาสนา
ในปีการศึกษา ๒๕๑๓

๗. บุคลากร หมายถึง บรรณารักษ์ ผู้ช่วยบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่หอสมุด
ขอตกลงเบื้องต้น

๑. ถือว่ารายละเอียดที่ได้จากการสำรวจของผู้วิจัย เชื่อถือได้

๒. ถือว่า ครูใหญ่ ครู และบรรณารักษ์ ตอบแบบสอบถาม ด้วยความจริงใจ
และเป็นที่เชื่อถือได้

เอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับเอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องจะแยกกล่าวเป็นสองตอน คือ ตอนที่หนึ่ง เป็นเอกสารและผลการวิจัยในต่างประเทศ ตอนที่สองเป็นเอกสารและผลการวิจัยในประเทศไทย

เอกสารและผลการวิจัยในต่างประเทศ

การวิจัยทางคานบรรณารักษศาสตร์ในต่างประเทศ กระจ่างกันอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา ในที่นี้จะกล่าวถึงเอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องห้องสมุดโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่

มัลเลน^๑ ได้สำรวจปัญหาการปฏิบัติและสภาพการต่าง ๆ ที่มีผลต่อการใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอนของครู และนักเรียน ของโรงเรียนในรัฐมิสซูรี โดยใช้แบบสอบถามกับอาจารย์ใหญ่ ครู บรรณารักษ์ และ นักเรียน ประกอบกับการสัมภาษณ์ ได้ผลโดยสรุปดังนี้

๑. อาจารย์ใหญ่ ครู และ บรรณารักษ์ ส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า โรงเรียนจะต้องทำให้ห้องสมุดมีค่ายิ่งต่อการเรียนการสอน

๒. อาจารย์ใหญ่ ครู และ บรรณารักษ์ ยังไม่ได้ร่วมมือกันจัดทำห้องสมุดให้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

๓. บรรณารักษ์ส่วนมากไม่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตร และจัดเนื้อหาวิชาที่มีการสอนในโรงเรียน

๔. งานที่ครูให้นักเรียนทำส่วนใหญ่ไม่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ห้องสมุด

๕. การเปิดบริการของห้องสมุด ในตอนเย็น ในวันหยุด และในระหว่างปิดภาคเรียน มีน้อย

^๑ Benet Curtis Mullen, "A Survey of Problems, Practices and Conditions Affecting the Use of the Library in Instruction in North Central Association Schools in Missouri, " Dissertation Abstracts 28: 400A, August, 1967.

๖. ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ของ North Central Association
รัฐมิสซูรี ยังไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียน ของสมาคมห้องสมุดอเมริกา
๗. ห้องสมุดโรงเรียนยังไม่เป็นศูนย์ส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนเท่าที่ควร
๘. ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ยังไม่ได้มาตรฐานเช่นเดียวกับห้องสมุดของ
โรงเรียนขนาดเล็ก

๙. เมื่อพิจารณาตามมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนของสมาคมห้องสมุดอเมริกาแล้ว
สิ่งที่ห้องสมุดโรงเรียน ของ North Central Association ขาดมากที่สุด คือ
เจ้าหน้าที่ห้องสมุด

เมเยอร์^๑ ได้ศึกษาเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ ของห้องสมุด
โรงเรียนมัธยมศึกษาในเนบราสกา โดยใช้แบบสอบถาม และสัมภาษณ์บรรณารักษ์ ของโรงเรียน
ในกลุ่มตัวอย่าง จากผลของการวิเคราะห์ข้อมูลเปิดเผยให้ทราบถึงความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ที่มีต่อการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ว่า สิ่งสำคัญที่ห้องสมุดโรงเรียนและบรรณารักษ์
ควรจัดทำในห้องสมุดโรงเรียนคือ

๑. กิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วม และการบริการ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือ
และคำแนะนำ
๒. ความรู้ที่จำเป็นสำหรับบรรณารักษ์ในการแนะนำการอ่าน และกิจกรรมอื่น ๆ
ที่ต้องอาศัยความรู้นั้น
๓. บริการที่บรรณารักษ์จัดเพื่อเป็นการแนะนําสังคม รวมทั้งการแนะนำการใช้
ห้องสมุด
๔. กิจกรรมและบริการที่ครูเป็นผู้จัด
๕. ความร่วมมือของครูต่อโครงการของห้องสมุด
๖. สิ่งอำนวยความสะดวก (facilities)

^๑ Floud R. Meyer, "Library Facilities and Services in Nebraska
Secondary Schools," Dissertation Abstracts 17: 1619A, November, 1967.

๗. มาตรฐาน ขนาด ตารางการทำงาน และกิจกรรมของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

๘. งบประมาณ เงินพิเศษ และการสั่งซื้อวัสดุต่าง ๆ ของห้องสมุด

๙. การเลือกตลอดจนการจัดทำกับวัสดุ หนังสือ จุลสาร หนังสือพิมพ์ และโสตทัศนวัสดุ

๑๐. สถานที่และอุปกรณ์ของห้องสมุด

✓ แมกเจกิน^๑ ได้ศึกษาห้องสมุดโรงเรียนมัธยมเช่นเดียวกัน ในด้านการบริการ พบว่าห้องสมุดโรงเรียนมีปัญหาดังนี้

๑. ห้องสมุดมีหนังสือและวัสดุน้อย ไม่สมดุล เพราะขาดเงินในการจัดซื้อ และขาดคู่มือในการเลือกซื้อ

๒. นักเรียนมีเวลาใช้ห้องสมุดน้อย เพราะต้องเรียนเต็มวัน

๓. ขาดบรรณารักษ์ที่ได้รับการฝึกงานทางคานบรรณารักษศาสตร์

๔. ขาดความร่วมมือระหว่างครูกับบรรณารักษ์ ครูไม่ร่วมมือกับบรรณารักษ์ ในการที่จะจัดห้องสมุดให้สนองความต้องการของหลักสูตร และบรรณารักษ์ไม่มีส่วนรวมในการวางหลักสูตร

ดูแก^๒ ได้ศึกษาการใช้ห้องสมุดโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สามแห่งในสหรัฐอเมริกา ได้ผลพอสรุปได้ดังนี้

๑. ครูส่วนมากยังสอนโดยยึดตำราเป็นหลัก การให้งานของครูก็มีให้ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ห้องสมุดเพื่อจนกว่าหาคำตอบ

๒. นักเรียนประมาณร้อยละสี่สิบ เท่านั้นที่ใช้ห้องสมุดบ่อย ๆ นอกนั้นนาน ๆ จึงจะใช้ห้องสมุด

๓. นักเรียนที่เรียนดีใช้ห้องสมุดมากกว่าพวกที่เรียนอ่อน นักเรียนฉลาดใช้ห้องสมุดเพื่อคนกว่าเพิ่มเติม แต่การใช้ห้องสมุดของพวกที่เรียนอ่อน ขึ้นกับสิ่งอำนวยความสะดวกของห้องสมุด

๔. นักเรียนส่วนมากใช้ห้องสมุดประชาชนประกอบการใช้ห้องสมุดโรงเรียน นักเรียนประมาณร้อยละยี่สิบใช้ห้องสมุดประชาชนแทนห้องสมุดโรงเรียน

^๑Virginia McJenkin, "Library Service to Secondary School Students," The Bulletin of the National Association of Secondary School Principals 50 : 12 - 14, January, 1966.

^๒Mary Peter C. Ducat, "Students and Faculty Use of the Library in Three Secondary Schools," Dissertation Abstracts 21 : 909 - 910, October, 1960.

เฟนวิก^๑ ได้ศึกษาเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดสำหรับเด็กในประเทศออสเตรเลีย ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ การศึกษาได้กระทำอยู่เป็นเวลา ๖ เดือน สรุปผลในด้านที่เกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียนมีดังนี้ คือ

๑. ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน ในทุกรัฐ และทุกระดับ
๒. ขาดบรรณารักษ์ที่มีความรู้ และได้รับการฝึกอบรม ในด้านบรรณารักษศาสตร์
๓. มีหนังสือที่มีคุณภาพต่ำ ไม่ไ้มาตรฐาน และล้าสมัย
๔. ขาดคู่มือสำหรับการเลือกซื้อหนังสือและวัสดุ
๕. ขาดการแนะแนวการอ่าน

เคเซอร์^๒ ได้กล่าวถึงสภาพและปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนในประเทศสาธารณรัฐเวียดนาม ไว้ว่า

๑. ขาดบรรณารักษ์ที่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์
๒. ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพียงมุมเก็บหนังสือเท่านั้น
๓. บรรณารักษ์ต้องรับผิดชอบหนังสือที่หาย ห้องสมุดจึงมีชั้นปิด และไม่คอยมีผู้ใช้
๔. โรงเรียนแต่ละแห่งมีนักเรียนมากเกินไป
๕. หนังสือส่วนมากได้มาจากการบริจาค จึงทำให้ไม่มีหนังสือตรงตามความต้องการ
๖. เริ่มมีการจัดห้องสมุดที่ทันสมัยในโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่หลายแห่ง

✓ ในประเทศฟิลิปปินส์ ห้องสมุดโรงเรียนก็มีสภาพและปัญหาด้ายคลึงกับที่ได้อ้างแล้วจากการศึกษาของ เคเซอร์^๓ เช่นกัน พบว่า

๑. จำนวนหนังสือ และบรรณารักษ์ ไม่ไ้มาตรฐานตามมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะขาดงบประมาณ

^๑ Sara Innis Fenwick, School and Children's Libraries in Australia, pp. 35 - 36.

^๒ David Kaser, C. Walter Stone and Cecile K. Byrd, Library Development in Eight Asian Countries, pp. 91 - 92.

^๓ Ibid., pp. 39 - 42.

๒. บรรณารักษ์ไม่ไ้ทำงานห้องสมุดเพียงพออย่างเดียว
๓. นักเรียนใช้ห้องสมุดน้อยเพราะต้องเรียนเต็มเวลา
๔. ไม่มีการสอนวิธีใช้ห้องสมุดแก่นักเรียน
๕. วารสารและหนังสือพิมพ์มีน้อย
๖. ห้องสมุดโรงเรียนน้อยแ่งที่มีโศกทัศน์วัสดุ
๗. ไม่มีการฝึกอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเพิ่มเติม
๘. หนังสือเก่า และส่วนมากไ้จากการบริจาค
๙. บรรณารักษ์ต้องรับผิดชอบหนังสือที่หาย เป็นเหตุให้ห้องสมุดมากกว่า รอยละห้าสิบมีชั้นปิด

ไม่เฉพาะแต่ห้องสมุดโรงเรียนเท่านั้น ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยในเอเชีย บางแห่ง ก็มีสภาพและปัญหาที่คล้ายคลึงกับห้องสมุดโรงเรียน เนาซ^๑ ได้ทำการสำรวจห้องสมุด ของแผนกและคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยปัญจาบ ๓๔ คณะ โดยใช้แบบสอบถาม ได้ผลโดยสรุป ดังนี้

๑. ห้องสมุดมีที่นั้งจำกัด คับแค้น และขยายไ้ยาก ไม่มีมุมสบาย
๒. ขาดบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์
๓. ห้องสมุดเพียงไม่กี่แห่งเท่านั้นที่มีโศกทัศน์วัสดุ
๔. ห้องสมุดส่วนมากยังใช้ระบบชั้นปิด
๕. ห้องสมุดไ้รับงบประมาณน้อย
๖. บรรณารักษ์ไม่ไ้เป็นผู้จัดซื้อหนังสือ และวัสดุ ส่วนใหญ่แล้วหัวหน้าคณะวิชา เป็นผู้เลือก

^๑ I. Nawaz, "A Survey of the Libraries of Teaching Departments and Constituent Colleges of the Punjab University," Bulletin of Educational Research 8 : No. 3, 1969.

๖ เอกสารและผลการวิจัยในประเทศไทย

แผนกห้องสมุดและพิพิธภัณฑสถาน กองอุปการการศึกษา กรมวิชาการ^๑ ได้ทำการสำรวจห้องสมุดโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในปี พ.ศ.๒๕๐๓ ปรากฏผลโดยสรุปดังนี้ คือ

๑. โรงเรียนร้อยละ ๘๑.๕ มีห้องสมุดหรือบริการด้านห้องสมุดในโรงเรียน
๒. จำนวนหนังสือมีน้อย ไม่สอดคล้องกับผู้ใช้ คือห้องสมุดร้อยละ ๗๖.๕ มีหนังสือเฉลี่ยแล้วเพียง ๑ เล่ม ต่อนักเรียน ๑ คน
๓. จำนวนวารสารมีน้อย ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่ได้เก็บวารสาร มีห้องสมุดเพียงสี่สิบเปอร์เซ็นต์เท่านั้น ที่เก็บวารสารเก่า
๔. จำนวนโสตทัศนวัสดุมีน้อยมาก ที่มีบ้างได้แก่ แผนที่ ลูกโลก
๕. บรรณารักษ์ส่วนมากมีวุฒิ ป.ม. กับเคยอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ รองลงมาคือวุฒิ ป.ม.
๖. บรรณารักษ์ส่วนมากต้องสอนหนังสือ ตั้งแต่ ๑๕ - ๒๐ ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ มีบรรณารักษ์เพียง ๑.๔ เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่ไม่ต้องสอนเลย
๗. เนื่องจากข้อ ๖ เป็นเหตุให้ห้องสมุดเปิดบริการได้ไม่ตลอดเวลา
๘. การจัดหมู่หนังสือ ส่วนใหญ่จัดแบ่งเป็นหมวด ๆ ตามแคบบรรณารักษ์จะกำหนด รองลงมาเป็นการจัดแบบทกนิยมของคิวอี้
๙. ห้องสมุดร้อยละ ๔๔.๓ เก็บหนังสือไว้ในตู้ปิดกุญแจ
๑๐. ครูและนักเรียนส่วนมากสนใจและเห็นคุณค่าในการใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

^๑ วิชาการ, กรม รายงานการสำรวจสภาพห้องสมุดโรงเรียนรัฐบาล
ประเภทมัธยมศึกษา หน้า ๑ - ๑๓ .

อัมพร วีรวัฒน์ ได้เขียนเรื่องพัฒนาการของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมแบบประสมไว้ว่า ห้องสมุดส่วนมากแยกเป็นสัดส่วนอิสระ หนังสือโดยเฉลี่ยไม่ถึง ๒ เอม ก่อนนักเรียน ๑ คน ส่วนมากเกลาดาสนีมีบรรณารักษ์เพียง ๔ เปอร์เซนต์ มีวุฒิปริญญาและอนุปริญญาบรรณารักษ์ และห้องสมุดมีปัญหาในค่านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

๑. ขาดบรรณารักษ์
๒. หนังสือมีจำนวนน้อย
๓. ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องขาดความเข้าใจในเรื่องห้องสมุด
๔. นักเรียนขาดความเข้าใจ และความสนใจ ในการใช้ห้องสมุด

เกเซอร์^๒ ได้กล่าวถึงห้องสมุดโรงเรียนในประเทศไทยไว้ว่า

๑. บรรณารักษ์ไม่มีความสำคัญมากนัก เพราะการตอนยังเป็นแบบห้องทำงานของบรรณารักษ์ก็ขึ้นอยู่กับครูใหญ่
๒. บรรณารักษ์ส่วนมากเป็นครู มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์น้อย และต้องสอนควบ
๓. แม้จะวางจุดมุ่งหมายของห้องสมุดไว้ว่าเป็นศูนย์วัสดุ แต่ความจริงแล้วห้องสมุดเป็นเพียงส่วนประกอบการเรียนการสอน ที่ไม่มีความสำคัญมากนัก ไม่มีตัวโหม่งการใช้ห้องสมุดในตารางสอน หลักสูตรก็ไม่ส่งเสริมการใช้ห้องสมุด
๔. วัสดุที่ทันสมัยแยกไปจากห้องสมุด

✓ จากรายงานการสำรวจโรงเรียนในเครือคริสเตียน ของ วิลสัน^๓ พอจะสรุปผลในค่านห้องสมุดไว้ว่า โรงเรียนในเครือคริสเตียนเกือบทุกแห่งมีห้องสมุด บางแห่งอยู่ในเกณฑ์ดี มีอาคารเฉพาะ มีห้องสมุดสำหรับนักเรียนระดับต่าง ๆ ห้องสมุดสำหรับครูและเจ้าหน้าที่ อย่างไรก็ตาม ห้องสมุดส่วนใหญ่ยังเป็นจุดอ่อนของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะ

^๑ Amporn Viravathan, The Development of Comprehensive School Library Service in Thailand, pp. 1-14.

^๒ David Kaser, C. Walter Stone and Cecile K. Byrd, op. cit., pp. 142 - 147.

^๓ Frank T. Wilson, op. cit., pp. 25 - 72.

๑. สถานที่และครุภัณฑ์ไม่เหมาะสม ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก
๒. หนังสือมีน้อย ส่วนมากเก่าล้าสมัย
๓. ขาดโสตทัศนวัสดุ
๔. บรรณารักษ์ต้องการสอนและทำงานอื่นด้วย
๕. ขาดบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์
๖. เวลาเปิดบริการของห้องสมุดน้อย
๗. ครูและนักเรียนใช้ห้องสมุดน้อย

✓ บรรจง นิวาสะบุตร^๑ ได้ศึกษาเรื่องการใช้หนังสือและวัสดุในห้องสมุดประกอบการสอนในระดับมัธยมศึกษา พบว่าห้องสมุดมีปัญหาในด้านบริการดังนี้

๑. ห้องสมุดมีหนังสือและวัสดุไม่เพียงพอ
๒. สถานที่คับแคบ
๓. ห้องสมุดขาดอุปกรณ์ที่จำเป็นและสำคัญต่อการดำเนินงานห้องสมุด
๔. บรรณารักษ์ไม่มีวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์
๕. ครูและบรรณารักษ์ยังขาดความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอน

รพีพร ชังชาติ^๒ ได้ศึกษาดังการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้แบบสอบถามกับ อาจารย์ใหญ่ ครู และบรรณารักษ์ สรุปผลของการค้นคว้าบางส่วน มีดังนี้

๑. ห้องสมุดส่วนใหญ่ยังไม่ได้มาตรฐานของห้องสมุดโรงเรียน ของกระทรวงศึกษาธิการ
๒. ห้องสมุดได้รับงบประมาณไม่เพียงพอ
๓. บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ
๔. บรรณารักษ์ส่วนมากต้องสอนหนังสือด้วย

^๑บรรจง นิวาสะบุตร "การใช้หนังสือและวัสดุในห้องสมุดประกอบการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา" รายชื่อวิทยานิพนธ์และบทความปริยัติมหาบัณฑิต ๒๕๐๕ - ๒๕๐๘ หน้า ๑๑๕ .

^๒รพีพร ชังชาติ การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา ในส่วนกลาง ปีการศึกษา ๒๕๑๒ หน้า ๑๐๔ - ๑๑๔

๕. หนังสือและวัสดุเก่าและชำรุดเป็นส่วนมาก
๖. จำนวนหนังสือไม่สอดคล้องกับผู้ใช้ และไม่ตรงตามความต้องการ
๗. ครูและนักเรียนส่วนมากไม่รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดที่ถูกตอ้ง และมีเวลาใช้น้อย
๘. ครูและนักเรียนไม่ได้ใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน
๙. อาจารย์ใหญ่และครูมีความเห็นตรงกันว่า ห้องสมุดเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับ

การเรียนการสอน

พวฯ พันธุ์เมฆา^๑ ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการในการรับบริการห้องสมุดของ อาจารย์และนักศึกษา ในวิทยาลัยครู โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่าห้องสมุดวิทยาลัยครู ก็มีปัญหาคือคล้ายคลึงกับห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ

๑. อาจารย์และนักศึกษามีชั่วโมงการสอนและการเรียนมาก มีเวลาใช้ห้องสมุดน้อย
๒. ห้องสมุดกับแคบ โต๊ะและเก้าอี้ไม่เพียงพอกับผู้ใช้
๓. ขาดหนังสือสำหรับอาจารย์ใช้ประกอบการสอน และสำหรับนักศึกษาคนกว่า
๔. ห้องสมุดมีหนังสือเก่า ล้าสมัย

พวฯ พันธุ์เมฆา ปัญหาและความต้องการในการรับบริการห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษา ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ ๒ ในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ปีการศึกษา ๒๕๑๒ หน้า ๗๑ - ๗๖ .

วิธีการดำเนินการค้นคว้า

ในการศึกษาสภาพห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ในเครือคริสตศาสนา ผู้เขียนได้ดำเนินการโดยกำหนดวิธีการเป็นขั้น ๆ ดังนี้

๑. สร้างแบบสำรวจและแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย
๒. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล
๔. การจัดกระทำกับข้อมูล
๕. การวิเคราะห์ข้อมูล

(๑) การสร้างแบบสำรวจและแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ในขั้นแรกผู้เขียนได้ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบสอบถามของ เบสส์^๑ และศึกษาแบบสำรวจของมูนี^๒ ทั้งยังได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์จากผู้อำนวยการกองโรงเรียนราษฎร์ และศึกษาอิทธิพลฝ่ายห้องสมุดกรบวิสาขศึกษา ใคไปเยี่ยมโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างบางแห่ง แล้วรวบรวมข้อคิดเห็นทั้งหมดมาเขียนเป็นแบบสำรวจและแบบสอบถาม ใคทดลองใช้แบบสำรวจและแบบสอบถามที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

ในขั้นที่สองนำแบบสำรวจและแบบสอบถามในขั้นแรกมาแก้ไขภาษาที่กำกวม เพิ่มและตัดบางข้อ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้นำมาปรับปรุงใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

(๒) ✕ลักษณะของแบบสำรวจและแบบสอบถาม

ก. แบบสำรวจ

สร้างโดยยึดมาตรฐานของห้องสมุดโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก และเพื่อให้ได้รายละเอียดยิ่งขึ้นจึงเพิ่มรายการเกี่ยวกับงบประมาณและบริการของห้องสมุดเขาไปคว

^๑ John W. Best, Research in Education, pp. 164 - 165.

^๒ Ross L. Mooney, "Mooney Problem Check List; College Form," The Journal of Educational Research 59 : 351 - 355 April, 1966.

ข. แบบสอบถาม แบ่งเป็นสามประเภท คือ

๑. แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ใหญ่

๒. แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์

๓. แบบสอบถามสำหรับครู

แต่ละประเภทแบ่งเป็นสองตอน คือ

ตอนที่ ๑ เกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว

ตอนที่ ๒ เกี่ยวกับความคิดเห็นที่ครูใหญ่ ครู และบรรณารักษ์ มีต่อสภาพที่แท้จริงของห้องสมุดของตน ในรายการที่เกี่ยวกับเรื่อง อาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ หนังสือและสิ่งพิมพ์ วัสดุทัศนวัสดุ งบประมาณ การบริการ และบุคลากร มีรายการย่อยทั้งหมด ๕๐ รายการ ทั้งหมดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีของลิเกิร์ต โดยกำหนดให้ค่าเป็น ๕ ระดับ (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสำรวจห้องสมุด และศึกษาความคิดเห็นของครูใหญ่ ครู และบรรณารักษ์ ของโรงเรียนราษฎร์ในเครือคริสตศาสนาในส่วนกลาง ปีการศึกษา ๒๕๑๓ จำนวน ๕๐ โรงเรียน จึงเป็นการสำรวจห้องสมุด ๕๐ แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาความคิดเห็นเป็นครูใหญ่และบรรณารักษ์ทุกคน ของโรงเรียนที่มีห้องสมุด และ ครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนดังกล่าว โดยจะเลือกครูที่เป็นผู้แทนของครูที่สอนในหมวดวิชา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ศิลปศึกษา และพลานามัย ประมาณ ๓๐๐ คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพที่แท้จริงของห้องสมุดที่เชื่อถือได้มากที่สุด ผู้เขียนจึงออกไปสำรวจด้วยตัวเอง โดยสัมภาษณ์ ครูใหญ่และบรรณารักษ์ประกอบ แล้วกรอกรวบรวมความลงในแบบสำรวจซึ่งได้แบบสำรวจคืนมา ๕๐ ชุด เกิดเป็นรายละเอียด ส่วนการศึกษาความคิดเห็นที่ใช้แบบสอบถามใช้กับโรงเรียนที่มีห้องสมุดเท่านั้น ซึ่งมีจำนวน ๔๔ โรงเรียน โดยใช้กับ ครูใหญ่ ๑ ฉบับ บรรณารักษ์ ๑ ฉบับ และครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา ๓ - ๘ ฉบับ โรงเรียนที่น้อยกว่า ๘ ชุดนั้นเพราะครูที่สอนระดับมัศึกษามีน้อย ครูคนหนึ่งต้องสอนหลายวิชา นอกจากนี้บางโรงเรียนครูใหญ่ทำหน้าที่บรรณารักษ์เอง

หรือใบมีบรรณารักษ์เลย ก็จะไม่แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ รวมแบบสอบถามที่ส่งมีจำนวนดังนี้

๑. แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ใหญ่	๔๔	ชุด
๒. แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์	๔๐	ชุด
๓. แบบสอบถามสำหรับครู	๒๗๖	ชุด
รวม	๓๖๐	ชุด

ในการออกไปสำรวจและเก็บข้อมูลตามโรงเรียนราษฎร์ต่าง ๆ นั้น นายหม่อมแก้วกำเน็ค ผู้อำนวยการกองโรงเรียนราษฎร์ ได้ออกหนังสือที่ กษ ๐๙๐๕/๒๓๖๕ ขอความร่วมมือไปยังผู้จัดการของโรงเรียนให้เขียนชื่อไป โดยเริ่มลงมือออกสำรวจตั้งแต่วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๑๓ ส่วนการรับแบบสอบถามกันนั้น โรงเรียนที่อยู่ทางไกลจะรอรับกันในวันที่ออกไปสำรวจ บางโรงเรียนนัดไปรับกันในวันต่อไป และบางโรงเรียนก็รับความร่วมมือจากครูที่กำลังศึกษาภาคค่ำที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร นำไปคืนให้ภคยูเขียน

การจัดกระทำกับข้อมูล

3

เมื่อได้รับแบบสำรวจและแบบสอบถามกันแล้ว ผู้เขียนได้ดำเนินการเป็นชั้น ๆ ดังนี้

๑. แยกข้อมูลออกเป็น ๒ พวกใหญ่ ๆ คือ แบบสำรวจและแบบสอบถาม
 ๒. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ คัดฉบับที่ไม่สมบูรณ์ออก ปรากฏจำนวนแบบสอบถามที่จะใช้ในการวิจัย ถึงปรากฏในตารางที่ ๑
 ๓. แจกแจงความถี่ของข้อมูลทุกรายการ
 ๔. หากการย่อยละของข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจ และแบบสอบถามเฉพาะตอนที่ ๑
 ๕. สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ ๒ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า
- คุณความถี่ ควณำนำนั้กัประว่าของ โดยให้กำนำนั้กัประว่าของมีความหมายดังนี้

น้อยที่สุด	๑
น้อย	๒
ปานกลาง	๓
มาก	๔
มากที่สุด	๕

ตาราง ๑ จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	ครูใหญ่		บรรณารักษ์		ครู	
	ส่ง	รับ	ส่ง	รับ	ส่ง	รับ
คอนเซ็ปชันคอนแวนต์	๑	-	๑	๑	๗	๗
เซนต์คาเบรียล	๑	๑	๑	๑	๗	๗
เซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนแวนต์	๑	๑	๑	๑	๗	๗
พันธะศึกษา	๑	๑	๑	๑	๗	๗
ภิรมย์วิทยา	๑	๑	๑	๑	๓	๒
ยอห์นนาคารักแผนกมัธยม	๑	๑	๑	๑	๗	๗
พันธะวัฒนา	๑	-	๑	๑	๖	๖
เซนต์คอมินิค	๑	๑	๑	๑	๗	๗
แม่พระฟาติมา	๑	๑	๑	๑	๗	๗
มาแตร์ เดออีวิทยาลัย	๑	๑	๑	๑	๗	๗
มหาไถ่ศึกษา	๑	๑	๑	๑	๗	๕
พระหฤทัยคอนแวนต์	๑	-	๑	๑	๗	๗
ลาซาล	๑	๑	๑	๑	๗	๔
วัฒนาวิทยาลัย	๑	๑	๑	๑	๗	๗
เยนเฮสแม่มโมเรียล	๑	๑	๑	๑	๗	๗
อัสสัมชัญศึกษา	๑	๑	๑	๑	๗	๗
อัสสัมชัญ	๑	๑	๑	๑	๗	๗
อัสสัมชัญคอนแวนต์	๑	๑	๑	๑	๗	๗
เซนต์โยเซฟคอนแวนต์	๑	๑	๑	๑	๗	๖
กรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย	๑	๑	๑	๑	๗	๗
สัจจะพิทยา	๑	๑	๑	๑	๕	๔
เซนต์หลุยส์ศึกษา	๑	๑	๑	๑	๖	๔
เปรมฤดีศึกษา	๑	-	-	-	๗	๖
วาสุเทวี	๑	๑	๑	๑	๗	๖

ตาราง ๑ (ต่อ)

โรงเรียน	ครูใหญ่		บรรณารักษ์		ครู	
	ส่ง	รับ	ส่ง	รับ	ส่ง	รับ
พระแม่มารี	๑	๑	๑	๑	๗	๔
พระแม่มารีชาย	๑	๑	-	-	๔	๓
วิริยาลัย	๑	๑	๑	๑	๔	๔
วรสารพิทย	๑	๑	๑	๑	๖	๕
สารสาสน์พิทยา	๑	๑	๑	๑	๔	๔
เซนต์จอห์น	๑	๑	๑	๑	๗	๖
เทพประสาธพิทยา	๑	๑	๑	๑	๗	๗
กุหลาบวัฒนา	๑	๑	๑	๑	๗	๖
กุหลาบวิทยา	๑	๑	๑	๑	๗	๗
เซ็นต์เทเรซา	๑	๑	๑	๑	๔	๔
มาเรียลัย	๑	๑	-	-	๓	๒
ซางตาครูสคอนแวนต์	๑	๑	๑	๑	๓	๓
ซางตาครูสศึกษา	๑	๑	๑	๑	๓	๔
แสงอรุณ	๑	๑	๑	๑	๓	๓
บูรณวิทย์	๑	๑	๑	๑	๓	๖
สตรีบูรณวิทย์	๑	๑	๑	๑	๓	๓
ประกอบอนุสรณ์	๑	๑	๑	๑	๔	๔
มารคานูเกราะห	๑	๑	-	-	๔	๓
นฤมลทิน	๑	๑	๑	๑	๕	๔
อัสสัมชัญ ชนบุรี	๑	๑	๑	๑	๗	๗
รวม	๔๔	๔๐	๔๐	๔๐	๒๗๖	๒๕๑
ร้อยละ	๑๐๐	๙๐.๙๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๙๐.๙๔

สำหรับข้อมูลบางรายการที่ให้ความหมายในค่านที่คล้ายกับข้ออื่น ๆ คือ ข้อ ๔, ๒๗, ๒๘ และ ๓๐ ในแบบสอบถามตอนที่ ๒ ใช้ค่านำหนักที่ตรงกันข้ามกัน ทั้งนี้เพื่อมิให้ค่าเฉลี่ยทั้งหมดของรายการในเรื่องหนึ่ง ๆ เกิดความผิดพลาดในการประมาณค่า

๖. รวมผลลัพธ์ของผลคูณจากข้อ ๕ ทั้ง ๕ ของ ค่าหาค่าเฉลี่ย

๗. นำค่าเฉลี่ยแต่ละรายการย่อยไปเฉลี่ยรวมในรายการใหญ่แต่ละเรื่อง เพื่อแปลความหมายในแต่ละเรื่อง โดยถือเกณฑ์ในการประมาณค่าดังนี้

๔.๕๐ - ๕.๐๐	หมายความว่า	ดีมาก
๓.๕๐ - ๔.๔๔	หมายความว่า	ดี
๒.๕๐ - ๓.๔๔	หมายความว่า	ปานกลาง
๑.๕๐ - ๒.๔๔	หมายความว่า	ไม่สู้จะดีนัก
๑.๐๐ - ๑.๔๔	หมายความว่า	ไม่ดี

๘. แสดง กราฟแท่ง ของประชากรทั้งหมดในการตอบแบบสอบถามของ แต่ละข้อ (๑, ๒, ๓, ๔ และ ๕) ในแต่ละรายการ (๕๐ รายการ)

๙. นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นเพิ่มเติมของประชากรที่ให้ตอบโดยเสรี มาสรุปประเด็นสำคัญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ได้กระทำการวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

๑. วิเคราะห์สภาพที่แท้จริงของห้องสมุด โดยหาการร้อยละของความถี่ของข้อมูลในรายการต่าง ๆ ในแบบสำรวจ และเปรียบเทียบสภาพของห้องสมุดกับมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

๒. หาค่าเฉลี่ยของความถี่ของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{f_1 X_1 + f_2 X_2 + \dots + f_N X_N}{f_1 + f_2 + \dots + f_N} = \frac{\sum_{i=1}^N f_i X_i}{\sum_{i=1}^N f_i}$$

ในเมื่อ f_i เป็นค่าความถี่ของแต่ละข้อ และ X_i เป็น ๑, ๒, ๓, ๔ และ ๕

ส่วนการหาค่าเฉลี่ยของเรื่องหนึ่ง ๆ ที่มีรายการย่อย ๆ หลายรายการ
หาได้โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{X_1 + X_2 + X_3 + \dots + X_N}{N} = \frac{\sum_{i=1}^N X_i}{N} = 1$$

ในเมื่อ X_1 เป็นค่าเฉลี่ยของรายการย่อย ๆ แต่ละรายการ
และ N เป็นจำนวนรายการย่อย

๓. แสดง กระจายทาง ของการตอบแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า
ของจำนวนประชากรทั้งหมด จากถ้อยคำส่วนย่อยจะ ซึ่งหาได้โดยใช้สูตร

$$P = \frac{f_1}{\sum f_1} \times 100$$

ในเมื่อ P เป็นค่าอัตราร้อยละ

f_1 เป็นค่าความถี่ของแต่ละข้อของของแต่ละรายการ

$\sum f_1$ คือผลรวมของความถี่ หรือจำนวนผู้ตอบทั้งหมดในรายการหนึ่ง ๆ

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้เขียนได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

๑. ลักษณะของกลุ่มประชากร
๒. สภาพที่แท้จริงของห้องสมุด และสภาพเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียน ของกระทรวงศึกษาธิการ
๓. เปรียบเทียบสภาพห้องสมุดตามรายการที่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ระหว่างโรงเรียนราษฎร์ที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะ และ ไม่รับรองวิทยฐานะ
๔. ความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู ที่มีต่อสภาพของห้องสมุดของโรงเรียน
๕. อัตราส่วนร้อยละของความคิดเห็นของประชากรทั้งหมดในรายการความคิดเห็น

๑. ลักษณะของกลุ่มประชากร

๑.๑ โรงเรียน

การรับรองวิทยฐานะของกระทรวงศึกษาธิการกับการมีห้องสมุด

ตาราง ๒ แสดงจำนวนโรงเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะและ ไม่รับรองวิทยฐานะ และโรงเรียนที่มีห้องสมุดและไม่มีห้องสมุด

ประเภทของโรงเรียน	มีห้องสมุด		ไม่มีห้องสมุด		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รับรองวิทยฐานะ	๒๖	๕๙.๐๙	๑	๑๖.๖๗	๒๗	๕๔.๐๐
ไม่รับรองวิทยฐานะ	๑๘	๔๐.๙๑	๕	๘๓.๓๓	๒๓	๔๖.๐๐
รวม	๔๔	๑๐๐.๐๐	๖	๑๐๐.๐๐	๕๐	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๒ แสดงว่ามีโรงเรียนที่รับรองวิทยฐานะและไม่รับรองวิทยฐานะ จำนวนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ ๕๔ และร้อยละ ๔๖ ตามลำดับ โรงเรียนส่วนมากคือ ร้อยละ ๔๘.๐๐ มีห้องสมุด โรงเรียนที่มีห้องสมุดเป็นโรงเรียนที่รับรองวิทยฐานะมากกว่าที่ไม่รับรอง และที่ไม่มีห้องสมุดส่วนมากคือร้อยละ ๔๘.๓๓ เป็นโรงเรียนที่ไม่รับรองวิทยฐานะ

ชั้นที่เปิดทำการสอนและการมีห้องสมุด

ตาราง ๓ แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีและไม่มีห้องสมุดว่าแตกต่างกันตามชั้นที่เปิดทำการสอน

ชั้นที่เปิดสอน	มีห้องสมุด		ไม่มีห้องสมุด		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อนุบาล ๑ - ม.ศ.๓	๕	๑๑.๓๖	๘	๖๖.๖๖	๙	๑๘.๐๐
อนุบาล ๑ - ม.ศ.๕	๕	๑๑.๓๖	-	-	๕	๑๐.๐๐
ป.๑ - ม.ศ.๓	๒๕	๕๖.๘๒	๑	๑๖.๖๗	๒๖	๕๑.๐๐
ป.๑ - ม.ศ.๕	๖	๑๒.๗๓	-	-	๖	๑๒.๐๐
ป.๕ - ม.ศ.๓	๑	๒.๒๒	๑	๑๖.๖๗	๒	๔.๐๐
ป.๕ - ม.ศ.๕	๑	๒.๒๒	-	-	๑	๒.๕๐
ม.ศ.๑ - ม.ศ.๓	๑	๒.๒๒	-	-	๑	๒.๕๐
รวม	๔๔	๑๐๐.๐๐	๖	๑๐๐.๐๐	๕๐	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๓ โรงเรียน จำนวน ร้อยละ ๕๖.๐๐ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และเป็นโรงเรียนที่มีห้องสมุดมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ ร้อยละ ๕๖.๘๒ โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มีมากเป็นอันดับสอง คือร้อยละ ๑๘.๐๐ แต่เป็นโรงเรียนที่ไม่มีห้องสมุดมาก เป็นอันดับหนึ่ง คือ ๖๖.๖๖ เปอร์เซนต์

๑.๒ ครูใหญ่

ตารางที่ ๔ จำนวนครูใหญ่จำแนกตามเพศและอายุ

อายุ \ เพศ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๒๖ - ๓๐	๕	๒๔.๔๑	๒	๘.๗๐	๗	๑๓.๕๐
๓๑ - ๓๕	๔	๒๓.๕๓	๖	๒๖.๐๘	๑๐	๒๕.๐๐
๓๖ - ๔๐	๑	๕.๘๘	๓	๑๓.๖๕	๔	๑๐.๐๐
๔๑ - ๔๕	๓	๑๓.๖๕	๖	๒๖.๐๘	๙	๒๒.๐๐
๔๖ - ๕๐	๒	๑๑.๗๖	๒	๘.๗๐	๔	๑๐.๐๐
๕๑ - ๕๕	-	-	๑	๔.๓๕	๑	๒.๕๐
๕๖ - ๖๐	-	-	๒	๘.๗๐	๒	๕.๐๐
๖๑ - ๖๕	๒	๑๑.๗๖	๑	๔.๓๕	๓	๗.๕๐
รวม	๑๗	๑๐๐.๐๐	๒๓	๑๐๐.๐๐	๔๐	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๔ ครูใหญ่ในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้
ปรากฏว่ามีครูใหญ่หญิงมากกว่าครูใหญ่ชายเล็กน้อย ครูใหญ่ส่วนมากมีอายุตั้งแต่
๔๕ ปีลงมา และที่มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๓๕ ปี มีจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ ๒๕

ตาราง ๕ จำนวนครูใหญ่จำแนกตามวุฒิและการศึกษาหรืออบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์

วุฒิ	เคยศึกษาหรืออบรม		ไม่เคยศึกษาหรืออบรม		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาโทต่างประเทศ	๒	๑๒.๕๐	-	-	๒	๕.๐๐
ปริญญาตรีต่างประเทศ	๑	๖.๒๕	๒	๘.๓๓	๓	๗.๕๐
ปริญญาตรีในประเทศ	๒	๓๗.๕๐	๓	๑๒.๕๐	๕	๒๒.๕๐
ระดับอนุปริญญา	๒	๓๗.๕๐	๑๑	๔๕.๘๓	๑๓	๔๒.๕๐
ระดับต่ำกว่าอนุปริญญา	๑	๖.๒๕	๘	๓๓.๓๓	๙	๒๒.๕๐
รวม	๑๖	๑๐๐.๐๐	๒๔	๑๐๐.๐๐	๔๐	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๕ แสดงว่าครูใหญ่ที่เคยศึกษาหรืออบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์มาแล้วส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรีในประเทศ และระดับอนุปริญญา โดยมีจำนวนร้อยละ ๓๗.๕๐ เท่ากัน

ครูใหญ่ที่ไม่เคยศึกษาหรืออบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ ร้อยละ ๔๕.๘๓ มีวุฒิระดับอนุปริญญา ร้อยละ ๓๓.๓๓ มีวุฒิต่ำกว่าระดับอนุปริญญา

ครูใหญ่ที่มีวุฒิระดับอนุปริญญา มีจำนวนมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ ร้อยละ ๔๒.๕๐ รองลงมา มีวุฒิปริญญาตรีในประเทศ และระดับต่ำกว่าอนุปริญญา ก็ยังมีจำนวน ร้อยละ ๒๒.๕๐ เท่ากัน

ครูใหญ่วุฒิปริญญาโท มีจำนวนน้อยที่สุด คือมีเพียงร้อยละ ๕.๐๐ และเป็นวุฒิปริญญาโทจากต่างประเทศ

ตาราง ๖ จำนวนครูใหญ่จำแนกตามการสอนและไม่สอนหนังสือ

ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
สอน	๓๐	๗๕.๐๐
ไม่สอน	๑๐	๒๕.๐๐
รวม	๔๐	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๖ แสดงว่าครูใหญ่ร้อยละ ๗๕ ทำการสอนหนังสือควย และ ร้อยละ ๒๕ ไม่ตองสอน

ตาราง ๗ จำนวนชั่วโมงสอนของครูใหญ่ต่อสัปดาห์

จำนวนชั่วโมง	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๕	๓	๑๐.๐๐
๕ - ๑๐	๑๒	๔๐.๐๐
๑๑ - ๑๕	๕	๑๖.๖๗
๑๖ - ๒๐	๖	๒๐.๐๐
๒๑ - ๒๕	๔	๑๓.๓๓
รวม	๓๐	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๗ ครูใหญ่ที่ทำการสอนสัปดาห์ละ ๕ - ๑๐ ชั่วโมง มีจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ ๔๐ รองลงมาสอนสัปดาห์ละ ๑๖ - ๒๐ ชั่วโมง มีจำนวน ๒๐ เปอร์เซนต์ ครูใหญ่ที่สอนสัปดาห์ละ ต่ำกว่า ๕ ชั่วโมง มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ ๑๐

ตาราง ๘ ครูใหญ่จำแนกตามจำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่

จำนวนปี	จำนวนครูใหญ่	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๑ ปี	๔	๑๐.๐๐
๑ - ๓	๑๖	๔๐.๐๐
๔ - ๖	๖	๑๕.๐๐
๗ - ๙	๓	๗.๕๐
๑๐ - ๑๒	๓	๗.๕๐
๑๓ - ๑๕	๓	๗.๕๐
๑๖ - ๑๘	๑	๒.๕๐
๑๙ - ๒๑	-	-
๒๒ - ๒๔	๑	๒.๕๐
๒๕ ปีขึ้นไป	๓	๗.๕๐
รวม	๔๐	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๘ ครูใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ เป็นเวลา ๑ - ๓ ปี มีจำนวนสูงสุด คือร้อยละ ๔๐.๐๐ ถ้าวัดโดยทั่วไป ครูใหญ่ส่วนมากดำรงตำแหน่งนี้มาแล้วเป็นเวลา ๑ - ๑๕ ปี ผู้ที่เป็นครูใหญ่มาเกิน ๒๕ ปี มีเพียงร้อยละ ๗.๕๐

๑.๓ บรรณารักษ์

ตาราง ๔ จำนวนบรรณารักษ์จำแนกตามอายุ และเพศ

เพศ อายุ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๒๐ - ๒๕	๒	๒๘.๕๗	๕	๑๕.๑๕	๗	๑๗.๕๐
๒๖ - ๓๐	๓	๔๒.๘๖	๑๐	๓๐.๓๐	๑๓	๓๒.๕๐
๓๑ - ๓๕	๑	๑๔.๒๘	๗	๒๑.๒๑	๘	๒๐.๐๐
๓๖ - ๔๐	-	-	๔	๑๒.๑๒	๔	๑๐.๐๐
๔๑ - ๔๕	-	-	๔	๑๒.๑๒	๔	๒.๕๐
๔๖ - ๕๐	-	-	๑	๓.๐๓	๑	๒.๕๐
๕๑ - ๕๕	-	-	-	-	-	-
๕๖ - ๖๐	-	-	๒	๖.๐๖	๒	๕.๐๐
ไม่ตอบ	๑	๑๔.๒๘	-	-	๑	๒.๕๐
รวม	๗	๑๐๐.๐๐	๓๓	๑๐๐.๐๐	๔๐	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๔ บรรณารักษ์ในกลุ่มตัวอย่างนี้เป็นหญิงมากกว่าชาย บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๒๐ - ๓๕ ปี บรรณารักษ์ในวงอายุ ๒๖ - ๓๐ ปี มีจำนวนมากที่สุด

ตาราง ๑๑ จำนวนบรรณารักษ์จำแนกตามวุฒิและการศึกษาหรืออบรมเกี่ยวกับห้องสมุด

วุฒิ	เคยศึกษา หรืออบรม		ไม่เคยศึกษา หรืออบรม		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาโทต่างประเทศ	๑	๓.๕๕	-	-	๑	๒.๕๐
ปริญญาตรีต่างประเทศ	๒	๖.๕๐	-	-	๒	๕.๐๐
ระดับอนุปริญญา	๑๖	๕๕.๑๗	๖	๕๔.๕๕	๒๒	๕๕.๐๐
ต่ำกว่าอนุปริญญา (เว้น ประกาศนียบัตรครูบรรณารักษ์)	๗	๒๔.๑๔	๕	๔๕.๔๕	๑๒	๓๐.๐๐
ประกาศนียบัตรครูบรรณารักษ์	๓	๑๐.๓๘	-	-	๓	๗.๕๐
รวม	๒๙	๑๐๐.๐๐	๑๑	๑๐๐.๐๐	๔๐	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๑๑ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีวุฒิ ระดับอนุปริญญา และต่ำกว่าอนุปริญญา และบรรณารักษ์ที่เคยศึกษาหรืออบรมวิชาเกี่ยวกับห้องสมุดส่วนใหญ่มีวุฒิ ระดับอนุปริญญา และต่ำกว่าอนุปริญญา เช่นเดียวกัน

ตาราง ๑๑ จำนวนบรรณารักษ์จำแนกตามการสอนและไมสอนหนังสือ

ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
สอน	๒๘	๗๒.๕๐
ไมสอน	๑๑	๒๗.๕๐
รวม	๔๐	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๑๑ แสดงว่าบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีหน้าที่สอนหนังสือด้วย โดยมีจำนวนถึง ๗๒.๕๐ เปอร์เซ็นต์ บรรณารักษ์ที่ไม่ต้องสอนมีเพียง ๒๗.๕๐ เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น

ตาราง ๑๒ ชั่วโมงทำงานของบรรณารักษ์ต่อสัปดาห์

จำนวนชั่วโมง	งานสอน		งานบรรณารักษ์		งานอื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑ - ๕	๒	๖.๕๐	๗	๑๗.๕๐	๖	๕๔.๕๕
๖ - ๑๐	-	-	๑๖	๔๐.๐๐	-	-
๑๑ - ๑๕	๖	๒๐.๖๘	๖	๑๕.๐๐	๑	๘.๐๕
๑๖ - ๒๐	๑๖	๕๕.๑๗	๒	๕.๐๐	๔	๓๖.๓๖
๒๑ - ๒๕	๕	๑๗.๕๐	๑	๒.๕๐	-	-
๒๕ ชั่วโมงขึ้นไป	-	-	๔	๑๐.๐๐	-	-
รวม	๒๘	๑๐๐.๐๐	๔๐	๑๐๐.๐๐	๑๑	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๑๒ แสดงว่าบรรณารักษ์ที่ทำการสอนควย จำนวน ร้อยละ ๕๔.๑๗ สอนสัปดาห์ละ ๑๖ - ๒๐ ชั่วโมง บรรณารักษ์ จำนวน ร้อยละ ๔๐.๐๐ มีเวลาทำงานในห้องสมุดสัปดาห์ละ ๖ - ๑๐ ชั่วโมง

ตาราง ๑๓ จำนวนบรรณารักษ์จำแนกตามระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงานห้องสมุด

จำนวนปี	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๑ ปี	๔	๒๐.๐๐
๑ - ๒	๒๐	๕๐.๐๐
๓ - ๔	๕	๑๒.๕๐
๕ - ๖	๔	๑๐.๐๐
๗ - ๘	๒	๕.๐๐
๑๐ ปีขึ้นไป	๑	๒.๕๐
รวม	๔๐	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๑๓ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ ปฏิบัติงานมาแล้วไม่เกิน ๒ ปี
ผู้ที่เคยปฏิบัติงานมาเกินกว่า ๑๐ ปี มีเพียงร้อยละ ๒.๕๐

๑.๔ ครัว

ตารางที่ ๑๔ จำนวนครัวจำแนกตามเพศและอายุ

เพศ อายุ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๒๐ - ๒๕	๒๕	๒๕.๐๐	๓๙	๒๕.๘๓	๖๔	๒๕.๔๙
๒๖ - ๓๐	๓๙	๓๙.๐๐	๕๕	๓๖.๕๒	๙๔	๓๗.๕๕
๓๑ - ๓๕	๑๐	๑๐.๐๐	๑๙	๑๒.๕๘	๒๙	๑๑.๕๕
๓๖ - ๔๐	๘	๘.๐๐	๑๕	๙.๙๓	๒๓	๙.๑๖
๔๑ - ๔๕	๒	๒.๐๐	๕	๓.๓๑	๗	๒.๗๙
๔๖ - ๕๐	-	-	๑๐	๖.๖๖	๑๐	๓.๙๘
๕๑ - ๕๕	๑	๑.๐๐	๓	๑.๙๙	๔	๑.๕๙
๕๖ - ๖๐	-	-	๑	๐.๖๖	๑	๐.๔๐
ไม่ตอบ	๑๕	๑๕.๐๐	๔	๒.๖๕	๑๙	๗.๕๗
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๕๑	๑๐๐.๐๐	๒๕๑	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๑๔ จำนวนครัวที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นครัวหญิงมากกว่าครัวชาย ครัวส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๔๐ ปี ครัวที่มีอายุเกิน ๔๐ ปี เป็นครัวผู้หญิง มากกว่าครัวผู้ชาย ครัวจำนวนมากที่สุด มีอายุตั้งแต่ ๒๖ - ๓๐ ปี รองลงมา มีอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๒๕ ปี

ตาราง ๑๕ จำนวนครูจำแนกตามวุฒิและการเรียนหรืออบรมเกี่ยวกับห้องสมุด

วุฒิ	เคยศึกษาหรืออบรม		ไม่เคยศึกษาหรืออบรม		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาโทต่างประเทศ	-	-	๑	๐.๙๓	๑	๐.๔๐
ปริญญาตรีต่างประเทศ	๒	๑.๙๕	๑	๐.๙๓	๓	๑.๒๐
ปริญญาตรีในประเทศ	๔๓	๓๙.๙๒	๑๕	๑๐.๙๕	๕๘	๒๓.๑๑
ระดับอนุปริญญา	๖๒	๕๔.๓๙	๙๓	๕๓.๒๘	๑๕๕	๕๓.๙๘
ต่ำกว่าระดับอนุปริญญา	๙	๖.๑๔	๓๙	๒๘.๔๙	๔๖	๑๘.๓๓
ไม่ตอบ	-	-	๘	๕.๘๔	๘	๓.๑๙
รวม	๑๑๔	๑๐๐.๐๐	๑๓๙	๑๐๐.๐๐	๒๕๓	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๑๕ ครูที่เคยได้รับการศึกษาหรืออบรมความรู้เกี่ยวกับห้องสมุด
ส่วนใหญ่เป็นครูที่จบปริญญาตรีในประเทศ และระดับอนุปริญญา ซึ่งมีจำนวนร้อยละ
๓๙.๙๒ และ ๕๔.๓๙ ตามลำดับ

ตาราง ๑๖ จำนวนครูจำแนกตามหมวดวิชาที่สอน

หมวดวิชาที่สอน	จำนวน	ร้อยละ
วิทยาศาสตร์	๓๘	๑๕.๑๔
คณิตศาสตร์	๕๑	๒๐.๓๒
สังคมศึกษา	๔๓	๑๗.๑๓
ภาษาไทย	๓๙	๑๕.๙๔
ภาษาอังกฤษ	๔๖	๑๘.๓๓
ศิลปศึกษา	๒๒	๘.๗๖
พลานามัย	๑๔	๕.๕๔
รวม	๒๕๑	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๑๖ จำนวนครูเมื่อจำแนกตามหมวดวิชาที่สอน ปรากฏว่า มีครูคณิตศาสตร์จำนวนสูงสุด คือร้อยละ ๒๐.๓๒ และมีครูพลานามัยจำนวนต่ำสุด คือ ร้อยละ ๕.๕๔

ตาราง ๑๗ จำนวนครูจำแนกตามจำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์

จำนวนชั่วโมง	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๑๐	๙	๒.๙๕
๑๑ - ๑๕	๓๑	๑๒.๓๕
๑๖ - ๒๐	๑๔๓	๕๖.๙๙
๒๑ - ๒๕	๖๘	๒๗.๐๘
๒๖ - ๓๐	๒	๐.๘๐

จากตาราง ๑๗ จำนวนครู ๖.๙๙ เปอร์เซ็นต์ สอนสัปดาห์ละ ๑๖ - ๒๐ ชั่วโมง ครูที่สอนสัปดาห์ละ ต่ำกว่า ๑๐ และสูงกว่า ๒๕ ชั่วโมง ตลอดจน สอนสัปดาห์ มีจำนวนน้อยมาก

๒. สภาพที่แท้จริงของห้องสมุด และสภาพเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุด
โรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนราษฎร์ในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีห้องสมุด ๔๔ โรงเรียน และไม่มีห้องสมุด ๖ โรงเรียน ดังตารางที่ ๒ โรงเรียนที่ไม่มีห้องสมุด มีเหตุผลและนโยบายดังนี้ คือ

๑. เกยมีห้องสมุดแต่เนื่องจากขาดผู้ดำเนินงานและสถานที่ในปีการศึกษา ๒๕๑๓ นี้ จึงปิด และเก็บหนังสือที่มีอยู่ไว้ตามห้องต่าง ๆ มีโครงการจะปรับปรุงใหม่ จำนวน ๑ โรงเรียน

๒. อยู่ในความดำริจะตั้งแต่ยังไม่ถึงงบประมาณ จำนวน ๒ โรงเรียน

๓. มีสถานที่และงบประมาณแล้ว แต่ยังขาดผู้มีความรู้ในการจัดตั้งห้องสมุด มีโครงการจะจัดตั้งในปีการศึกษาหน้า ๑ โรงเรียน

๔. กำลังจัดตั้ง โดยมีห้อง มีครุภัณฑ์ และหนังสือ บางแล้ว แต่ยังขาดบรรณารักษ์ หรือผู้ที่ทำหน้าที่ดูแล จำนวน ๒ โรงเรียน

ส่วนโรงเรียนที่มีห้องสมุดนั้น ห้องสมุดมีสภาพดังต่อไปนี้ คือ

๒.๑ อาคารสถานที่

ห้องสมุดทั้ง ๔๔ แห่ง มีห้องเฉพาะ ส่วนใหญ่ได้ดัดแปลงมาจากห้องเรียน มีห้องสมุดโรงเรียน ๑๑ แห่ง มีห้องซึ่งได้ออกแบบสำหรับเป็นห้องสมุดโดยเฉพาะ

๑) เนื้อที่ของห้องสมุด

ห้องสมุดมีเนื้อที่เมื่อเทียบกับขนาดของห้องเรียน โดยทั่วไปแล้วดังตาราง

ที่ ๑๔

* ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ

ตาราง ๑๘ เนื้อที่ของห้องสมุด

ขนาด	จำนวนห้องสมุด	ร้อยละ
๑ ห้องเรียน	๒๔	๖๓.๖๘
๒ ห้องเรียน *	๑๑	๒๕.๐๐
๓ ห้องเรียน *	๓	๖.๘๒
๔ ห้องเรียน *	๑	๒.๖๓
๕ ห้องเรียน *	๑	๒.๖๓
รวม	๔๔	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๑๘ ห้องสมุดร้อยละ ๖๓.๖๘ มีเนื้อที่ขนาด ๑ ห้องเรียน ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งกำหนดให้มีเนื้อที่อย่างน้อย ๒ ห้องเรียน มีห้องสมุดร้อยละ ๓๖.๓๒ มีเนื้อที่ต่ำกว่ามาตรฐานและสูงกว่ามาตรฐาน

๒) เนื้อที่ทำงานของบรรณารักษ์ ห้องสมุดเกือบทุกแห่งไม่เคยมองเนื้อที่ทำงานของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ออกเป็นสัดส่วน มีห้องสมุด ๒ แห่งเท่านั้นที่มีห้องทำงานโดยเฉพาะของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่

๓) แสงสว่างภายในห้องสมุด

ห้องสมุดร้อยละ ๔๑.๘๒ หรือ ๓๖ แห่ง มีแสงสว่างเพียงพอกับการอ่านหนังสือ ห้องสมุดเพียง ๔ แห่ง หรือร้อยละ ๑๔.๑๘ เท่านั้นที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอกับการอ่าน เป็นห้องคอนกรีตทึบและไม่มีไฟภายในห้อง

๔) การถ่ายเทของอากาศภายในห้องสมุด

เช่นเดียวกับแสงสว่างภายในห้องสมุด ห้องสมุดร้อยละ ๔๑.๘๒ มีการถ่ายเทของอากาศไม่ดี ก็คือห้องสมุดที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอแก่การอ่านหนังสือนั่นเอง

๕) ความสะดวกในการมาไ้ของครูและนักเรียน

สถานที่ตั้งของห้องสมุดสะดวกแก่การมาไ้ของครูและนักเรียน ๔๐ แห่ง หรือร้อยละ ๘๐.๘๑ ไม่สะดวกแก่การมาไ้ของครูและนักเรียนเพียง ๔ แห่ง หรือ ร้อยละ ๘.๐๘ เป็นเพราะห้องสมุดตั้งอยู่บนชั้นที่ ๓ หรือ ๔ ของอาคารเรียน

๖) เสียงรบกวนจากภายนอก

ตาราง ๑๘ เสียงรบกวนจากภายนอก

เสียงรบกวน	จำนวนห้องสมุด	ร้อยละ
มากที่สุด	๒	๔.๕๔
มาก	๑๒	๒๗.๒๗
ปานกลาง	๑๔	๓๑.๘๒
น้อย	๑๒	๒๗.๒๗
น้อยมาก	๔	๘.๐๘

จากตาราง ๑๘ ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด ก็ร้อยละ ๓๑.๘๒ มีเสียงรบกวนจากภายนอกปานกลาง รองลงมาคือมีเสียงรบกวนมาก และน้อย เป็นจำนวนเท่า ๆ กัน ก็ร้อยละ ๒๗.๒๗

๗) สภาพโดยทั่วไปของห้องสมุด

ห้องสมุดส่วนมาก คือร้อยละ ๗๕ มีสภาพทั่วไปเจริญชวนให้เข้าไปใช้

๒.๒ ครุภัณฑ์

๑) โต๊ะ - เก้าอี้

ห้องสมุดโรงเรียนในเครือคริสตศาสนา มีจำนวนโต๊ะ เก้าอี้ สำหรับนั่งอ่านหรือเขียนหนังสือเป็นจำนวน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ๒๐ จำนวนโตะ - เกาอี้

จำนวนโตะ - เกาอี้	จำนวนห้องสมุด	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๓๕ ที่นั่ง	๑๘	๕๐.๕๐
๓๕ - ๕๔ ที่นั่ง	๑๐	๒๒.๗๒
๕๕ - ๗๔ ที่นั่ง	๑๐	๒๒.๗๒
๗๕ - ๙๔ ที่นั่ง	๑	๒.๒๗
๙๕ - ๑๒๐ ที่นั่ง	๕	๑๑.๓๖

จากตาราง ๒๐ ห้องสมุดร้อยละ ๕๕.๑๐ ที่มีจำนวนโตะและเก้าอี้ จำนวนเกินกว่า ๓๕ ที่นั่ง นั่นคือห้องสมุดมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนห้องสมุดทั้งหมด มีจำนวนที่นั่งไ้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดของกระทรวงศึกษาธิการ

ที่นั่งในมุมสบาย ห้องสมุดส่วนใหญ่คือร้อยละ ๔๖.๓๖ ไม่มีที่นั่งในมุมสบาย

๒) ชนิดของโตะและเก้าอี้ โตะและเก้าอี้ในห้องสมุด มีชนิดหนึ่ง ๑ คน ๔ คน ๖ คน ๘ คน และมากกว่า ๘ คน เป็นจำนวนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ห้องสมุดหนึ่ง ๆ จะมีโตะเก้าอี้มากกว่า ๑ ชนิด

๓) ทิวางหนังสือ ห้องสมุดมีทิวางหนังสือแบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ

ก. ห้องสมุดมีทิวางหนังสือเป็นแบบชั้น จำนวน ๑๓ แห่ง หรือร้อยละ

๒๕.๕๕

ข. ห้องสมุดมีทิวางหนังสือเป็นแบบตู้ มีจำนวน ๑๑ แห่ง หรือร้อยละ

๒๕.๐๐

ค. ห้องสมุดมีทิวางหนังสือ ทั้งที่เป็นชั้น และเป็นตู้ มีจำนวน ๒๐ แห่ง หรือร้อยละ ๔๕.๔๕

จะเห็นได้ว่า ห้องสมุดส่วนมากมีทิวางหนังสือทั้ง ๒ อย่าง คือมีชั้นหนังสือ และมีตู้หนังสือ

ชั้นหนังสือเป็นแบบชั้นเปิด ๒๔ แห่ง หรือร้อยละ ๘๘.๘๕ ของจำนวนห้องสมุด ที่มีวางหนังสือเป็นแบบชั้น มีเพียง ๘ แห่งเท่านั้น ที่ใช้ชั้นแบบปิด สำหรับชั้นหนังสือ ที่มีตามห้องสมุด ๓๑ แห่ง นั้นเป็นตู้ปิดกุญแจ ๑๕ แห่ง และไม่ปิดกุญแจ ๑๖ แห่ง หรือ ร้อยละ ๔๘.๓๕ และ ๕๑.๖๕ ตามลำดับ กล่าวได้ว่าห้องสมุดมีชั้นหนังสือและตู้หนังสือ แบบเปิด ซึ่งผู้ใช้ห้องสมุดสามารถหยิบหนังสืออ่านได้โดยเสรีมากกว่าตู้หรือตู้แบบปิด

ขนาดของชั้นและตู้หนังสือของห้องสมุด มีขนาดแตกต่างกันเป็นจำนวนมาก กล่าวได้ว่า ไม่มีห้องสมุดใดเลยที่มีชั้นหรือตู้หนังสือขนาดเดียวกัน และในโรงเรียนเดียวกันก็ยังมีขนาด ที่แตกต่างกันอีกหลาย ๆ ขนาด

เพื่อสะดวกกับการเทียบมาตรฐาน ของห้องสมุดโรงเรียน จึงเทียบชั้นหนังสือ ทั้งหมดให้ มีช่วง section ละ ๕ ชั้น (ช่วงหนึ่งขนาดกว้าง ๐.๔๐ - ๑.๐๐ เมตร ช่วงระหว่างชั้นแต่ละชั้น ๒๐ - ๓๐ เซนติเมตร) โดยเอาจำนวนช่วงและชั้นที่แท้จริง คูณกัน แล้วหารด้วย ๕ เช่น โรงเรียนหนึ่งมีชั้น ๒๐ ช่วง ช่วงละ ๒ ชั้น เท่ากับมีชั้น $20 \div 2 = 10$ ชั้น เทียบให้เป็นช่วงละ ๕ ชั้น เท่ากับ $10 - 5 = 2$ ช่วง

ห้องสมุดโรงเรียนต่าง ๆ จะมีจำนวนชั้นเมื่อเทียบแล้ว ดังตาราง ๒๑

ตาราง ๒๑ จำนวนชั้นหนังสือ

จำนวนช่วง (ช่วงละ ๕ ชั้น)	จำนวนห้องสมุด	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๑๐ ช่วง *	๒๓	๕๒.๒๙
๑๐ - ๑๕ ช่วง *	๑๐	๒๒.๙๓
๑๖ - ๒๐ ช่วง *	๑	๒.๒๙
๒๐ ช่วงขึ้นไป	๑๐	๒๒.๙๓

จากตาราง ๒๑ หอสมุด ๕๒.๒๗ เปอร์เซนต์ มีชั้นหนังสือน้อยกว่า ๑๐ ขว่ง หรือต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำของหอสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หอสมุด ๔๗.๗๓ เปอร์เซนต์ มีจำนวนได้มาตรฐาน

๔) ชั้นวารสาร

เช่นเดียวกับชั้นหนังสือ หอสมุดมีชั้นวารสารขนาดต่าง ๆ กัน จึงได้เทียบให้เป็นจำนวนขว่ง section และ ๔ ชั้น

ตาราง ๒๒ จำนวนชั้นวารสาร

จำนวนขว่ง (ขว่งละ ๔ ชั้น)	จำนวนหอสมุด	ร้อยละ
น้อยกว่า ๒ ขว่ง	๑๗	๓๔.๖๔
๒ ขว่ง	๑๒	๒๔.๒๗
๓ ขว่ง	๒	๔.๐๘
๔ ขว่ง	๔	๘.๐๘
๕ ขว่งขึ้นไป	๕	๑๐.๔๒

จากตาราง ๒๒ หอสมุดร้อยละ ๓๔.๖๔ มีชั้นวารสารน้อยกว่า ๒ ขว่ง หรือต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำของหอสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หอสมุด ร้อยละ ๑๐.๔๒ มีชั้นวารสารตั้งแต่ ๒ ขว่งขึ้นไป หรือได้มาตรฐาน ในจำนวนนี้มีหอสมุด ที่มีชั้นวารสารจำนวน ๒ ขว่ง มากที่สุด คือร้อยละ ๒๔.๒๗ รองลงมาคือมีมากกว่า ๕ ขว่ง จำนวน ๕ แห่ง หรือ ๑๐.๔๒ เปอร์เซนต์

๕) แผนป้ายนิทรรศการ

ตาราง ๒๓ จำนวนแผนป้ายนิทรรศการ (เทียบขนาด ๑.๕๐ + ๒.๕๐)

จำนวนแผนป้าย	จำนวนห้องสมุด	ร้อยละ
ไม่มี	๑๕	๓๔.๑๐
มีขนาดเล็กกว่ามาตรฐาน	๓	๖.๘๒
มี ๑ ที่	๑๕	๓๔.๐๘
มี ๒ ที่	๘	๑๘.๑๘
มี ๓ ที่	๓	๖.๘๑

จากตาราง ๒๓ ห้องสมุดร้อยละ ๓๔.๑๐ ไม่มีแผนป้ายนิทรรศการ ห้องสมุดร้อยละ ๖.๘๒ มีขนาดเล็กกว่าขนาดที่ระบุไว้ในมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา แสดงว่าห้องสมุด ๔๐.๘๒ เปอร์เซนต์ มีแผนป้ายนิทรรศการไม่ไ้มาตรฐาน ห้องสมุด ๕๘.๐๘ เปอร์เซนต์ มีแผนป้ายขนาดและจำนวนไ้มาตรฐาน ในจำนวนนี้ ห้องสมุด ๓๔.๐๘ เปอร์เซนต์ มีแผนป้ายนิทรรศการ จำนวน ๑ ที่ ตามมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

๖) ตู้เก็บจุลสาร

ห้องสมุดจำนวน ๒๖ แห่ง หรือร้อยละ ๕๘.๐๘ ไม่มีตู้จุลสาร และไม่มีการเก็บจุลสารไว้เป็นสัดส่วนทางหาก คงเก็บรวม ๆ ไว้กับหนังสือ ห้องสมุด ๑๓ แห่ง หรือร้อยละ ๓๔.๖๔ เก็บจุลสารไว้ในรูปแบบตู้หนังสือ หรือชั้นหนังสือ ไม่ไ้เก็บเข้าตู้มีลิ้นชัก. แบบตู้จุลสารทั่ว ๆ ไปตามที่ระบุไว้ในมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียน มีห้องสมุดเพียง ๑ แห่ง หรือร้อยละ ๒.๒๓ เท่านั้นที่มีตู้จุลสารที่มีขนาดมาตรฐาน แต่มีจำนวนเพียง ๑ ตู้ ทำไ้มาตรฐานซึ่งกำหนดใหม่อย่างน้อย ๒ ตู้

๘) คู่มือทรายการ

ตาราง ๒๔ แสดงจำนวนและขนาดของคู่มือทรายการ

คู่มือทรายการ	จำนวนห้องสมุด	รอยละ
ไม่มี	๒๔	๖๓.๖๓
มี ขนาด ๕ ลินชัก	๑	๒.๖๓
มี ขนาด ๑๒ ลินชัก	๒	๕.๕๕
มี ขนาด ๑๘ ลินชัก *	๑	๒.๖๓
มี ขนาด ๒๐ ลินชัก *	๒	๕.๕๕
มี ขนาด ๒๔ ลินชัก *	๑	๒.๖๓
มี ขนาด ๓๐ ลินชัก *	๕	๑๑.๓๖
มี ขนาด ๓๖ ลินชัก *	๒	๕.๕๕
มี ขนาด ๔๐ ลินชัก *	๒	๕.๕๕

จากตาราง ๒๔ ห้องสมุดรอยละ ๖๓.๖๓ ไม่มีคู่มือทรายการ ห้องสมุดที่มีคู่มือทรายการ มีขนาด ๓๐ ลินชัก มากที่สุด คือรอยละ ๑๑.๓๖ ของจำนวนห้องสมุดทั้งหมด ห้องสมุดที่มีคู่มือทรายการที่ไคมาตรฐาน คืออยางนอย ขนาด ๑๕ ลินชัก ๑ คูณจำนวน ๑๓ แห่ง หรือรอยละ ๒๔.๕๖ ห้องสมุดที่ไม่ไคมาตรฐานในเรื่องคู่มือทรายการ จึงมีจำนวน ๓๑ แห่ง หรือรอยละ ๗๐.๕๕

๘) ที่วางหนังสือพิมพ์

ห้องสมุด ๒๔ แห่ง หรือรอยละ ๕๕.๕๕ ไม่มีที่วางหนังสือพิมพ์รายวัน ห้องสมุด ๒๐ แห่ง หรือรอยละ ๔๕.๕๕ มีที่วางหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีขนาดตาง ๆ กัน ดังตาราง ๒๕ แสดงว่าห้องสมุด ๔๕.๕๕ เปอรเซ็นต์ มีที่วางหนังสือพิมพ์ไคมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

ตาราง ๒๕ จำนวนที่วางหนังสือพิมพ์และขนาด

ที่วางหนังสือพิมพ์	จำนวนหนังสือพิมพ์	ร้อยละ
ไม่มี	๒๔	๕๕.๕๕
มี ๑ ที่ วาง ๒ ฉบับ *	๔	๙.๐๙
มี ๑ ที่ วาง ๓ ฉบับ *	๑	๒.๒๓
มี ๑ ที่ วาง ๔ ฉบับ *	๔	๙.๐๙
มี ๑ ที่ วาง ๕ ฉบับ *	๔	๙.๐๙
มี ๑ ที่ วาง ๖ ฉบับ *	๓	๖.๘๒
มี ๑ ที่ วาง ๘ ฉบับ *	๒	๔.๕๔
มี ๑ ที่ วาง ๑๐ ฉบับ *	๒	๔.๕๔

๕) โต๊ะรับส่งหนังสือ

ห้องสมุดร้อยละ ๓๑.๘๒ ไม่มีโต๊ะรับส่งหนังสือ ห้องสมุดร้อยละ ๖๘.๑๘ มีโต๊ะรับส่งหนังสือ ๑ ชุด แสดงว่าห้องสมุดมากกว่าครึ่งหนึ่ง มีโต๊ะรับส่งหนังสือได้ มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

๑๐) โต๊ะทำงานของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่

ห้องสมุด ๒๒.๘๓ เปอร์เซนต์มีโต๊ะทำงานของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ น้อยกว่าจำนวนบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ ห้องสมุดร้อยละ ๗๗.๑๗ มีโต๊ะทำงานของ บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่เท่ากับจำนวนบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่

แสดงว่าห้องสมุด ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ในรายการโต๊ะทำงานของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ ๗๗.๑๗ เปอร์เซนต์

๑๑) ตู้เก็บโสตทัศนวัสดุ และตู้เก็บแผนที่

ห้องสมุดส่วนมากไม่ได้รวมโสตทัศนวัสดุไว้กับห้องสมุด จึงไม่มีตู้เก็บโสตทัศนวัสดุ และตู้เก็บแผนที่ มีห้องสมุดร้อยละ ๑๕.๕๐ เท่านั้นที่รวมโสตทัศนวัสดุไว้ในห้องสมุด แต่มีจำนวนโสตทัศนวัสดุเพียงเล็กน้อย ไม่มีตู้เก็บโดยเฉพาะเลย

๑๒) ริดเซ็นหนังสือ

ห้องสมุดร้อยละ ๕๐.๕๑ ไม่มีริดเซ็นหนังสือ มีห้องสมุดร้อยละ ๔.๐๘ มีริดเซ็นหนังสือโรงเรียนละ ๑ กัน ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

๑๓) เครื่องพิมพ์ดีด

ตาราง ๒๖ จำนวนเครื่องพิมพ์ดีด

รายการเครื่องพิมพ์ดีด	จำนวนห้องสมุด ชั้น ม.ศ. คน	จำนวนห้องสมุด ชั้น ม.ก. ปลาย	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	๒๗	๒	๒๙	๖๕.๕๑
มีภาษาไทย ๑ เครื่อง	๓ *	๓	๖	๑๓.๖๔
มีทั้งภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ	๒ *	๙ *	๙	๒๐.๔๕

จากตาราง ๒๖ ห้องสมุดร้อยละ ๖๕.๕๑ ไม่มีเครื่องพิมพ์ดีด ร้อยละ ๑๓.๖๔ มีเฉพาะเครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทย ในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ๓ โรงเรียน ซึ่งแสดงว่าได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น แต่อีก ๓ โรงเรียนเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงว่ายังไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ห้องสมุด ๒๐.๔๕ เปอร์เซนต์ มีเครื่องพิมพ์ดีดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ส่วนมากเป็นห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงว่าห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีเครื่องพิมพ์ดีดได้มาตรฐาน ๕ แห่ง ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ๙ แห่ง

๑๔) พักลม

ห้องสมุด ๓๓ แห่ง หรือร้อยละ ๓๕ ไม่มีพักลม

ห้องสมุด ๑๑ แห่ง หรือร้อยละ ๒๕ มีพักลม

๑๕) สภาพทั่วไปของครุภัณฑ์

จำนวนห้องสมุดจำแนกตามสภาพทั่วไปของครุภัณฑ์ มีดังนี้

มีครุภัณฑ์ใหม่ทั้งหมด จำนวน ๑๔ แห่ง หรือร้อยละ ๓๑.๘๒

มีครุภัณฑ์ใหม่เป็นบางส่วน จำนวน ๕ แห่ง หรือร้อยละ ๒๐.๔๕

มีครุภัณฑ์ใหม่เก่าเท่า ๆ กัน จำนวน ๑๔ แห่ง หรือร้อยละ ๓๑.๘๒

มีครุภัณฑ์ส่วนมากเก่าและชำรุด จำนวน ๘ แห่ง หรือร้อยละ ๑๕.๕๑

๒.๓ โสตทัศนวัสดุ

ห้องสมุด ๔๔.๑๐ เปอร์เซนต์ เก็บโสตทัศนวัสดุแยกไว้ต่างหาก มีห้องสมุดที่รวมโสตทัศนวัสดุไว้กับห้องสมุดเพียง ๑๕.๙๐ เปอร์เซนต์ และมีจำนวนโสตทัศนวัสดุเพียงเล็กน้อย ส่วนมากได้แก่รูปภาพ แผนที่ แผนภูมิ และลูกโลก

๒.๔ หนังสือและสิ่งพิมพ์

๑) หนังสือ

ห้องสมุดร้อยละ ๖๕.๙๑ มีจำนวนหนังสือน้อยกว่า ๕ เล่ม ต่อนักเรียน ๑ คน ซึ่งเป็นอัตราตามมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ห้องสมุดร้อยละ ๓๔.๐๙ มีหนังสือเมื่อเทียบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาแล้ว มีมากกว่า ๕ เล่ม ต่อนักเรียน ๑ คน แต่ในจำนวนห้องสมุดร้อยละ ๓๔.๐๙ นี้ มีห้องสมุดที่ใช้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโดยเฉพาะเพียง ๑๓.๖๔ เปอร์เซนต์เท่านั้น อีก ๒๐.๔๕ เปอร์เซนต์ เป็นห้องสมุดที่ใช้ร่วมกันทั้งนักเรียนชั้นประถมศึกษา และชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งหากเฉลี่ยจำนวนหนังสือควมจำนวนนักเรียนทั้งหมดแล้ว จะมีหนังสือไม่ถึง ๕ เล่ม ต่อนักเรียน ๑ คน จึงกล่าวได้ว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่มีหนังสือไม่ไคมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

สภาพโดยทั่วไปของหนังสือ

จำนวนของห้องสมุด ว่าแนกตามสภาพทั่วไปของหนังสือมีดังนี้

มีหนังสือใหม่เป็นส่วนมาก จำนวน ๑๒ แห่ง หรือร้อยละ ๒๗.๒๗

มีหนังสือใหม่เก่าเตา ๆ กัน จำนวน ๒๗ แห่ง หรือร้อยละ ๖๑.๓๗

มีหนังสือส่วนมากเก่าและชำรุด จำนวน ๕ แห่ง หรือร้อยละ ๑๑.๓๖

๒) วารสาร

ตาราง ๒๗ จำนวนวารสาร ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

จำนวนวารสาร ภาษาอังกฤษ	จำนวน ห้องสมุด	จำนวนวารสาร ภาษาไทย	จำนวน ห้องสมุด	จำนวนวารสาร ไทย + อังกฤษ	จำนวน ห้องสมุด	ร้อยละ
ไม่มี	๑๗	ต่ำกว่า ๕	๑๒	ต่ำกว่า ๕	๕	๒๐.๔๕
๑ - ๓	๑๗	๕ - ๙	๑๙	๕ - ๙	๑๗	๓๘.๖๕
๔ - ๖	๗	๑๐ - ๑๔	๘	๑๐ - ๑๔	๘	๑๘.๑๘
๗ - ๙	๑	๑๕ - ๑๙	๒	๑๕ - ๑๙	๔	๙.๐๙
๑๐ - ๑๒	๒	๒๐ - ๒๔	๓	๒๐ - ๒๔	๓	๖.๘๒
๑๓ - ๑๕	-	๒๕ - ๓๐	-	๒๕ - ๓๐	๓	๖.๘๒
รวม	๕๔	รวม	๕๔	รวม	๕๔	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๒๗ ห้องสมุด ๑๗ แห่ง ไม่มีวารสารภาษาอังกฤษ ห้องสมุด
ทุกโรงเรียนมีวารสารภาษาไทย จำนวนที่มากที่สุดคือ ๕ - ๙ ฉบับ จำนวนวารสาร
เมื่อรวมทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษแล้ว ปรากฏว่าห้องสมุดร้อยละ ๕๙.๐๙ มี
วารสารน้อยกว่า ๑๐ ฉบับ ซึ่งไม่ไ้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา
ห้องสมุด ๔๐.๙๑ มีจำนวนวารสารไ้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

๓) หนังสือพิมพ์

ตาราง ๒๔ จำนวนหนังสือพิมพ์

จำนวนหนังสือพิมพ์	จำนวนห้องสมุด	ร้อยละ
ไม่มี	๕	๑๑.๓๖
มี ๑ ฉบับ	๙	๑๕.๕๐
มี ๒ ฉบับ *	๑๙	๓๘.๖๔
มี ๓ ฉบับ *	๑๒	๒๓.๖๗
มี ๔ ฉบับ *	๑	๒.๐๐
มี ๕ ฉบับ *	๒	๔.๐๐

จากตาราง ๒๔ ห้องสมุด ๓๘.๓๔ เปอร์เซ็นต์ มีหนังสือพิมพ์ ๒ ฉบับ รองลงมา ห้องสมุด ๒๓.๖๗ เปอร์เซ็นต์ มีหนังสือพิมพ์ ๓ ฉบับ ห้องสมุด ๒๓.๖๗ เปอร์เซ็นต์ มีหนังสือพิมพ์ไม่เกินมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ห้องสมุด ๒.๐๐ เปอร์เซ็นต์ มีจำนวนหนังสือพิมพ์เกินมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

๔) จุลสาร

ห้องสมุดส่วนมากไม่ได้เก็บจุลสารไว้ทางหาก และไม่ให้อ่านเรื่อง
แบบการเก็บจุลสารที่ถูกต้อง คงเก็บรวม ๆ ไว้กับหนังสือ

๕) กฤตภาค

ห้องสมุดเกือบทุกแห่งไม่ได้ทำกฤตภาค

๖) วารสารเย็บเล่ม

ห้องสมุดร้อยละ ๕๖.๘๒ ไม่มีการเย็บเล่มวารสาร ห้องสมุด
ร้อยละ ๔๓.๑๘ มีการเย็บเล่มวารสารทางวิชาการ แต่ไม่กว้างขวางมากนัก มีการ
เย็บเพียงบางฉบับ

๒.๕ บุคลากร

ตาราง ๒๕ แสดงจำนวนบรรณารักษ์ ผู้ช่วยบรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่
 ปฏิบัติงานดูแลทำความสะอาด

รายการ	ไม่มี รอยละ	มี ๑ คน รอยละ	มี ๒ คน รอยละ	มี ๓ คน รอยละ	รวม รอยละ
บรรณารักษ์	๑๕.๓๖	๘๔.๖๔	-	-	๑๐๐
ผู้ช่วยบรรณารักษ์	๖๓.๖๓	๒๗.๒๗	๔.๔๔	๔.๔๔	๑๐๐
เจ้าหน้าที่ช่วยงานห้องสมุด	๕๓.๑๘	๖.๘๒	-	-	๑๐๐
พนักงานดูแลทำความสะอาด	๔๗.๖๘	๔๓.๒๑	๙.๑๑	-	๑๐๐

จากตาราง ๒๕ ห้องสมุดรอยละ ๘๔.๖๔ มีบรรณารักษ์ประจำ ร้อยละ ๑๕.๓๖
 ไม่มีบรรณารักษ์ประจำ ผู้ดูแลคือครูเวร หรือครูใหญ่ หรือนักเรียน ส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับ
 บรรณารักษ์ มีแสดงในตาราง ๙ - ๑๓

ผู้ช่วยบรรณารักษ์

ห้องสมุดรอยละ ๖๓.๖๓ ไม่มีผู้ช่วยบรรณารักษ์ ร้อยละ ๒๗.๒๗ มี
 ผู้ช่วยบรรณารักษ์ ๑ คน ที่มีแห่งละ ๒ คน และ ๓ คน จำนวนเท่ากัน ก็ร้อยละ ๔.๔๔
 ผู้ช่วยบรรณารักษ์มีวุฒิ ดังตาราง ๓๐

เจ้าหน้าที่ช่วยงานห้องสมุด

ห้องสมุดส่วนมาก หรือร้อยละ ๕๓.๑๘ ไม่มีเจ้าหน้าที่ช่วยงานห้องสมุด
 ที่มี มีวุฒิ ม.ศ.๕ หรือ ม.ศ.๓ ไม่มีเจ้าหน้าที่ช่วยงานห้องสมุดที่มีวุฒิและคุณสมบัติ
 ตามที่ระบุไว้ในมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

พนักงานดูแลทำความสะอาด

ร้อยละ ๔๗.๖๘ ของห้องสมุด ไม่มีพนักงานดูแลทำความสะอาด ที่มีแห่งละ
 ๑ คน จำนวนร้อยละ ๔๓.๒๑ ที่มีแห่งละ ๒ คน ร้อยละ ๙.๑๑ อย่างไรก็ตามพนักงาน
 เหล่านี้ต้องทำงานอื่น หรือดูแลความสะอาดที่อื่น ๆ ของโรงเรียนด้วย

ตาราง ๓๐ จำนวนผู้ช่วยบรรณารักษ์ จำแนกตามวุฒิและการสอน

วุฒิ	สอน		ไม่สอน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ป.ม., พ.ม., ป.กศ. สูง	๗	๕๘.๓๓	๑	๑๐.๐๐	๘	๓๖.๓๖
ป.ป., ป.กศ.	๓	๒๕.๐๐	-	-	๓	๑๓.๖๓
ม.ศ.๕ , ม.๘	๒	๑๖.๖๗	๒	๒๐.๐๐	๔	๑๘.๑๘
ม.ก.๓ , ม.๖	-	-	๗	๗๐.๐๐	๗	๓๑.๑๘
รวม	๑๒	๑๐๐	๑๐	๑๐๐	๒๒	๑๐๐

จากตาราง ๓๐ ผู้ช่วยบรรณารักษ์ร้อยละ ๓๖.๓๖ มีวุฒิระดับอนุปริญญา แต่ส่วนมากต้องสอนหนังสือด้วย ผู้ช่วยบรรณารักษ์ที่ไม่ต้องสอน ก็อยู่ที่วุฒิ ม.ศ.๓ หรือ ม.๖ กล่าวคือว่าไม่มีผู้ช่วยบรรณารักษ์ตามวุฒิที่ระบุไว้ในมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

นักเรียนช่วยงานห้องสมุด

ห้องสมุดร้อยละ ๕๐ มีนักเรียนช่วยงานห้องสมุด ซึ่งมีจำนวนตั้งแต่ ๑ ถึง ๒๐ คน ส่วนใหญ่เป็นผู้ช่วยงานบรรณารักษ์ และช่วยดูแลทำความสะอาด โดยเฉลี่ยแล้ว นักเรียนช่วยงานห้องสมุดใดคนละ ๓ ชั่วโมงใน ๑ สัปดาห์

๒.๖ งบประมาณ

ห้องสมุดได้รับเงินเป็นจำนวนที่ไม่แน่นอน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ไม่มีส่วนรับผิดชอบในการเงินของห้องสมุด การจัดซื้อครุภัณฑ์เป็นเรื่องของทางเจ้าของและผู้จัดการ ส่วนการจัดซื้อหนังสือและอุปกรณ์ แม้บรรณารักษ์จะมีส่วนร่วมด้วย แต่ก็ไม่ได้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจ่ายเงินดังใดกล่าวแล้ว จำนวนเงินที่ห้องสมุดได้รับจากการประมาณของบรรณารักษ์ และครูใหญ่ มีตั้งแต่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท ถึง ๓๕,๐๐๐ บาท ต่อปี ห้องสมุด ๒ - ๓ แห่งมีรายได้พิเศษจากคาสัมภักเป็นสมาชิกห้องสมุด ของนักเรียน

โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่มีห้องสมุด เก็บเงินบำรุงห้องสมุด ตามอัตราที่
กระทรวงศึกษาธิการกำหนดดังนี้

อัตรา ๕ บาท ต่อปี จำนวน ๕ โรงเรียน หรือร้อยละ	๑๑.๓๖
อัตรา ๑๐ บาท ต่อปี จำนวน ๓๕ โรงเรียน หรือร้อยละ	๔๔.๖๔
แสดงว่าโรงเรียนส่วนมากเก็บค่าบำรุงห้องสมุดปีละ ๑๐ บาท	

๒.๗ การบริการ

ห้องสมุดทุกแห่ง เปิดบริการตามปกติเฉพาะวันเปิดเรียน ซึ่งได้แก่วันจันทร์
ถึงวันศุกร์ และวันจันทร์ถึงวันเสาร์ สำหรับโรงเรียนที่หยุดในวันพฤหัสบดี โดยมิ
จำนวนวันและเวลาในการเปิดดังนี้

ตาราง ๓๑ จำนวนวันและเวลาที่ห้องสมุดเปิดในหนึ่งสัปดาห์

จำนวนวัน - เวลา	จำนวนห้องสมุด	ร้อยละ
๕ วัน ๆ ละ ๔ ชั่วโมง	๕	๒๐.๔๖
๕ วัน ๆ ละ ๕ ชั่วโมง	๗	๑๕.๕๑
๕ วัน ๆ ละ ๑ ชั่วโมง	๑๒	๒๗.๒๗
๕ วัน ๆ ละ ๒ ชั่วโมง	๑๑	๒๕.๐๐
๓ วัน ๆ ละ ๕ - ๖ ชั่วโมง	๓	๖.๘๒
๓ วัน ๆ ละ ๒ - ๓ ชั่วโมง	๒	๔.๕๔
รวม	๔๔	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๓๑ ห้องสมุดส่วนมากเปิดบริการทุกวันที่เปิดเรียน
๒๐.๔๖ เปอร์เซ็นต์ เปิดวันละ ๔ ชั่วโมง ๑๕.๕๑ เปอร์เซ็นต์ เปิดวันละ ๕ ชั่วโมง
๒๗.๒๗ เปอร์เซ็นต์ เปิดเพียงวันละ ๑ ชั่วโมง คือเปิดตอนพักกลางวัน

๒๕ เปอร์เซ็นต์ เปิดวันละ ๒ ชั่วโมง คือเปิดตอนพักกลางวัน ก่อนเข้าเรียนตอนเช้า และตอนพัก ๑๕ นาที

ห้องสมุด ๕ แห่ง หรือ ๑๑.๓๖ เปอร์เซ็นต์ เปิดสัปดาห์ละ ๓ วัน

๒.๘๒ เปอร์เซ็นต์ เปิดวันละ ๕ - ๖ ชั่วโมง และ ๔.๕๔ เปอร์เซ็นต์ เปิดวันละ ๒ - ๓ ชั่วโมง

แสดงว่าห้องสมุดมากกว่าครึ่งหนึ่ง หรือร้อยละ ๕๒.๒๗ เปิดบริการได้ทุกวัน ที่เปิดเรียน แต่เปิดได้เพียงบางเวลา

ห้องสมุดส่วนมาก หรือร้อยละ ๘๑.๘๒ ใ้ครูและนักเรียนหยิบหนังสืออ่านเองได้ โดยเสรี ห้องสมุด ๑๔.๑๔ เปอร์เซ็นต์ เท่านั้นที่ใ้หนังสือหยิบหนังสืออ่านเองไม่ได้ โดยเสรี ต้องใ้บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่หยิบใ้

จำนวนครูและนักเรียนที่ใ้ห้องสมุด ในสัปดาห์หนึ่ง ๆ มีครู และนักเรียน ใ้ห้องสมุด คังตาราง ๓๒

ตาราง ๓๒ จำนวนครูและนักเรียนที่ใ้ห้องสมุดใน ๑ สัปดาห์

จำนวนครู	จำนวนห้องสมุด	ร้อยละ	จำนวนนักเรียน	จำนวนห้องสมุด	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๕	๓	๑๕.๔๑	ต่ำกว่า ๕๐	๓	๒.๘๒
๕ - ๑๐	๒	๕๒.๒๗	๕๐ - ๙๙	๕	๑๑.๓๖
๑๑ - ๑๕	๕	๑๑.๓๖	๑๐๐ - ๑๙๙	๖	๑๓.๖๔
๑๖ - ๒๐	๕	๑๑.๓๖	๒๐๐ - ๒๙๙	๓	๑๕.๔๑
๒๑ - ๒๕	๒	๔.๕๔	๓๐๐ - ๓๙๙	๓	๑๕.๔๑
๒๖ - ๓๐	๑	๒.๒๗	๔๐๐ - ๔๙๙	๒	๔.๕๔
๓๑ - ๓๕	๑	๒.๒๗	๕๐๐ ขึ้นไป	๑๔	๓๑.๘๒

จากตาราง ๓๒ หอสมุดร้อยละ ๔๒.๒๗ มีครูเข้าใช้สัปดาห์ละ ๕ - ๑๐ คน
จำนวนครูที่เข้าใช้หอสมุดมากที่สุด คือ ๓๑ - ๓๕ คน แต่มีเพียง ๑ แห่ง เท่านั้น

สำหรับนักเรียน หอสมุด ๑๔ แห่ง หรือร้อยละ ๓๑.๘๒ มีนักเรียนเข้าใช้
๕๐๐ คน ขึ้นไปต่อสัปดาห์ นักเรียนเข้าใช้สัปดาห์ละ ๒๐๐ - ๓๕๕ คน มีจำนวน ๑๔ แห่ง
เช่นกัน หอสมุดที่มีนักเรียนเข้าใช้ต่ำกว่า ๑๐๐ คน ต่อสัปดาห์ มี ๘ แห่ง

จากการสัมภาษณ์บรรณารักษ์ พบว่า ครูและนักเรียนมีเวลาใช้หอสมุด ดังนี้

มากที่สุด	๑	แห่ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๒๗
มาก	๖	แห่ง	คิดเป็นร้อยละ	๑๓.๖๒
ปานกลาง	๑๕	แห่ง	คิดเป็นร้อยละ	๓๔.๑๐
น้อย	๑๘	แห่ง	คิดเป็นร้อยละ	๔๐.๙๐
น้อยมาก	๔	แห่ง	คิดเป็นร้อยละ	๙.๑๑

แสดงว่า ครูและนักเรียนมีเวลาใช้หอสมุดอยู่ในเกณฑ์น้อย

บริการอื่น ๆ ที่หอสมุดจัด

หอสมุดมีบริการอื่นนอกจากบริการให้อ่านหนังสือดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ๓๓ บริการของหอสมุดนอกจากบริการให้อ่านหนังสือ

บริการ	จำนวนหอสมุด	ร้อยละ
หนังสือจอง	๔	๙.๐๙
ทำบัตรรายการ	๑๘	๔๐.๙๑
จัดหมวดหมู่หนังสือ	๒๗	๖๑.๓๖
ให้ยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน	๓๖	๘๑.๘๒

จากตาราง ๓๓ หอสมุดร้อยละ ๙.๐๙ มีบริการหนังสือจอง หอสมุด
ร้อยละ ๔๐.๙๑ มีการทำบัตรรายการหนังสือ เพื่อความสะดวกของผู้ใช้
หอสมุด ๒๗ แห่ง หรือร้อยละ ๖๑.๓๖ มีการจัดหมวดหมู่หนังสือ โดยจัดเป็น
๒ แบบ คือ

แบบทศนิยมของทวิคูณ จำนวน ๒๑ แห่ง

จัดตามหมวดวิชา (เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์) จำนวน ๖ แห่ง

บริการให้ยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน

ห้องสมุดร้อยละ ๘๑.๘๖ มีบริการให้ยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน

จำนวนหนังสือและระยะเวลาที่ให้ยืม มีดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ๓๔ จำนวนหนังสือและระยะเวลาที่ห้องสมุดให้ยืมหนังสือ

จำนวนหนังสือ - จำนวนวัน				จำนวนห้องสมุด	ร้อยละ
ครั้งละ ๑ เล่ม	เวลา ๓ วัน			๑๖	๓๓.๓๓
ครั้งละ ๑ เล่ม	เวลา ๕ วัน			๕	๑๓.๘๘
ครั้งละ ๑ เล่ม	เวลา ๗ วัน			๑๐	๒๑.๐๕
ครั้งละ ๑ เล่ม	เวลา ๑๕ วัน			๑	๒.๑๑
ครั้งละ ๒ เล่ม	เวลา ๒ วัน			๒	๕.๕๖
ครั้งละ ๒ เล่ม	เวลา ๗ วัน			๕	๑๓.๘๘
ครั้งละ ๓ เล่ม	เวลา ๗ วัน			๑	๒.๑๑
รวม				๓๖	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๓๔ ห้องสมุดร้อยละ ๓๓.๓๓ ให้ยืมหนังสือครั้งละ ๑ เล่ม ระยะเวลา ๓ วัน ห้องสมุด ๒๑.๐๕ ให้ยืมครั้งละ ๑ เล่ม ระยะเวลา ๗ วัน ที่ให้ยืมครั้งละ ๑ เล่ม ระยะเวลา ๕ วัน และครั้งละ ๒ เล่ม ระยะเวลา ๗ วัน มีจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ ๑๓.๘๘ ห้องสมุด ๕.๕๖ เพอร์เซ็นต์ ให้ยืมครั้งละ ๒ เล่ม ระยะเวลา ๒ วัน ห้องสมุดให้ยืมหนังสือนานที่สุด คือ ๑๕ วัน มีจำนวน ๑ แห่ง หรือร้อยละ ๒.๑๑ เช่นเดียวกับห้องสมุดที่ให้ยืมหนังสือจำนวนมากที่สุด คือ ๓ เล่ม มี ๑ แห่ง

หนังสือที่ครูและนักเรียนนิยมมากที่สุด คือ นวนิยาย รองลงมาคือหมวด
ภูมิ - ประวัติศาสตร์

หนังสือที่ครูและนักเรียนนิยมน้อยที่สุด คือ หมวดปรัชญา รองลงมาคือหมวดศาสนา

กิจกรรมของห้องสมุด

กิจกรรมต่าง ๆ ที่ห้องสมุดโรงเรียนในเครือคริสตศาสนาจัดเพื่อส่งเสริม
การเรียนรู้การสอน มีดังต่อไปนี้ คือ

๑. การปฐมนิเทศเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด สำหรับนักเรียน

ห้องสมุดร้อยละ ๕๕.๑๐ ไม่มีการปฐมนิเทศเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด

ร้อยละ ๔๐.๔๐ มีการปฐมนิเทศเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด

ซึ่งส่วนมากจัดขึ้นในเทอมต้น

๒. ชั่วโมงการใช้ห้องสมุด

ห้องสมุด ๔ แห่ง หรือ ๘.๑๑ เปอร์เซ็นต์ มีชั่วโมงการใช้ห้องสมุดสำหรับ
นักเรียน ผู้จัดกิจกรรมในชั่วโมงนี้คือ บรรณารักษ์ และครู

กิจกรรมที่จัดคือ การยืมเรื่องจากหนังสือที่อ่าน เล่านิทาน เล่าเรื่องหนังสือ
และวิจารณ์หนังสือ

๓. การจัดนิทรรศการ

ห้องสมุดจัดนิทรรศการในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ เช่นวันสำคัญทางศาสนา
วันสำคัญของชาติ นอกจากนี้ยังมีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับเรื่องหรือประเทศที่กำลังมี
การเรียนการสอนในโรงเรียน

ตาราง ๓๕ จำนวนครั้งที่จัดนิทรรศการในภาคเรียนหนึ่ง ๆ

จำนวนครั้งต่อ ปี	จำนวนหอสมุด	ร้อยละ
น้อยกว่าหอสมุด ๑ ครั้ง	๒๔	๔๔.๔๔
๑ - ๒ ครั้ง	๖	๑๓.๖๓
๓ - ๔ ครั้ง	๖	๑๓.๖๓
๕ - ๖ ครั้ง	๖	๑๓.๖๓
มากกว่า ๖ ครั้ง	๒	๔.๕๔
รวม	๔๔	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๓๕ หอสมุดร้อยละ ๔๔.๔๔ มีการจัดนิทรรศการโดยเฉลี่ยแล้วไม่ถึง ๑ ครั้ง ใน ๑ ภาคเรียน หรือไม่มีเลย ร้อยละ ๔๐.๔๐ จัดนิทรรศการห่อหุ้ม ๑ - ๖ ครั้ง มีหอสมุดเพียงร้อยละ ๔.๕๔ จัดมากกว่า ๖ ครั้ง

๔. กิจกรรมเพื่อเชิญชวนให้ครูและนักเรียนสนใจในการใช้หอสมุด

หอสมุดร้อยละ ๓๓.๒๓ ไม่มีการจัดกิจกรรมเพื่อเชิญชวนให้ครูและนักเรียนสนใจในการใช้หอสมุด

หอสมุดร้อยละ ๒๒.๗๓ มีการจัดกิจกรรม เพื่อเชิญชวนให้ครูและนักเรียนสนใจในการใช้หอสมุด มีจำนวนครั้งโดยเฉลี่ยภาคเรียนละ ๒ ครั้ง

กิจกรรมที่จัดเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้

๑. จัดนิทรรศการ
๒. เล่าเรื่องหนังสือ
๓. เล่านิทาน
๔. จัดอภิปราย
๕. ฉายภาพยนตร์

กิจกรรมที่ครูสนใจมากที่สุด คือ การจัดนิทรรศการหนังสือใหม่
 กิจกรรมที่นักเรียนสนใจมากที่สุด คือ การเล่นเกม
 กิจกรรมที่จัดได้รับความร่วมมือจากครู และนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี
 ครูนำนักเรียนเขามากกว่าในห้องสมุด มีน้อยมาก ที่มีว่างสักตำแหน่ง
 ไม่เกิน ๑ ครั้ง

ครูในโรงเรียนดำเนินการสอนโดยส่งเสริมให้นักเรียนในห้องสมุด ดังนี้

มากที่สุด	๑	แห่ง	คิดเป็นร้อยละ	๒.๒๗
มาก	๒	แห่ง	คิดเป็นร้อยละ	๑๓.๖๖
ปานกลาง	๑๓	แห่ง	คิดเป็นร้อยละ	๖๙.๕๑
น้อย	๑๙	แห่ง	คิดเป็นร้อยละ	๔๓.๖๑
น้อยมาก	๕	แห่ง	คิดเป็นร้อยละ	๑๑.๓๙

แสดงว่า ครู ยังดำเนินการสอนโดยส่งเสริมให้นักเรียนในห้องสมุดน้อย

๓. เปรียบเทียบสภาพห้องสมุดตามรายการที่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียน
มัธยมศึกษา ระหว่างโรงเรียนราษฎร์ที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะ และ
ไม่รับรองวิทยฐานะ

ตาราง ๓๖ จำนวนร้อยละของห้องสมุดของโรงเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการ
 รับรองวิทยฐานะ และยังไม่รับรองวิทยฐานะ ตามรายการ
 ที่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

รายการ	ร.ร.รับรองวิทยฐานะ ที่ได้มาตรฐาน	ร.ร.ไม่รับรองวิทยฐานะ ที่ได้มาตรฐาน
๑. เนื้อที่	๕๐.๐๐	๑๖.๖๗
๒. กรุภัณฑ์		
๒.๑ โต๊ะ - เก้าอี้	๗๓.๐๗	๓๘.๐๘
๒.๒ ชั้นหนังสือ	๖๑.๕๓	๒๗.๗๗
๒.๓ ชั้นนิเทศสาร	๗๓.๐๗	๔๔.๐๗
๒.๔ แผนป้ายนิทรรศการ	๗๖.๘๖	๓๓.๓๓
๒.๕ ตู้บัตรรายการ	๔๖.๑๕	๕.๕๕
๒.๖ ที่วางหนังสือพิมพ์	๕๗.๖๘	๒๗.๗๗
๒.๗ โต๊ะรับ - ส่งหนังสือ	๗๓.๐๗	๖๑.๐๑
๒.๘ โต๊ะทำงานของบรรณารักษ์	๘๔.๖๒	๖๖.๖๖
๒.๙ รถเข็นหนังสือ	๑๕.๓๐	๐๐.๐๐
๒.๑๐ เครื่องพิมพ์ดีด	๓๘.๔๖	๑๑.๑๑
๓. วัสดุสิ่งพิมพ์		
๓.๑ หนังสือ	๔๖.๑๕	๑๖.๖๗
๓.๒ วารสาร	๕๐.๐๐	๒๗.๗๗
๓.๓ หนังสือพิมพ์	๘๔.๖๒	๕๕.๕๕
๔. บุคลากร		
๔.๑ บรรณารักษ์	๗.๖๘	๐๐.๐๐
๔.๒ ผู้ช่วยบรรณารักษ์	-	-

จากตาราง ๓๖ หอสมุดโรงเรียนราษฎร์ที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะ
ได้มาตรฐานมากกว่าโรงเรียนที่ยังไม่รับรองวิทยฐานะในทุก ๆ รายการ

โรงเรียนราษฎร์ที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะ ได้มาตรฐานเป็นส่วนใหญ่
ในรายการ ต่อไปนี้

โต๊ะ - เก้าอี้

ชั้นนิเทศสาร

แผนป้ายนิเทศการ

โต๊ะรับ - ส่งหนังสือ

โต๊ะทำงานของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่
หนังสือพิมพ์

ที่ยังได้มาตรฐานเป็นจำนวนน้อย ได้แก่รายการต่อไปนี้

รถเข็นหนังสือ

เครื่องพิมพ์ดีด

บุคลากร

โรงเรียนราษฎร์ที่กระทรวงศึกษาธิการไม่รับรองวิทยฐานะ ได้มาตรฐาน
เกินกว่าครึ่งหนึ่งของโรงเรียนที่ยังไม่รับรองวิทยฐานะด้วยกันในรายการ

โต๊ะรับ - ส่งหนังสือ

โต๊ะทำงานบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่

หนังสือพิมพ์

โรงเรียนราษฎร์ที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะและไม่รับรองวิทยฐานะ
ได้มาตรฐานจำนวนใกล้เคียงกันในรายการ

โต๊ะรับ - ส่งหนังสือ

๔. ความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู ที่มีต่อสภาพของห้องสมุดโรงเรียน

ในการวิเคราะห์หัวข้อนี้ ผู้เขียนได้แบ่งความคิดเห็นออกเป็น ๗ หมวด ดังนี้

๑. ความคิดเห็นเกี่ยวกับ	อาคารสถานที่
๒. ความคิดเห็นเกี่ยวกับ	ครุภัณฑ์
๓. ความคิดเห็นเกี่ยวกับ	โสตทัศนวัสดุ
๔. ความคิดเห็นเกี่ยวกับ	หนังสือและสิ่งพิมพ์
๕. ความคิดเห็นเกี่ยวกับ	บุคลากร
๖. ความคิดเห็นเกี่ยวกับ	งบประมาณ
๗. ความคิดเห็นเกี่ยวกับ	การบริการ

คำย่อที่ปรากฏในตารางต่าง ๆ ในการวิเคราะห์รายการความคิดเห็นของ
ครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู เป็นคำเต็มดังต่อไปนี้

บ.ร.	หมายถึง	บรรณารักษ์
วิทย์	หมายถึง	ครูที่สอนหมวดวิทยาศาสตร์
คณิต	หมายถึง	ครูที่สอนหมวดคณิตศาสตร์
ไทย	หมายถึง	ครูที่สอนหมวดวิชาภาษาไทย
อังกฤษ	หมายถึง	ครูที่สอนหมวดวิชาภาษาอังกฤษ
สังคม	หมายถึง	ครูที่สอนหมวดวิชาสังคมศึกษา
พลา + ศิลป	หมายถึง	ครูที่สอนหมวดวิชาพละนาฏศิลป์ และหมวดวิชาศิลป
รวม	หมายถึง	ครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครูทุกคนในกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง ๓๘ กาเฉลี่ยของความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครูตามหมวดวิชาสอน เกี่ยวกับสถานการณ์

ข้อ	รายการความคิดเห็น	ครูใหญ่	บ.ร.	ครูใหญ่	ครูใหญ่	ครูใหญ่	ครูใหญ่	ครูใหญ่	ครูใหญ่
๑	สถานที่ตั้งสะดวกแก่การเข้าใช้ของครู	๓.๓๔	๓.๔๔	๓.๐๕	๓.๓๔	๓.๔๕	๓.๔๕	๓.๔๕	๓.๔๕
๒	สถานที่ตั้งสะดวกแก่การเข้าใช้ของนักเรียน	๓.๔๕	๓.๕๐	๓.๑๖	๓.๔๕	๓.๐๔	๓.๔๕	๓.๐๔	๓.๓๐
๓	เนื้อที่ของห้องสมุดเมื่อเทียบกับผู้ใช้	๒.๖๓	๒.๖๕	๒.๓๔	๒.๖๒	๒.๔๕	๒.๔๕	๒.๔๕	๒.๔๕
๔	แสงสว่างเพียงพอกับการอ่าน	๓.๔๕	๓.๔๔	๓.๔๒	๓.๔๕	๓.๔๕	๓.๔๕	๓.๔๕	๓.๖๑
๕	การถ่ายเทของอากาศภายในห้องสมุด	๓.๔๔	๓.๔๐	๓.๔๕	๓.๖๕	๔.๕๕	๓.๔๔	๓.๖๕	๓.๖๓
๖	อากาศภายในห้องสมุดเย็นสบาย	๓.๖๓	๓.๔๐	๓.๖๖	๓.๔๓	๓.๑๔	๓.๖๓	๓.๖๖	๓.๕๖
๗	บรรยากาศบริเวณให้เขาไปใช้	๓.๖๓	๓.๓๕	๒.๖๖	๓.๐๐	๒.๔๓	๓.๑๔	๒.๔๓	๓.๐๑
๘	เสียงรบกวนจากภายนอก	๓.๑๔	๓.๑๕	๒.๔๑	๓.๐๖	๓.๐๕	๓.๓๐	๓.๑๔	๓.๐๔
๙	ความสะดวกภายในห้องสมุด	๓.๔๕	๓.๔๕	๓.๖๑	๓.๖๓	๓.๖๒	๓.๔๕	๓.๖๑	๓.๕๓
	เฉลี่ยทั้ง ๙ รายการ	๓.๑๑	๓.๑๕	๓.๐๖	๓.๔๕	๓.๔๕	๓.๑๑	๓.๑๕	๓.๐๖

จากตาราง ๓๗ ค่าเฉลี่ยรวมของความถี่เห็นของครูใหญ่ บรรณาธิการ และครู
มีค่าเท่ากับ ๓.๐๖ แสดงว่า ครูใหญ่ บรรณาธิการ และครู มีความเห็นเกี่ยวกับอาคาร
สถานที่ของห้องสมุดโรงเรียนว่ามีสภาพปานกลาง ค่าเฉลี่ยของความถี่เห็นของครูใหญ่
บรรณาธิการ และครูที่สอนวิชาต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันมากนัก (๓.๐๔ - ๓.๔๕) เป็นค่าเฉลี่ย
ที่มีความหมาย (ปานกลาง) และค่าใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ย รวม (๓.๐๖)

หากพิจารณาแต่ละรายการย่อย ค่าเฉลี่ยรวมของรายการย่อย ๔ รายการ
คือรายการ ๑, ๒, ๓, และ ๔ มีค่าใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยรวมของทั้ง ๔ รายการ และ
มีความหมายว่ามีสภาพในรายการนั้น ๆ ปานกลาง ค่าเฉลี่ยรวมของรายการที่ ๔, ๕, ๖
และ ๗ มากกว่าค่าเฉลี่ยรวมของทั้ง ๔ รายการ แสดงว่าต้องสมุด

มีแสงสว่างเพียงพอกับการอ่าน คือ

การถ่ายเทของอากาศภายในห้องสมุด คือ

อากาศภายในห้องสมุด เย็นสบายคือ

ความสะอาดภายในห้องสมุด คือ

รายการที่มีค่าเฉลี่ยก่อนขาดำ คือรายการที่ ๓ แสดงว่าเนื้อที่ของห้องสมุด
เมื่อเทียบกับผู้ไขแล้วมีค่อนข้างน้อย ครูใหญ่, บรรณาธิการ และครู ที่สอนหมวดวิชาสังคมศึกษา
เท่านั้น ที่มีความถี่เห็นว่า ห้องสมุดมีเนื้อที่ปานกลาง เมื่อเทียบกับผู้ไขแล้ว ส่วนครูที่สอน
หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และอาชีวศึกษาและศิลป์
มีความเห็นว่าเนื้อที่ของห้องสมุดเมื่อเทียบกับผู้ไขแล้วน้อย

ตาราง ๓๘ ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครูตามหมวดวิชาที่สอน เกี่ยวกับกรรณิเทศ

ข้อ	รายการความคิดเห็น	ค.ร.	ค.บ.	ค.ค.	ค.ท.	ค.ว.	ค.อ.	ค.ก.	ค.ด.	รวม
๑	หนังสือที่มอบให้เกี่ยวกับจำนวนผู้ให้	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐
๒	โต๊ะ เกาอี้ มีจำนวนเพียงพอหรือไม่	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐
๓	โต๊ะ เกาอี้ มีสัดส่วนที่เหมาะสมหรือไม่	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐
๔	ชั้นหรือตู้หนังสือมีจำนวนพอเหมาะหรือไม่	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐
เฉลี่ยทั้ง ๔ รายการ		๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๕๐

จากตาราง ๓๔ กาเฉลี่ยรวมของความคิดเห็นของครูใหญ่ / บรรณารักษ์ และครู
เท่ากับ ๒.๘๐ แสดงว่า ครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู มีความเห็นว่า ห้องสมุดมีจำนวน
ครูที่เพียงพอปานกลาง ปีคุณภาพและประโยชน์ใช้สอยปานกลาง กาเฉลี่ยของความคิดเห็นของ
ครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครูตามหมวดวิชาต่าง ๆ ใกล้เคียงกันในแต่ละกลุ่ม และใกล้เคียง
กับกาเฉลี่ยรวม กาเฉลี่ยของความคิดเห็นของบุคคลแต่ละกลุ่ม มีความหมายว่าปานกลาง

หากพิจารณาการรายการย่อยแต่ละข้อ พบว่า ครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู
มีความเห็นว่า หนังสือหนังสือเมื่อเทียบกับผู้ใช้แล้ว ไม่สู้จะเพียงพอนัก กลุ่มที่มีความเห็น
เช่นนี้คือ ครูที่สอนหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาคณิตศาสตร์ หมวดวิชาภาษาไทย
และหมวดวิชาภาษาอังกฤษ

ครูที่สอนหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาไทย มีความเห็นว่า
โต๊ะ - เก้าอี้ ไม่สู้จะเพียงพอกับผู้ใช้

เกี่ยวกับส่วนสัคของโต๊ะ - เก้าอี้ และชั้นหรือตู้หนังสือตามรายการ ๓ และ ๔
ครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู มีความเห็นว่ามีส่วนสัคเหมาะสมกับผู้ใช้ในเอกพานกลาง

ตาราง ๑๕ การเปลี่ยนแปลงของความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณาธิการ และกรรมการมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับโครงการวิจัย

ข้อ	รายการความคิดเห็น	ผศ.ดร.น.ว.	ผศ.ดร.น.ว.	ผศ.ดร.น.ว.	ผศ.ดร.น.ว.	ผศ.ดร.น.ว.	ผศ.ดร.น.ว.	ผศ.ดร.น.ว.	ผศ.ดร.น.ว.
๑	จำนวนนักศึกษาที่ประกอบการเรียนรู้การสอนได้	๒.๒๓	๑.๔๕	๒.๑๖	๒.๐๕	๒.๐๕	๒.๐๕	๒.๐๕	๒.๐๕
๒	จำนวนนักศึกษาที่ศึกษาด้วย	๔.๓๕	๔.๒๑	๔.๒๑	๔.๐๕	๔.๐๕	๔.๐๕	๔.๐๕	๔.๐๕
๓	จำนวนนักศึกษาที่สำเร็จ	๔.๕๐	๔.๓๕	๔.๑๐	๔.๐๕	๔.๐๕	๔.๐๕	๔.๐๕	๔.๐๕
เฉลี่ยทั้ง ๓ รายการ		๓.๖๔	๓.๕๓	๓.๔๓	๓.๔๖	๓.๔๖	๓.๔๖	๓.๔๖	๓.๔๖

จากตาราง ๑๘ ค่าเฉลี่ยรวมของความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู ที่สอตามหมวดวิชาต่าง ๆ เกี่ยวกับโศกทัศน์วัสดุ เท่ากับ ๓.๔๘ แสดงว่า ครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู มีความเห็นว่า โศกทัศน์วัสดุของโรงเรียน ปีปริมาณและสถาน ปานกลาง

ครูใหญ่ บรรณารักษ์ ครูที่สอนหมวดวิชาภาษาอังกฤษ และครูที่สอนหมวดวิชา พละนาฏยและศิลป์ มีความคิดเห็นว่สภาพของครุภัณฑ์ ก่อนข้างก็

หากพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ห้องสมุดมีจำนวนโศกทัศน์วัสดุที่ประกอบการเรียน การสอนน้อย ดังจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู เท่ากับ ๒.๑๑ ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของ ครูใหญ่ สูงกว่าบุคคลกลุ่มอื่น ๆ ก็ต่อเท่ากับ ๒.๒๓ อย่างไรก็ตามยังให้ความหมายว่า ห้องสมุดมีจำนวนโศกทัศน์วัสดุที่ประกอบการสอน น้อย ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของครูวิทยาศาสตร์ ต่ำสุด ก็ต่อเท่ากับ ๑.๘๘

ในรายการที่ ๒ และ ๓ ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของ รวมเท่ากับ ๔.๑๗ และ ๔.๑๘ ตามลำดับ แสดงว่า โรงเรียนมีจำนวนโศกทัศน์วัสดุที่ค่าสมัยและโศกทัศน์วัสดุที่ ขำรุดน้อย (ไขกานำหนักที่ตรงกันข้ามดู ดังรายละเอียดในเรื่องการจัดกระทำกับข้อมูล) หมายความว่า จำนวนโศกทัศน์วัสดุที่โรงเรียนมีส่วนบกาิคมและทันสมัย และอยู่ใน สภาพดี

ผู้เขียนมีความเห็นว่า ครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู มีความคิดเห็นว่ จำนวนโศกทัศน์วัสดุน้อย จึงมีจำนวนที่เก่าจาสมัย และขำรุดน้อยตามไปด้วย หรือ อาจจะเป็นเพราะ ครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู ถึกคักกับกาของความหมายในการตอบ แบบสอบถาม

ตาราง ๔๐ การเฉลี่ยความถี่ของกรณีใหญ่ บรรณาธิการ และครูทางมหาวิทยาลัยเพื่อ
 ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะสิ่งพิมพ์

ข้อ	รายการความถี่	น.ร.	น.ร.	น.ร.	น.ร.	น.ร.	น.ร.	น.ร.	น.ร.	น.ร.
๑	จำนวนหนังสือพิมพ์รายวัน	๓.๓๐	๒.๖๔	๒.๓๗	๒.๔๕	๒.๓๐	๒.๖๓	๒.๓๒	๒.๕๓	๒.๕๓
๒	จำนวนหนังสือรายสัปดาห์	๓.๑๓	๒.๖๓	๒.๖๒	๒.๓๔	๒.๑๔	๒.๓๕	๒.๔๔	๒.๖๕	๒.๓๖
๓	จำนวนหนังสือรายเดือน	๒.๖๐	๒.๗๐	๒.๔๗	๒.๓๕	๒.๓๔	๒.๕๔	๒.๕๓	๒.๖๕	๒.๔๗
๔	จำนวนหนังสือรายไตรมาส	๒.๔๕	๒.๔๔	๒.๗๔	๒.๖๕	๒.๕๔	๒.๕๔	๒.๔๔	๒.๖๕	๒.๗๔
๕	จำนวนหนังสือรายปี	๒.๔๓	๓.๖๐	๓.๖๔	๓.๑๖	๒.๗๖	๓.๐๔	๓.๑๔	๒.๔๗	๓.๐๖
๖	จำนวนหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์	๒.๖๐	๒.๔๐	๒.๔๕	๒.๕๔	๒.๖๓	๒.๖๓	๒.๕๖	๒.๖๔	๒.๖๖
๗	จำนวนหนังสือพิมพ์รายเดือน	๒.๖๔	๒.๔๓	๒.๔๗	๒.๗๔	๒.๕๔	๒.๕๔	๒.๖๕	๒.๖๕	๒.๖๓
๘	จำนวนหนังสือพิมพ์รายไตรมาส	๒.๔๕	๒.๔๔	๒.๕๔	๒.๕๔	๒.๖๓	๒.๖๕	๒.๕๓	๒.๔๗	๒.๕๗
๙	จำนวนหนังสือพิมพ์รายปี	๒.๔๓	๒.๔๔	๒.๕๔	๒.๕๔	๒.๖๓	๒.๖๕	๒.๕๓	๒.๔๗	๒.๕๗
๑๐	จำนวนหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์	๒.๔๕	๒.๔๔	๒.๕๔	๒.๕๔	๒.๖๓	๒.๖๕	๒.๕๓	๒.๔๗	๒.๕๗
๑๑	จำนวนหนังสือพิมพ์รายเดือน	๒.๔๓	๒.๔๔	๒.๕๔	๒.๕๔	๒.๖๓	๒.๖๕	๒.๕๓	๒.๔๗	๒.๕๗
๑๒	จำนวนหนังสือพิมพ์รายไตรมาส	๒.๔๕	๒.๔๔	๒.๕๔	๒.๕๔	๒.๖๓	๒.๖๕	๒.๕๓	๒.๔๗	๒.๕๗
๑๓	จำนวนหนังสือพิมพ์รายปี	๒.๔๓	๒.๔๔	๒.๕๔	๒.๕๔	๒.๖๓	๒.๖๕	๒.๕๓	๒.๔๗	๒.๕๗
๑๔	จำนวนหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์	๒.๔๕	๒.๔๔	๒.๕๔	๒.๕๔	๒.๖๓	๒.๖๕	๒.๕๓	๒.๔๗	๒.๕๗
เฉลี่ยทั้ง ๑๔ รายการ		๒.๔๔	๒.๔๔	๒.๕๔	๒.๕๔	๒.๖๓	๒.๖๕	๒.๕๓	๒.๔๗	๒.๕๗

จากตาราง ๔๐ กาเฉลี่ยรวมความกิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครูเกี่ยวกับหนังสือและสิ่งพิมพ์ เท่ากับ ๒.๖๖ แสดงว่า ครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครูมีความกิดเห็นว่ หองสมุดมีจำนวนหนังสือและสิ่งพิมพ์ ปาเบดาง

กาเฉลี่ยของความกิดเห็นของประชากรแต่ละกลุ่ม ใกล้เคียงกันเป็นชวามาก และมีกาใกล้เคียงกับกาเฉลี่ยรวม

พิจารณาแต่ละรายการขอย พบว่ กาเฉลี่ยรวมในรายการต่อไปนี้ ว่การำกว่กาเฉลี่ยรวมของ ๑๔ รายการ และมีความหมายว่ หองสมุดมีจำนวนหนังสือสิ่งพิมพ์ นน ๆ นอย

๑. จำนวนหนังสืออ้างอิง กาเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๒.๓๖ แสดงว่ ครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครูทั้งหมด มีความเห็นว่ หองสมุดมีหนังสืออ้างอิงนอย

๒. จำนวนหนังสือสำหรับใช้ประกอบการสอน กาเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๒.๔๗ แสดงว่ ครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครูทั้งหมด มีความเห็นว่ หองสมุดมีหนังสือสำหรับประกอบการสอนนอย

๓. จำนวนวารสารฉบับเกา ๆ หรือวารสารเยี่ยมเล่ม ที่จะกิดตามกนก้าได้ กาเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๒.๒๑ แสดงว่กลุ่มประชากร มีความเห็นว่หองสมุดมีวารสารเยี่ยมเล่มและวารสารเกาที่จะกิดตามกนก้าได้ นอย

๔. จำนวนหนังสือพิมพ์รายวัน มีกาเฉลี่ยรวเท่ากับ ๒.๒๗ แสดงว่ ครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู มีความเห็นว่ หองสมุดมีจำนวนหนังสือพิมพ์รายวันนอย

๕. จุลสารตามความตองการของผู้ใช้ กาเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๒.๑๔ แสดงว่ หองสมุดมีจุลสารตามความตองการของผู้ใช้ นอย

๖. จำนวนจุลสารที่เกลาสมี กาเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๓.๔๓ (ใช้กาน้ำหนักที่กลับกันคูณ) แสดงว่ สภาพเกี่ยวกับจุลสารอยู่ในเกดที่ดี แสดงว่ มีจุลสารที่เกลาสมี นอย

พิจารณากาเฉลี่ยของประชากรแต่ละกลุ่มในแต่ละขอ พบว่

ครูที่สอนหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาไทย มีความเห็นว่ หองสมุดมีจำนวนหนังสือเปื้อเทียบกับผู้ใช้ นอย

ครูที่สอนหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา และพลานามัยและศิลปะ มีความเห็นว่า ห้องสมุดมีจำนวนหนังสืออ้างอิง น้อย

ครูที่สอนหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย และพลานามัยและศิลปะ มีความเห็นว่า ห้องสมุดมีหนังสือที่ประกอบการสอนในน้อย

ครูที่สอนหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ มีความเห็นว่า ห้องสมุดมีจำนวนหนังสือที่ใหม่และทันสมัย น้อย

ครูที่สอนหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และพลานามัยและศิลปะ มีความเห็นว่า ห้องสมุดมีหนังสือตามความต้องการของผู้ใช้น้อย

ครูที่สอนหมวดวิชาภาษาไทย มีความเห็นว่า ห้องสมุดมีวารสารสำหรับอ่านเพื่อความบันเทิงน้อย

จะเห็นได้ว่า ครูที่สอนหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ มีความเห็นว่า ห้องสมุดมีจำนวนหนังสือและสิ่งพิมพ์ น้อย ในรายการต่าง ๆ มากรายการที่สุด รองลงมาได้แก่ ครูที่สอนหมวดวิชาภาษาไทย และหมวดวิชาพลานามัยและศิลปะ ตามลำดับ แสดงว่า ห้องสมุดมีหนังสือในหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และพลานามัยและศิลปะ น้อย

ครูใหญ่ และบรรณารักษ์ มีความคิดเห็นคล้ายตามกันมากรายการที่สุด ก็คือ ส่วนใหญ่แล้วมีความคิดเห็นว่า ห้องสมุดมีหนังสือและสิ่งพิมพ์ จำนวนและคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ครูใหญ่และบรรณารักษ์ มีความคิดเห็นต่างจากครูกลุ่มอื่น ๆ ในเรื่องจำนวนหนังสือเก่าและล้าสมัย ก็มีความคิดเห็นว่า มีจำนวนหนังสือเก่าและล้าสมัย มาก

ค่าเฉลี่ยรวมของครูใหญ่และบรรณารักษ์ สูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมของครูกลุ่มอื่น ๆ เล็กน้อย

ตาราง ๔๑ การเจือยของความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครูตามหมวดวิชาที่สอน เกี่ยวกับบุคลากร

ข้อ	รายการความคิดเห็น	ครูใหญ่	บ.ร.	วิทย.	คณิต.	ไทย	สังคม	สุขศึกษา	ภาษา	รวม
๑	บรรณารักษ์มีความรู้เกี่ยวกับงานของสมุด	๓.๐๓	๒.๙๕	๓.๐๑	๓.๐๐	๓.๐๑	๓.๐๑	๓.๐๑	๒.๘๖	๓.๐๕
๒	บรรณารักษ์ใช้เวลาปฏิบัติงานในห้องสมุด	๒.๘๘	๒.๙๐	๓.๐๑	๒.๙๓	๒.๖๑	๒.๙๑	๒.๙๑	๒.๘๙	๒.๘๐
๓	ความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ของสมุดกับงาน	๒.๕๕	๒.๖๓	๒.๙๗	๒.๕๕	๒.๕๑	๒.๕๑	๒.๖๑	๒.๙๕	๒.๖๑
๔	ความร่วมมือระหว่างบรรณารักษ์กับครู	๒.๙๕	๓.๐๐	๒.๙๖	๒.๘๘	๓.๐๖	๒.๙๓	๒.๘๘	๓.๐๑	๒.๙๕
๕	เฉลี่ยทั้ง ๔ รายการ	๒.๘๗	๒.๘๒	๒.๙๒	๒.๘๒	๒.๘๖	๓.๐๖	๒.๘๙	๒.๙๐	๒.๘๕

จากตาราง ๘๑ ค่าเฉลี่ยรวมของความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู เกี่ยวกับเรื่องบุคลากร เท่ากับ ๒.๘๕ แสดงว่าครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครู มีความเห็นว่า ห้องสมุดมีบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ ที่มีคุณภาพและปริมาณอยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยรวมของความคิดเห็นของประชากรแต่ละกลุ่มในเรื่องบุคลากร ได้แก้อย่างน้อย คือมีค่าระหว่าง ๒.๘๒ - ๓.๐๖

พิจารณาแต่ละรายการย่อย ค่าเฉลี่ยรวมใกล้เคียงกับรายการที่ ๑ เรื่อง บรรณารักษ์มีความรู้เกี่ยวกับงานห้องสมุด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ๓.๐๕ รายการเรื่อง ความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดกับงาน ค่าที่สุดคือ ๒.๖๑ อย่างไรก็ตามความหมายของค่าเฉลี่ยก็ยังอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ความคิดเห็นของประชากรแต่ละกลุ่มในแต่ละรายการ นี้ค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน เพียงเล็กน้อย ค่าเฉลี่ยทุก ๆ รายการ มีความหมายว่า สภาพออยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง

ตาราง ๘๓ ค่าเฉลี่ยของความถี่คิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครูตามหมวดวิชาที่สอน เกี่ยวกับงบประมาณ

ข้อ	รายการการกวดัดเห็น	ครูใหญ่	บรรณารักษ์	ครูวิชา	ครูคณิต	ครูวิทยาศาสตร์	ครูสังคม	ครูภาษา	รวม
๑	ห้องสมุดมีเงินในการจัดซื้อหนังสือและสิ่งพิมพ์	๒.๕๐	๒.๕๓	๒.๕๔	๒.๕๕	๒.๕๖	๒.๕๗	๒.๕๘	๒.๕๙
๒	ห้องสมุดมีเงินในการจัดหาครุภัณฑ์และวัสดุอื่น ๆ	๒.๕๕	๒.๕๖	๒.๕๗	๒.๕๘	๒.๕๙	๒.๖๐	๒.๖๑	๒.๖๒
๓	ห้องสมุดได้รับเงินอุดหนุนพิเศษ	๑.๖๐	๑.๖๑	๑.๖๒	๑.๖๓	๑.๖๔	๑.๖๕	๑.๖๖	๑.๖๗
๔	ห้องสมุดมีรายได้พิเศษ	๑.๓๓	๑.๓๔	๑.๓๕	๑.๓๖	๑.๓๗	๑.๓๘	๑.๓๙	๑.๔๐
เฉลี่ยทั้ง ๔ รายการ		๑.๕๕	๑.๕๖	๑.๕๗	๑.๕๘	๑.๕๙	๑.๖๐	๑.๖๑	๑.๖๒

จากตาราง ๔๒ ค่าเฉลี่ยรวมของความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณาธิการ และครู เกี่ยวกับงบประมาณของห้องสมุด เท่ากับ ๒.๑๑ แสดงว่า ครูใหญ่ บรรณาธิการ และครู มีความเห็นว่า ห้องสมุดได้รับเงินสำหรับจัดซื้อ และมีรายได้น้อย

ค่าเฉลี่ยรวมของความคิดเห็นของประชากรแต่ละกลุ่มในเรื่องที่เกี่ยวกับงบประมาณ มีค่าต่ำสุดเท่ากับ ๑.๘๙ และสูงสุดเท่ากับ ๒.๒๓ ซึ่งเป็นค่าใกล้เคียงและมีความหมายเหมือนกัน

หากพิจารณาแต่ละรายการย่อย พบว่า

ในรายการที่ ๑ ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๒.๕๙ แสดงว่า ครูใหญ่ บรรณาธิการ และครู มีความคิดเห็นว่า ห้องสมุดมีเงินในการจัดซื้อหนังสือและสิ่งพิมพ์ ปานกลาง หากพิจารณาค่าเฉลี่ยของประชากรแต่ละกลุ่ม พบว่า ครูใหญ่ ครูที่สอนหมวดวิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และพลานามัยและศิลปะ มีความเห็นว่า ห้องสมุดมีเงินในการจัดซื้อหนังสือและสิ่งพิมพ์ น้อย

ในรายการที่ ๒ ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๒.๕๐ แสดงว่า ครูใหญ่ บรรณาธิการ และครู มีความคิดเห็นว่า ห้องสมุดมีเงินในการจัดซื้อครุภัณฑ์ และวัสดุอื่น ๆ ปานกลาง หากพิจารณาค่าเฉลี่ยของประชากรแต่ละกลุ่มพบว่า ครูหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และพลานามัยและศิลปะ มีความเห็นว่า ห้องสมุดมีเงินในการจัดซื้อครุภัณฑ์และวัสดุอื่น ๆ น้อย

ในรายการที่ ๓ ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของประชากรแต่ละกลุ่ม มีค่าระหว่าง ๑.๖๐ - ๑.๘๘ แสดงว่า ทั้งครูใหญ่ ครู และบรรณาธิการ มีความเห็นตรงกันว่า ห้องสมุดได้รับเงินอุดหนุนเพียงพอ

ในรายการที่ ๔ ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของประชากรแต่ละกลุ่ม มีค่าระหว่าง ๑.๓๓ - ๑.๙๓ ครูใหญ่ และครูที่สอนหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ มีความเห็นว่า ห้องสมุดมีรายได้น้อยมาก

ตาราง ๔๓ ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจของครูผู้สอน และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง เกี่ยวกับการบริการ

ข้อ	รายการความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	น.ร.	ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ย
๑	ช่วงเวลาของสมุดบันทึกบริการ	๒.๖๕	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓
๒	ความสะดวกในการใช้หนังสือ	๓.๓๐	๓.๐๕	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓
๓	ความสะดวกในการใช้วารสาร	๓.๕๓	๓.๑๐	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓
๔	ความสะดวกในการอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓
๕	ความสะดวกในการค้นหาวารสารและหนังสือพิมพ์ฉบับเก่าๆ	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓
๖	ความสะดวกในการยืมหนังสือ	๓.๕๓	๓.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓
๗	ระยะเวลาของสมุดทูลเกล้าถวาย	๓.๕๓	๓.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓
๘	ความสะดวกในการใช้โทรศัพท์ติดต่อไปรษณียบัตร	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓
๙	ความสะดวกในการส่งหนังสือและวัสดุ	๓.๕๓	๓.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓
๑๐	บรรณารักษ์ให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้	๓.๕๓	๓.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓
๑๑	เจ้าหน้าที่ให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้	๓.๕๓	๓.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓
๑๒	กิจกรรมที่ห้องสมุดจัดน่าสนใจ	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓	๒.๕๓

เฉลี่ยทั้ง ๑๒ รายการ

จากตาราง ๘๓ ค่าเฉลี่ยรวมของความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณาธิการ และครู เกี่ยวกับการบริการ เท่ากับ ๒.๕๕ แสดงว่า ครูใหญ่ บรรณาธิการ และครู มีความคิดเห็นว่า ห้องสมุดมีสภาพด้านการบริการแก่ผู้ใช้ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยรวมของครูใหญ่ และบรรณาธิการ สูงกว่า ของครูที่สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ เล็กน้อย ครูที่สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ มีความคิดเห็นใกล้เคียงกันมาก

พิจารณาแต่ละรายการย่อย ค่าเฉลี่ยในของรวมแต่ละรายการส่วนมากใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยรวมของทั้ง ๑๒ รายการ และมีความหมายเดียวกัน นอกจากรายการที่ ๕ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๘๗ แสดงว่า ครูใหญ่ บรรณาธิการ และครู มีความเห็นว่า ความสะดวกในการค้นคว้าหาความรู้จากวารสาร และหนังสือพิมพ์ฉบับเก่า ๆ ในห้องสมุด มีน้อย รายการที่ ๑๒ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๔๕ แสดงว่า ครูใหญ่ ครู และบรรณาธิการ มีความเห็นว่า กิจกรรมที่ห้องสมุดจัดน่าสนใจน้อย

รายการที่ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูง และมีความหมายต่างไปจากค่าเฉลี่ยรวมของ ๑๒ รายการ คือ รายการที่ ๑๐ และ ๑๑ ซึ่งมีค่าเท่ากับ ๓.๘๘ และ ๓.๕๐ ตามลำดับ แสดงว่า ครูใหญ่ ครู และบรรณาธิการ มีความเห็นว่า บรรณาธิการ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้ภายในเกณฑ์ คือ

พิจารณาค่าเฉลี่ยของประชากรแต่ละกลุ่มในแต่ละรายการ พบว่า

ในเรื่องความสะดวกในการค้นคว้าหาความรู้จากวารสารและหนังสือพิมพ์ฉบับเก่า ๆ ครูใหญ่มีความคิดเห็นว่ามีความสะดวกน้อย และกิจกรรมที่ห้องสมุดจัดน่าสนใจน้อย

บรรณาธิการ มีความคิดเห็นว่า ระยะเวลาที่ห้องสมุดอนุญาตให้ยืมหนังสือมาก ซึ่งต่างจากความคิดเห็นของครูใหญ่ และครูอื่น ๆ ที่มีความคิดเห็นว่า ระยะเวลาที่ห้องสมุดอนุญาตให้ยืมหนังสือมีพอปานกลางเท่านั้น

ครูที่สอนหมวดวิชาภาษาไทย มีความคิดเห็นว่า การยืมโสตทัศนวัสดุไปประกอบการสอนได้รับความสะดวกน้อย

ครูที่สอนหมวดวิชาสังคมศึกษา มีความเห็นว่า ช่วงเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการค่อนข้างน้อย

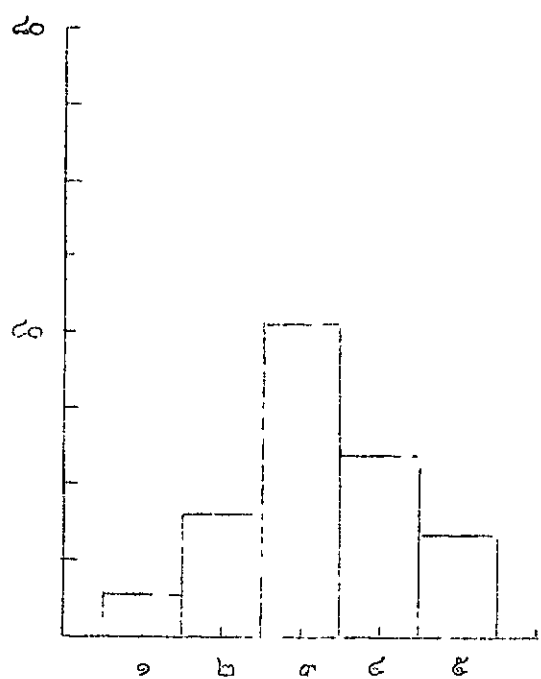
ครูที่สอนหมวดวิชาพละนามัยและครูศิลปะ มีความเห็นว่า ความสะดวกในการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันน้อย นอกนั้น ครูใหญ่ บรรณาธิการ และครู มีความเห็นคล้อยตามกัน

๕. อัตราร้อยละของความบกพร่องของประชากรทั้งหมดในรายการความบกพร่อง

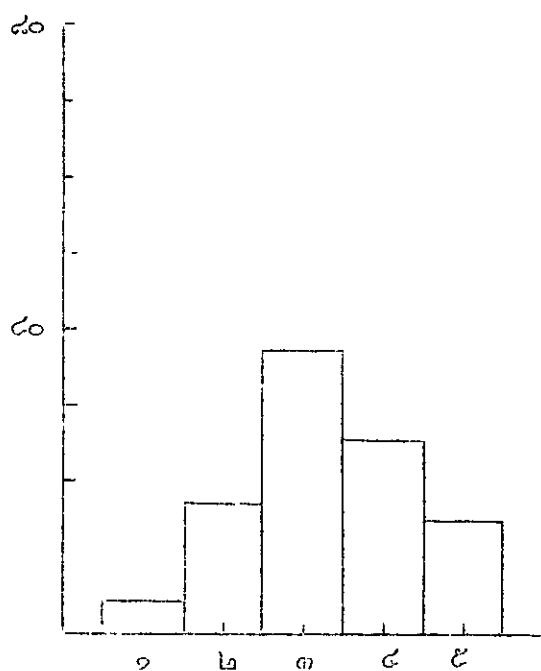
เพื่อแสดงรายละเอียดในการแสดงความบกพร่องเกี่ยวกับสภาพที่แท้จริงของห้องสมุดของประชากรทั้งหมด และเพื่อสนับสนุนการเฉลี่ยของความบกพร่องของรายการต่าง ๆ ที่ได้เสนอมาแล้วในการาง ๓๗ - ๔๓ ในข้อ ๔ ผู้เขียนจึงแสดงรูปภาพแห่งของการตอบแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ของจำนวนประชากรทั้งหมด (๓๓๑ คน) จากกาอัตราร้อยละดังรูปที่ ๑ - รูปที่ ๕๐

โดยกำหนดให้

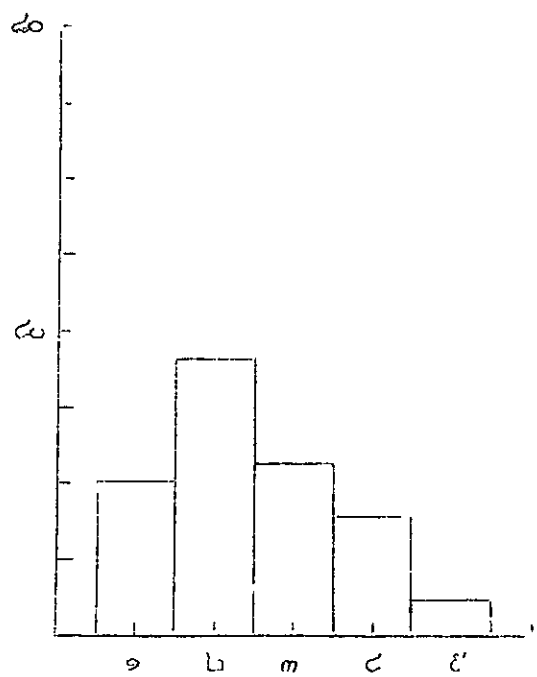
เกณฑ์	หมายถึง	จำนวน	ร้อยละ
เกณฑ์นอน	หมายถึง	มาตราส่วนประมาณค่า	ซึ่งมีความหมายดังนี้
๑	หมายถึง	ของที่ ๑	หมายความว่า น้อยที่สุด
๒	หมายถึง	ของที่ ๒	หมายความว่า น้อย
๓	หมายถึง	ของที่ ๓	หมายความว่า ปานกลาง
๔	หมายถึง	ของที่ ๔	หมายความว่า มาก
๕	หมายถึง	ของที่ ๕	หมายความว่า มากที่สุด

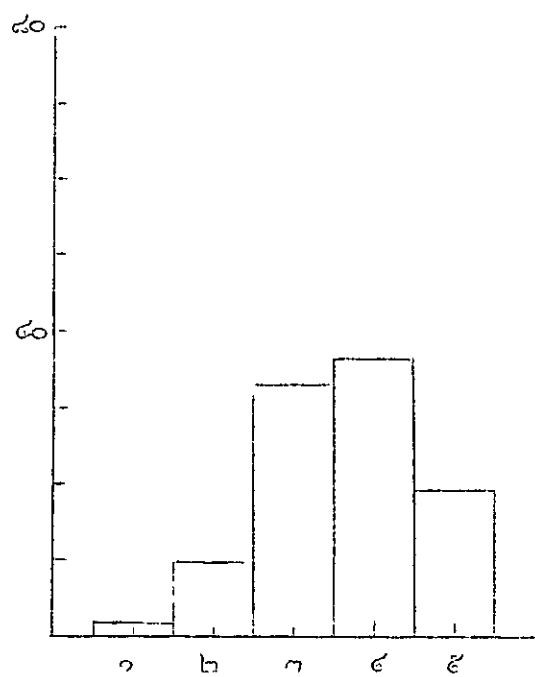
รูปที่ ๑ สถานที่ตั้งสะดวกแก่การเข้าใช้ของครู

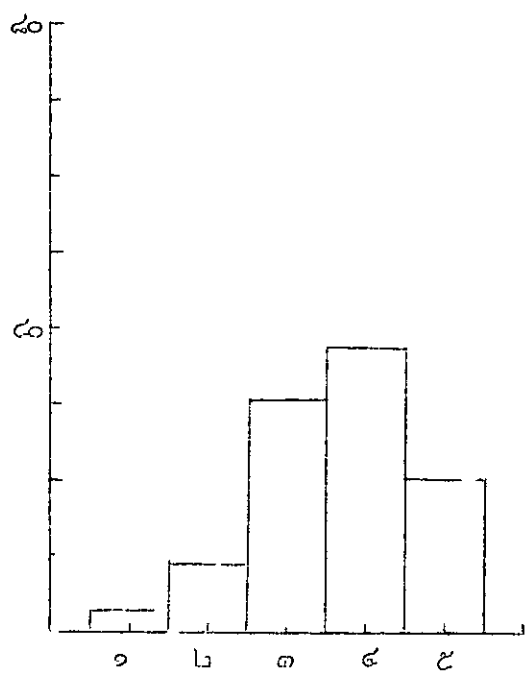
รูปที่ ๒ สถานที่ตั้งสะดวกแก่การเข้าใช้
ของนักเรียน

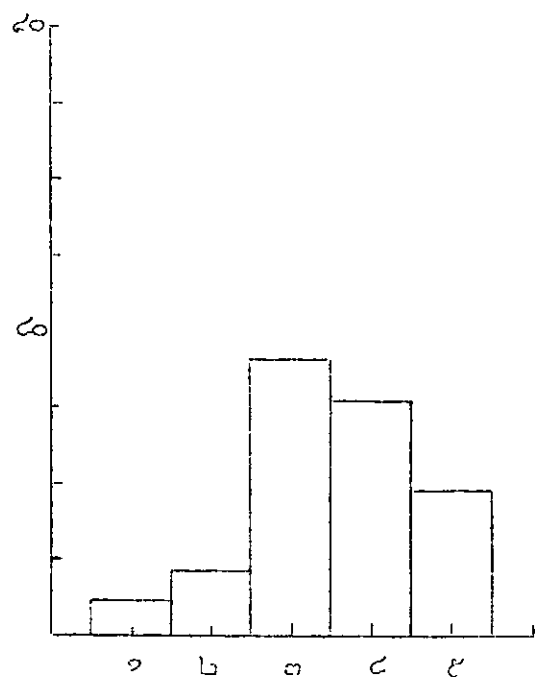
รูปที่ ๓ เนื้อที่ของห้องสมุดเปรียบเทียบกับผู้อื่น

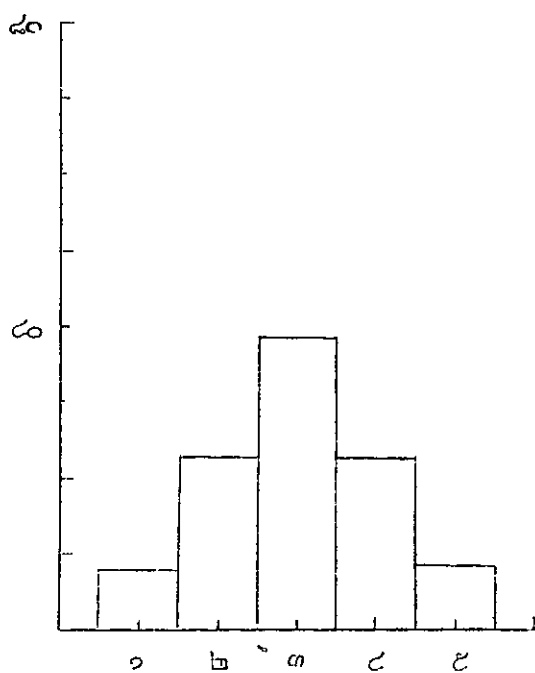
รูปที่ ๔ แสงสว่างเพียงพอกับการอ่าน

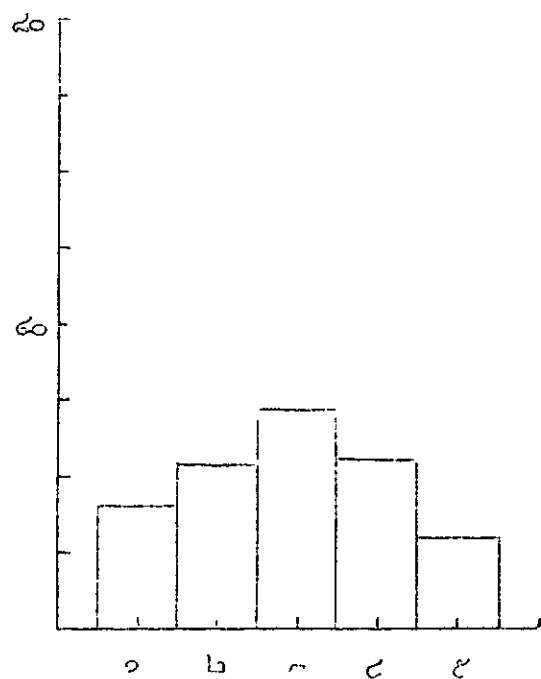
รูปที่ ๕ การถ่ายเทของอากาศภายในท้องทุ่ง

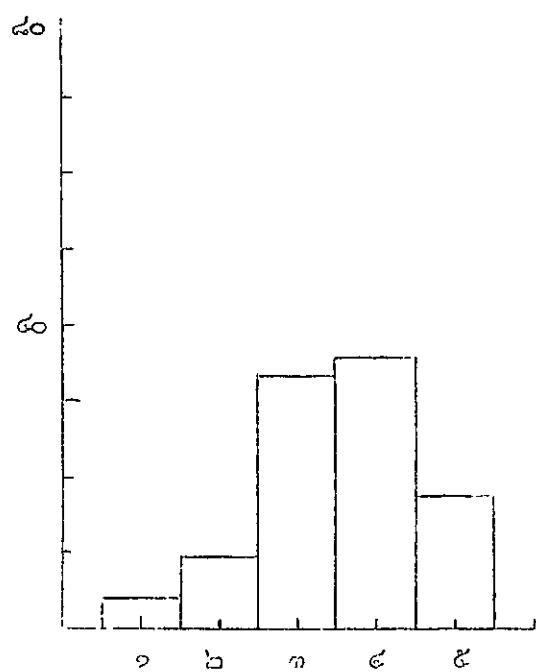
รูปที่ ๖ อากาศภายในท้องทุ่งเย็นสบาย

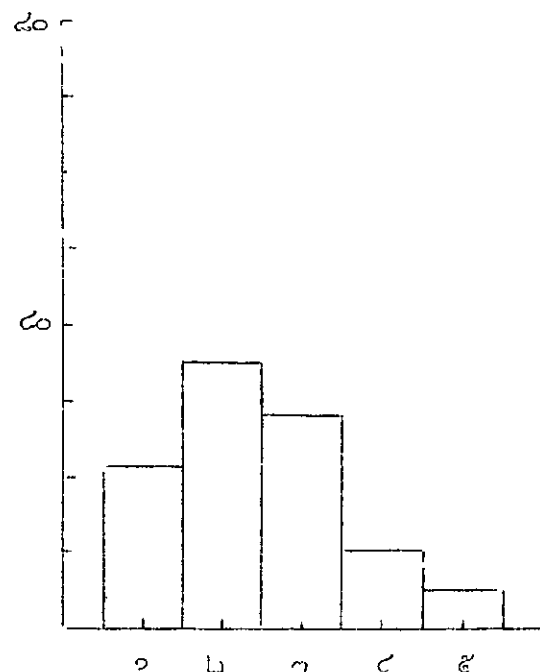
รูปที่ ๗ บรรยากาศเชิงควมให้เข้าไปใช้

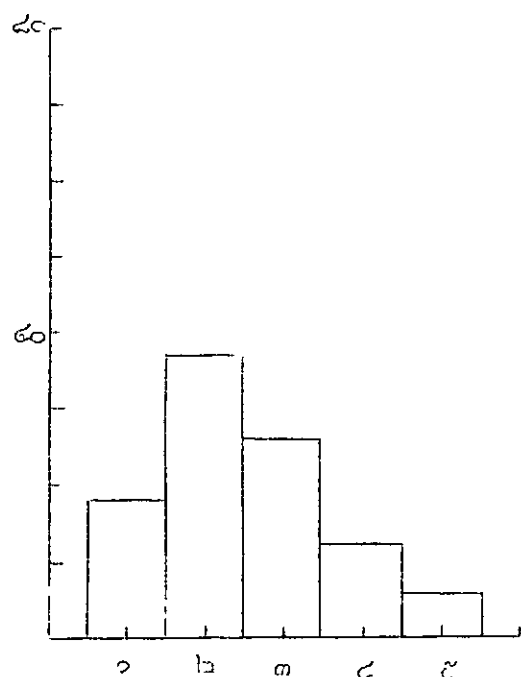
รูปที่ ๘ มีเสียงรบกวนจากภายนอก

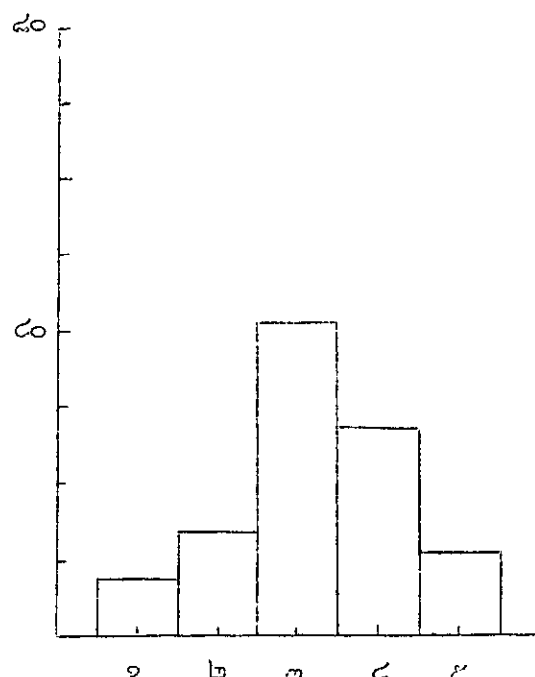
รูปที่ ๕ กวา สะดวกกว่าในแง่สุขภาพ

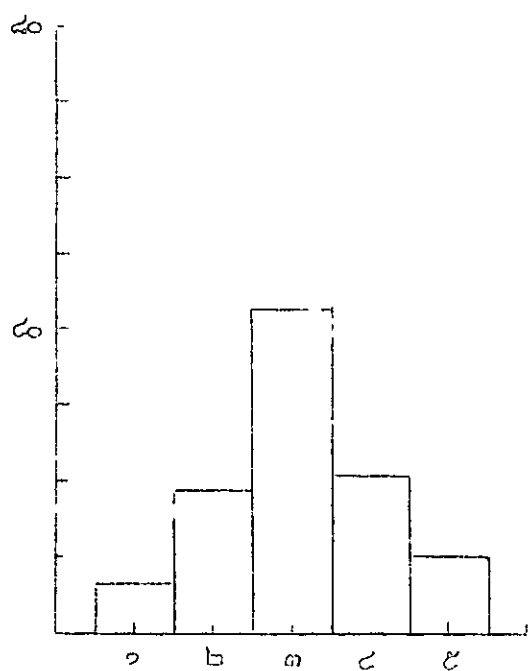
รูปที่ ๖ ที่น้อยกว่ากับสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับจำนวนผู้ซื้อ

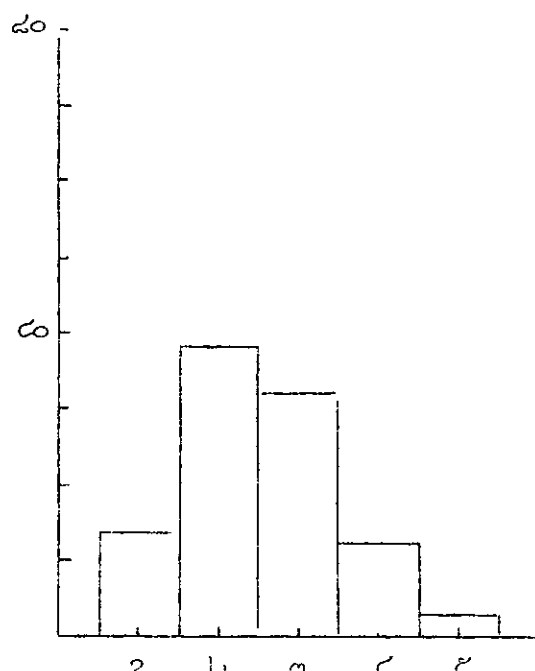
รูปที่ ๗ โค๊ะ แก้ว มีจำนวนเพียงพอสำหรับผู้ซื้อ

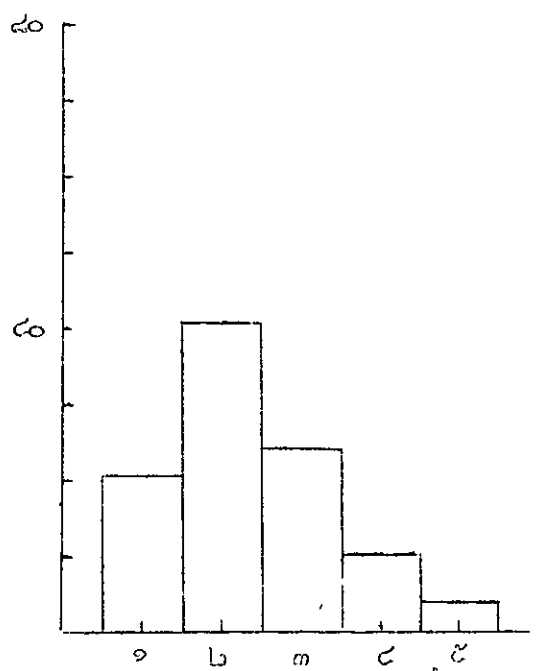
รูปที่ ๘ โค๊ะ แก้วมีส่วนสักเหมาะสมที่จะนั่งอ่านหรือเขียนหนังสือ

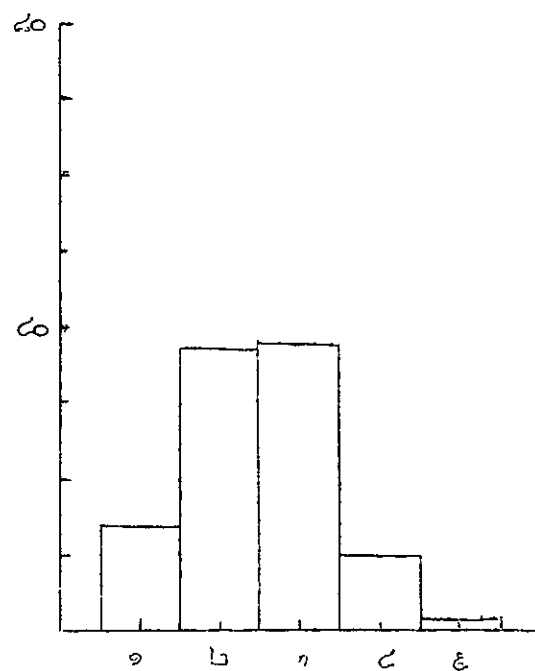
รูปที่ ๑๓ จำนวนครั้งที่นั่งสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง
กับผู้ป่วย

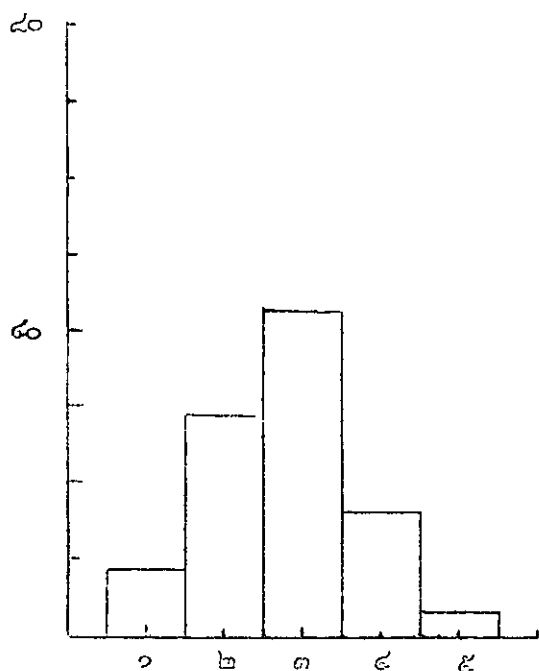
รูปที่ ๑๔ จำนวนที่นั่งสัปดาห์ละกี่ชั่วโมงเมื่อเพิ่มส่วน
กับผู้ป่วย

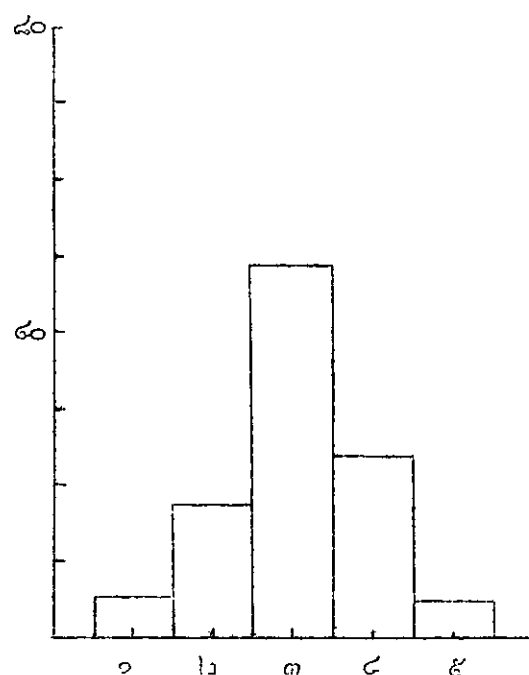
รูปที่ ๑๕ จำนวนที่นั่งสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

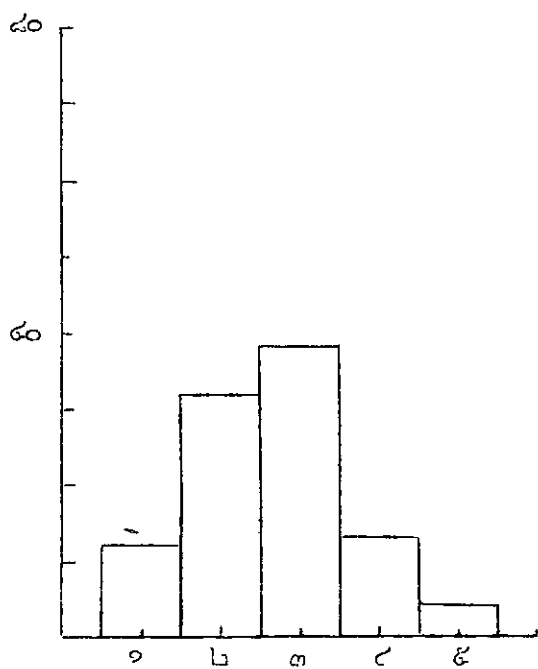
รูปที่ ๑๖ จำนวนที่นั่งสัปดาห์ละกี่ชั่วโมงสำหรับประกอบ
การสอน

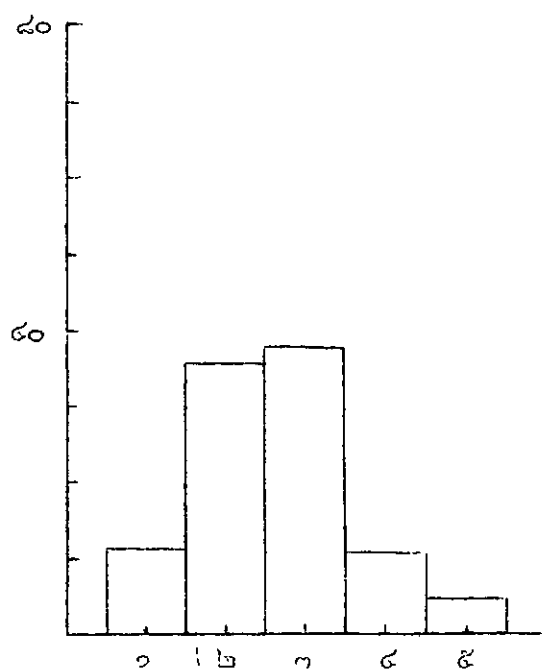
รูปที่ ๑๗ จำนวนหนังสือสำหรับอ่านกันทั่ว
หากความรู้ทั่วไป

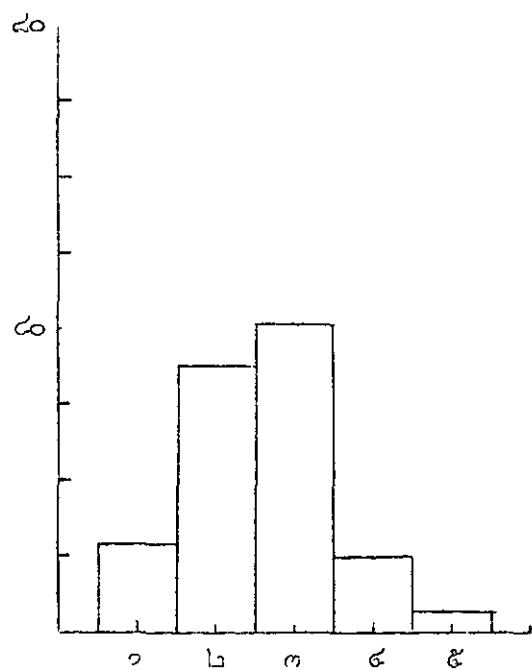
รูปที่ ๑๘ จำนวนหนังสือสำหรับอ่าน
เพื่อความเพลิดเพลิน

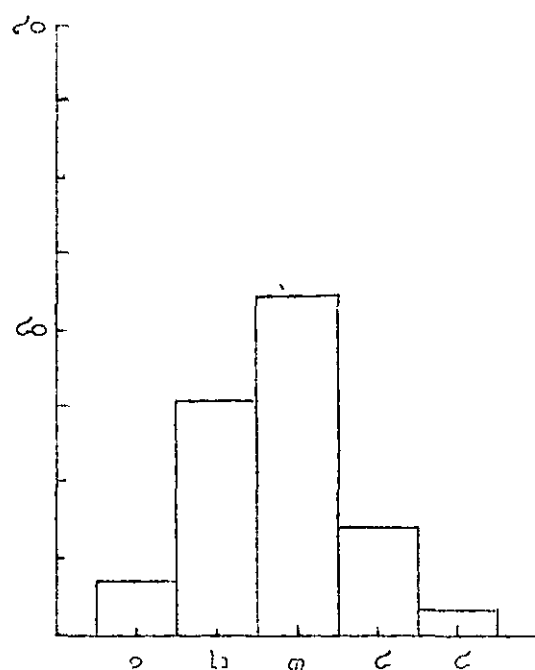
รูปที่ ๑๙ จำนวนหนังสือที่ใหม่และทันสมัย

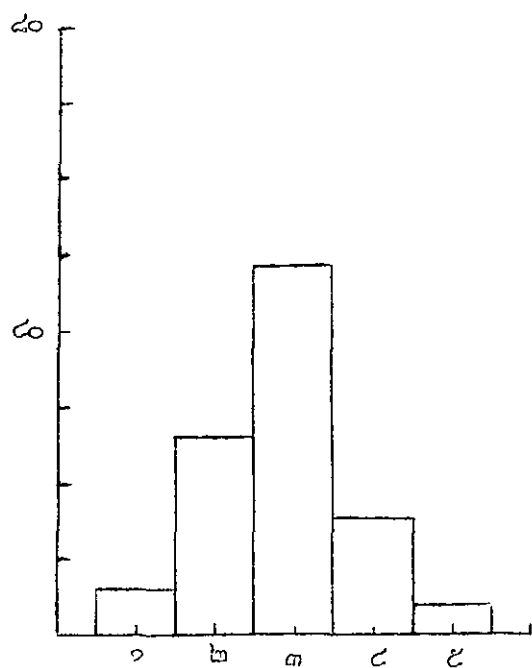
รูปที่ ๒๐ จำนวนหนังสือที่เก่าและล้าสมัย

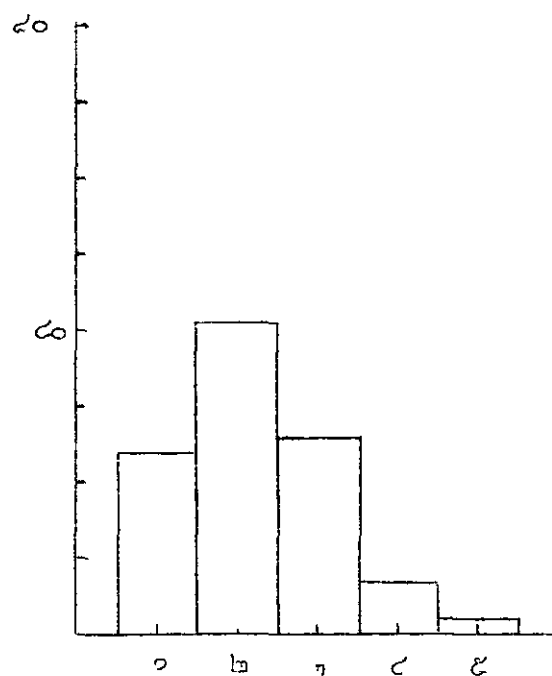
รูปที่ ๒๑ มีหนังสือตามความต้องการของผู้ใช้

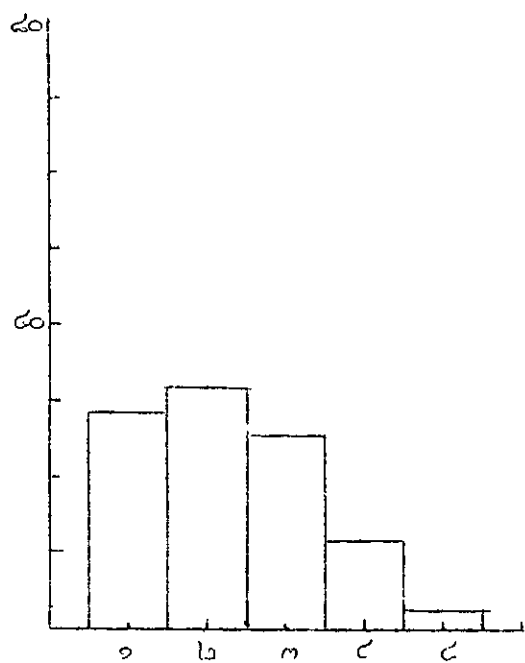
รูปที่ ๒๒ มีวารสารทางวิชาการ

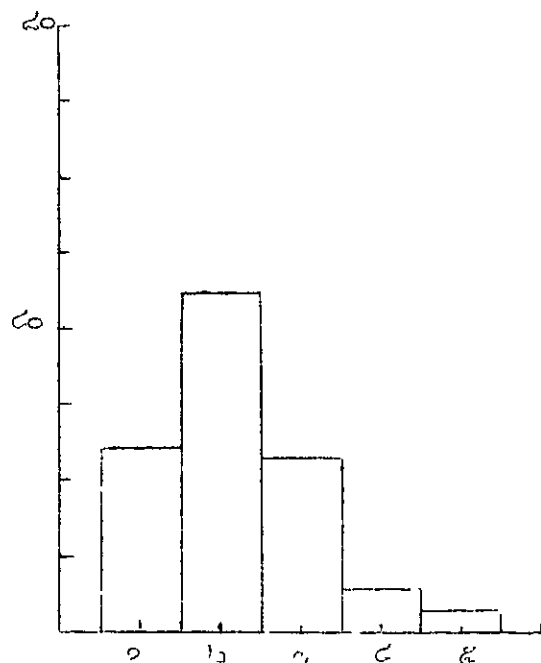
รูปที่ ๒๓ มีวารสารสำหรับอ่านเพื่อ
ความบันเทิง

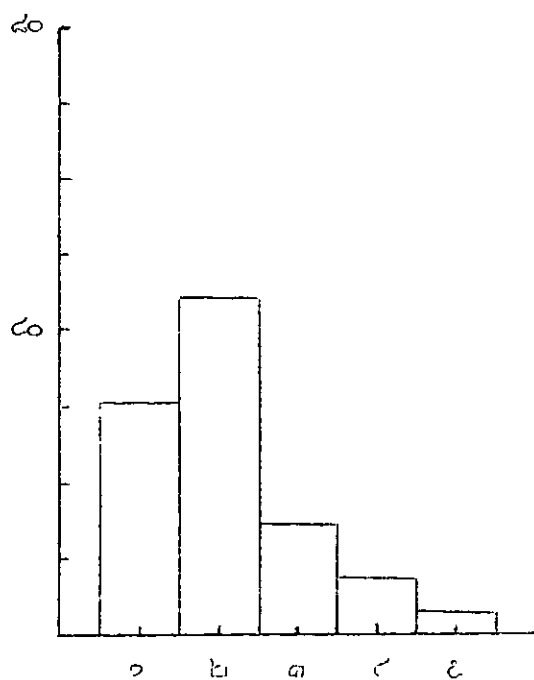
รูปที่ ๒๔ มีวารสารฉบับเก่า ๆ หรือวารสาร
เล่มใดเล่มหนึ่งที่จะติดตามกันต่อไป

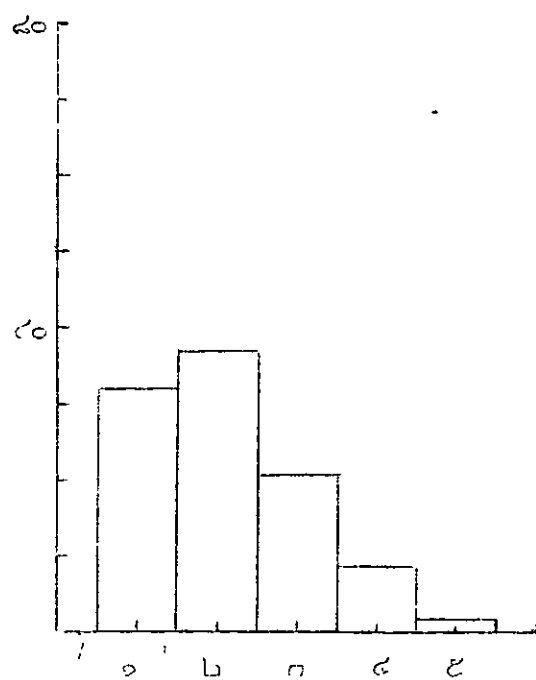
รูปที่ ๒๕ จำนวนแท่งสี่เหลี่ยมรายวัน

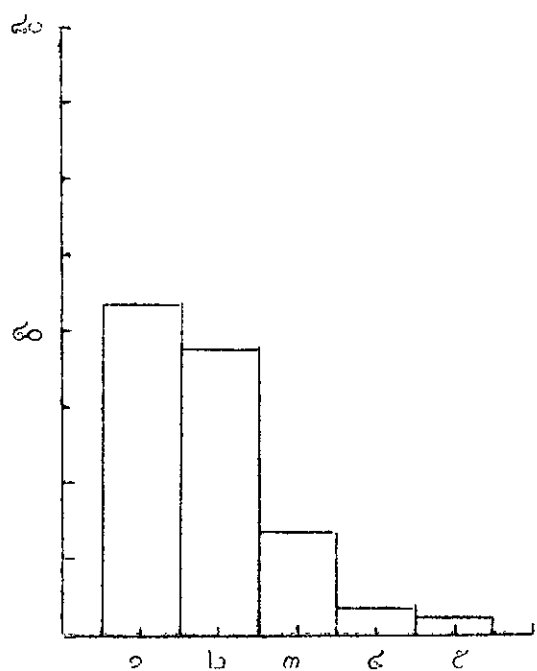
รูปที่ ๒๖ มีจำนวนจุดปลายตามความถี่ของการ
ของตู้ใช้

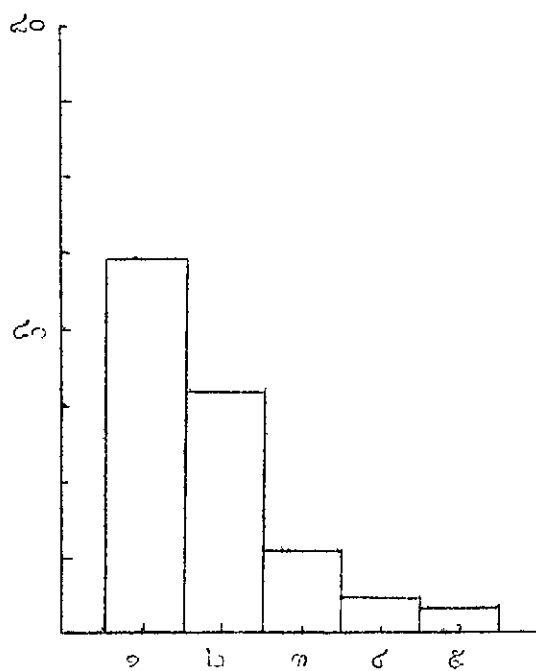
รูปที่ ๒๗ จำนวนจุดปลายที่เกาะอาศัย

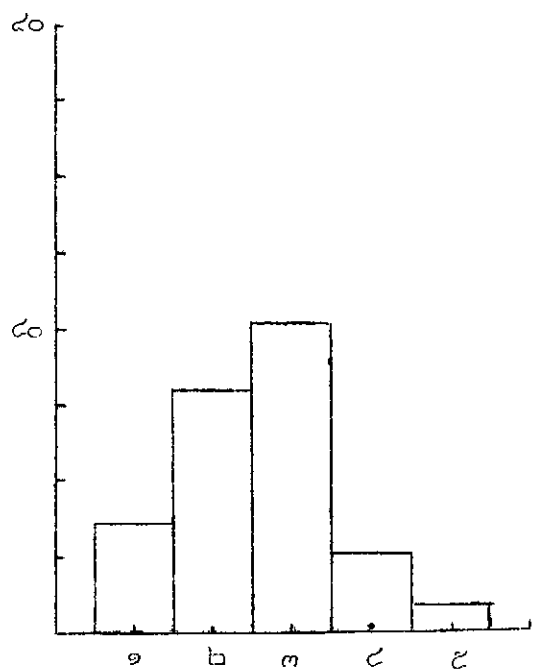
รูปที่ ๒๘ จำนวนจุดปลายที่เกาะอาศัย
การเว้นระยะการนอน

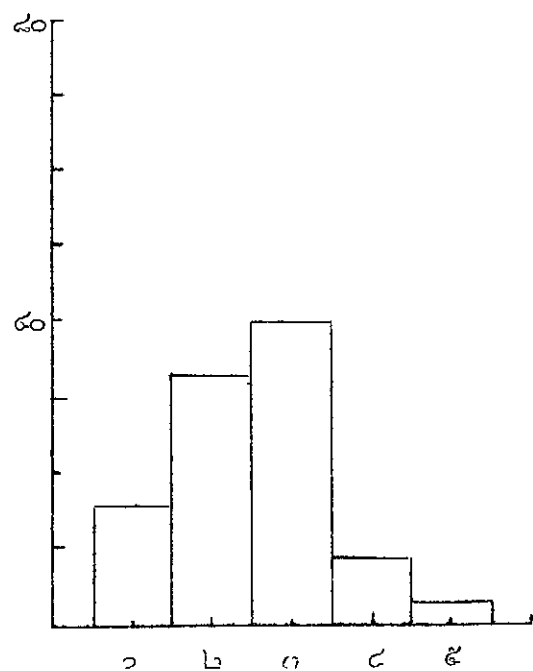
รูปที่ ๒๕ จำนวนโสดที่พบในครัวเรือน

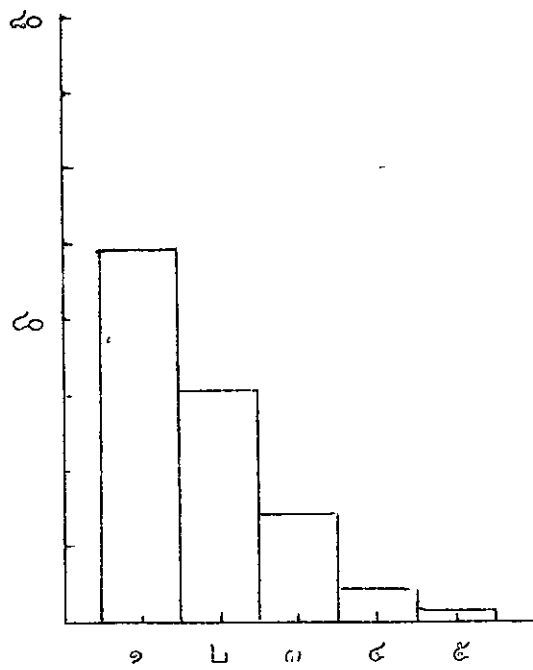
รูปที่ ๓๐ จำนวนโสดที่พบในครัวเรือน

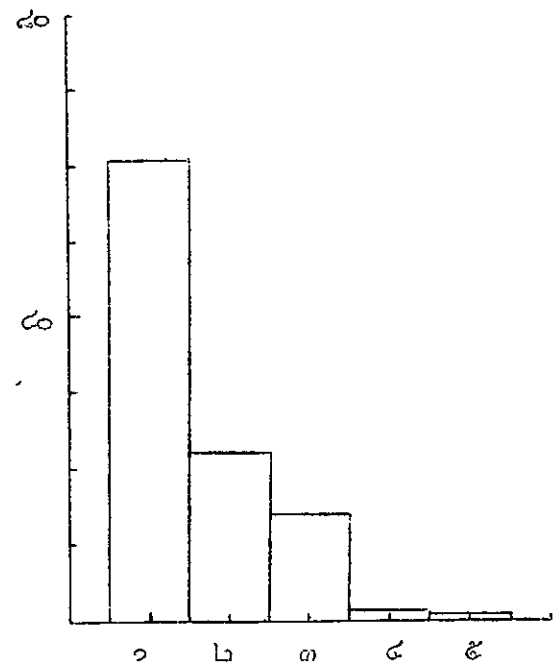
รูปที่ ๓๑ หองสมุดมีเงินในการวัดที่วัดนี้

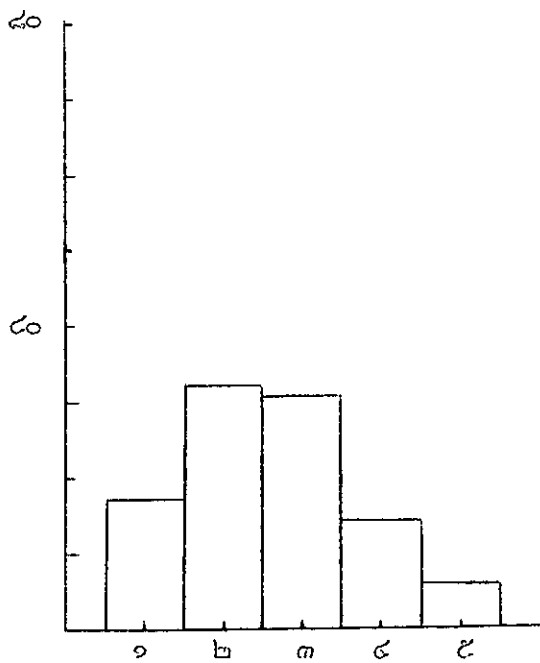
รูปที่ ๓๒ หองสมุดมีเงินในการวัดที่วัดนี้

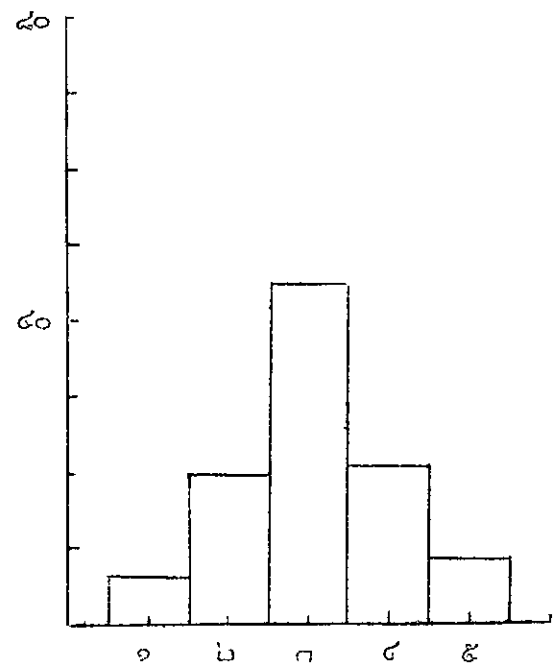
รูปที่ ๓๓ หอสมุดได้รับเงินอุดหนุนรายปี

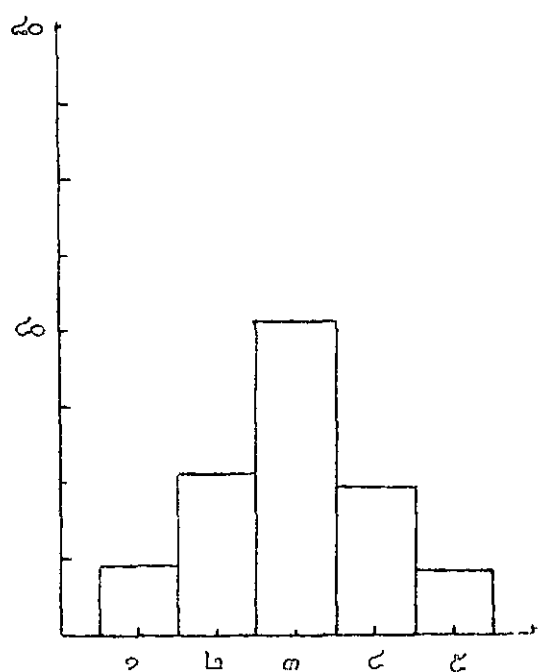
รูปที่ ๓๔ หอสมุดมีรายได้ปีละ

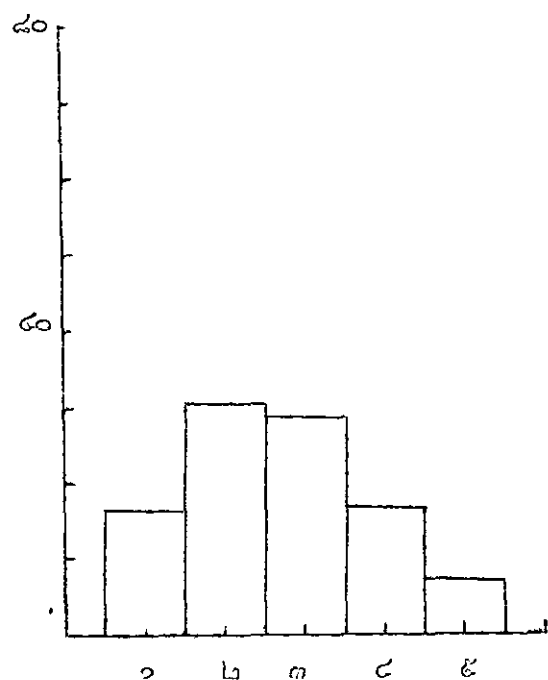
รูปที่ ๓๕ ช่วงเวลาที่หอสมุดเปิดบริการ

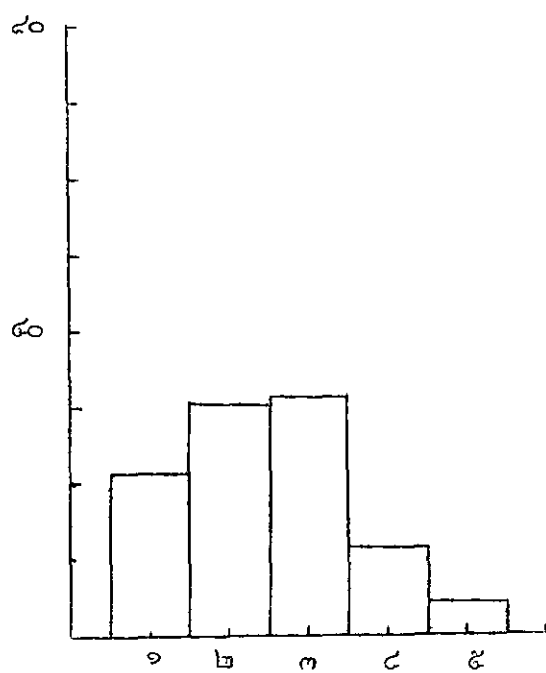
รูปที่ ๓๖ ความสะดวกในการใช้หนังสือ

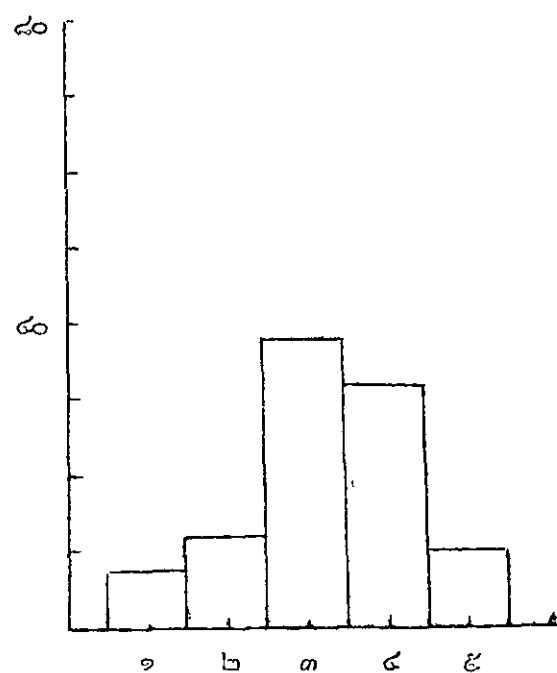
รูปที่ ๓๑ ความสะดวกในการใช้วารสาร

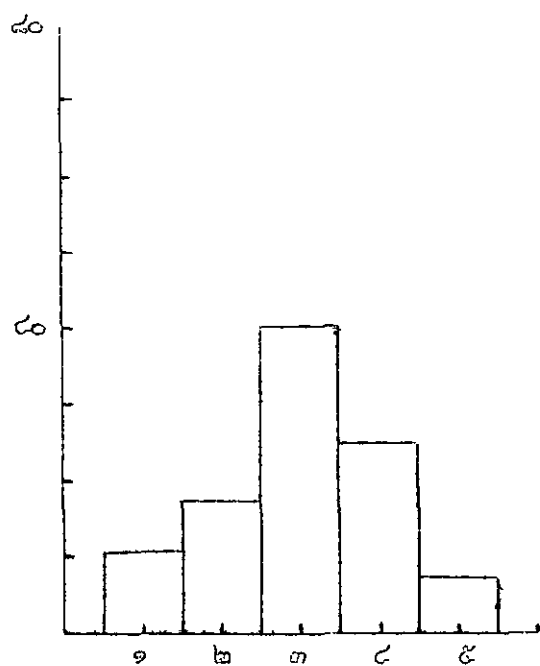
รูปที่ ๓๒ ความสะดวกในการอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน

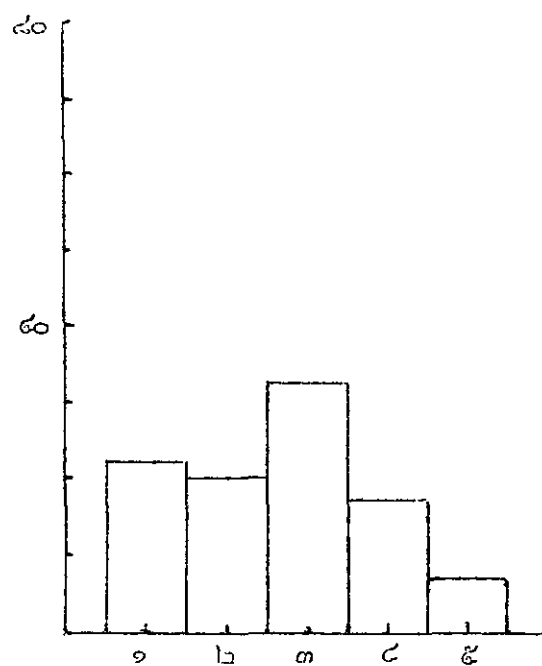
รูปที่ ๓๓ ความสะดวกในการค้นหาความรู้จากวารสารและหนังสือพิมพ์ฉบับเก่าๆ

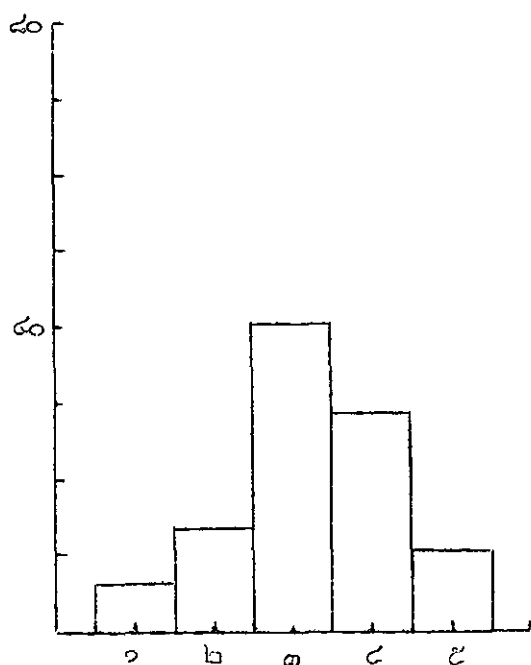
รูปที่ ๔๐ ความสะดวกในการยืมหนังสือ

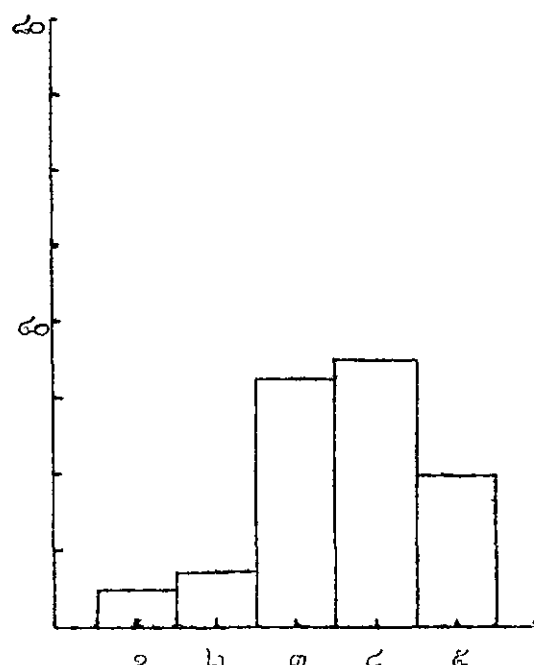
รูปที่ ๔๑ ระยะเวลาที่ห้องสมุดอนุญาตให้ยืมหนังสือ

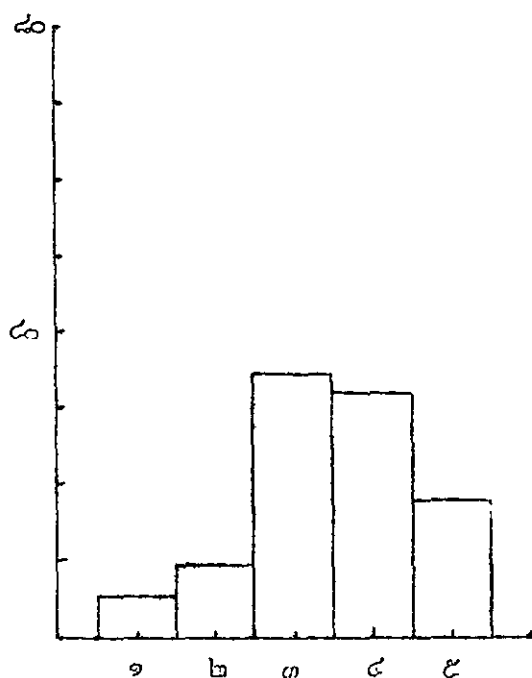
รูปที่ ๔๒ ความสะดวกในการยืมวัสดุทัศนวัสดุไปประกอบการสอน

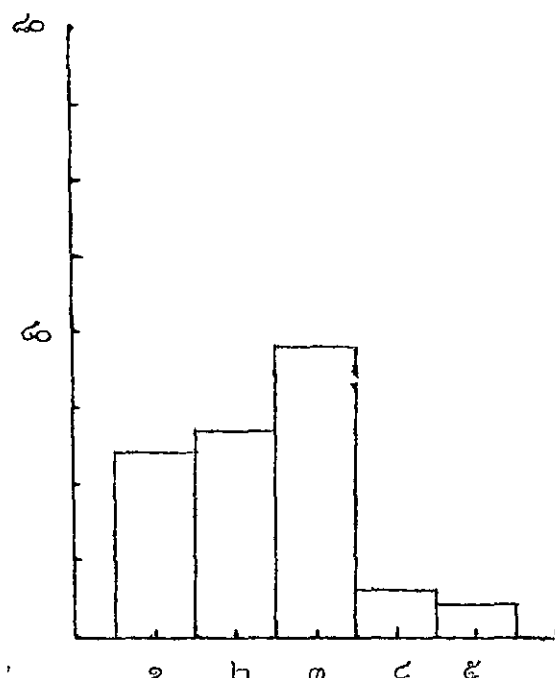
รูปที่ ๔๓ ความสะดวกในการส่งหนังสือและวัสดุคืน

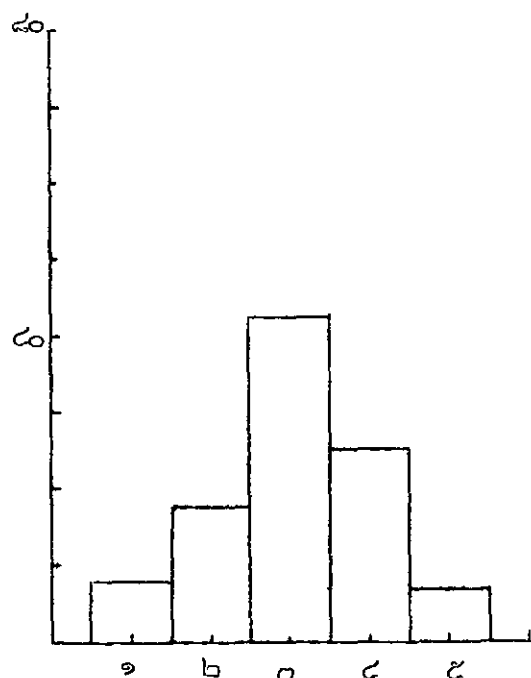
รูปที่ ๔๔ บรรณารักษ์ให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้

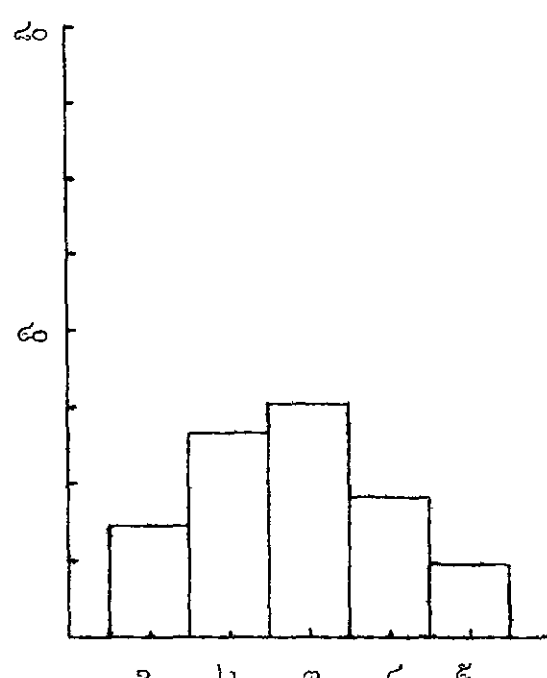
รูปที่ ๔๕ เว้นหน้าที่ให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้

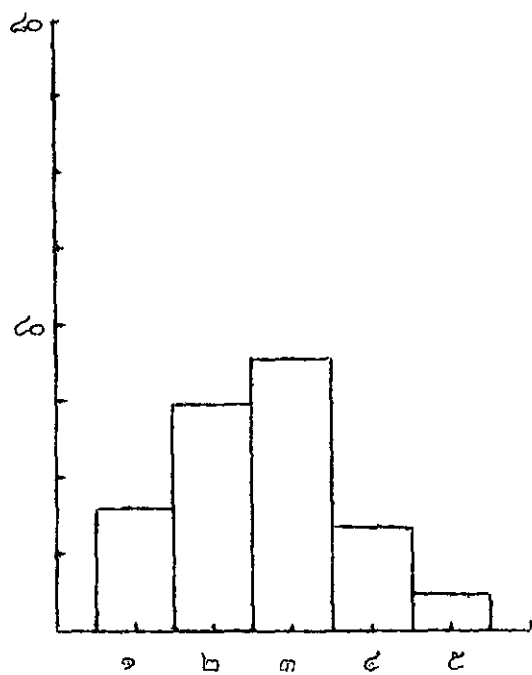
รูปที่ ๔๖ กิจกรรมที่ห้องสมุดจัดน่าสนใจ

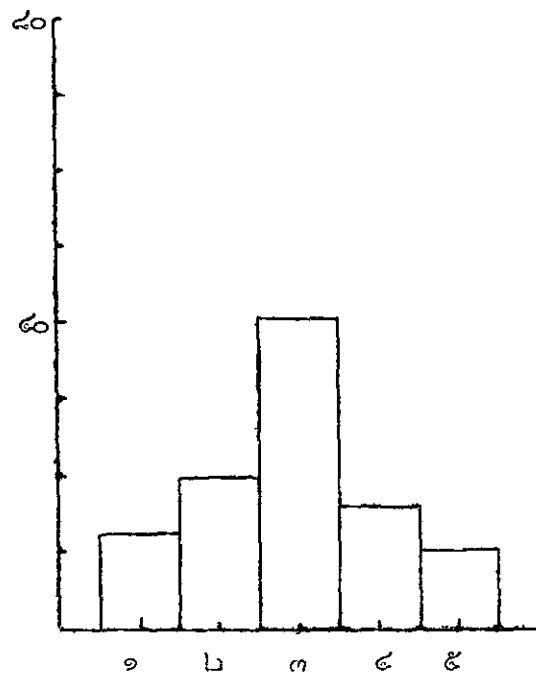
รูปที่ ๔๗ บรรณารักษ์มีความรู้เกี่ยวกับงาน
ห้องสมุด

รูปที่ ๔๘ บรรณารักษ์มีเวลาปฏิบัติงาน
ในห้องสมุด

รูปที่ ๔๔ ความเค็มของเจ้าหน้าที่
ของสมุทร

รูปที่ ๕๐ ความเค็มระหว่างบรรณารักษ์
กับครู

จากรูปที่ ๑ - ๕๐ แสดงว่าการแจกแจงของกลุ่มประชากรในการแสดงความคิดเห็นในรายการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับห้องสมุดนั้น มีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

๑. การแจกแจงเป็นปกติ (Normal Distribution) ได้แกรายการบรรณาสถาปัตยกรรมให้เข้าไปใช้(ดังรูปที่ ๑) รายการความสะดวกในการใช้วารสาร (ดังรูปที่ ๓๙)

๒. การแจกแจงเบ้ไปทางขวา (Positive Skewness) มีจำนวนรายการมากที่สุด เช่นรูปที่ ๓, ๑๐, ๑๑ เป็นต้น มีความหมายว่าสภาพอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปานกลาง

๓. การแจกแจงเบ้ไปทางซ้าย (Negative Skewness) เช่นรูปที่ ๑, ๒, ๔ เป็นต้น มีความหมายว่า สภาพอยู่ในเกณฑ์สูงกว่าปานกลาง

๔. การแจกแจงเป็นรูปกลับของตัว J (Reversed J) ดังรูปที่ ๒๔ ๓๐, ๓๓ และ ๓๔ มีอัตราการย่อยของผู้ตอบเป็นปฏิภาคกลับกับมาตราส่วนประมาณค่า คือของที่มีความหมายน้อยที่สุด มีผู้ตอบมากที่สุด และของที่มีความหมายมากที่สุด มีผู้ตอบน้อยที่สุด

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะทราบสภาพที่แท้จริงของห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ในเครือคริสตศาสนาในส่วนกลาง และเปรียบเทียบสภาพของห้องสมุดเหล่านั้น กับมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ / ทั้งนี้เป็นแนวทางในการปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ให้เป็นแบบแผนและมาตรฐานอันเดียวกันในเวลาต่อไป และเพื่อศึกษาบทบาทของห้องสมุด ที่มีต่อการเรียนการสอนในโรงเรียนราษฎร์เหล่านั้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ได้สำรวจห้องสมุด และศึกษาความคิดเห็นของครูใหญ่ ครู และบรรณารักษ์ ของโรงเรียนราษฎร์ในเครือคริสตศาสนาในส่วนกลาง ปีการศึกษา ๒๕๑๓ จำนวน ๕๐ โรงเรียน หรือสำรวจห้องสมุด ๕๐ แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาความคิดเห็นจากจำนวนแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ที่ได้รับคืนมาเป็นจำนวนครูใหญ่ ๕๐ คน บรรณารักษ์ ๕๐ คน และครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนดังกล่าว โดยเลือกครูที่เป็นผู้แทนของครูที่สอนในหมวดวิชา วิทยาศาสตร์ กิตติศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ศิลปศึกษาและพลานามัย เป็นจำนวนครูทั้งหมด ๒๕๑ คน รวมประชากรที่ใช้ศึกษาความคิดเห็นทั้งหมด ๓๓๑ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มี ๒ ชนิด คือ

ก. แบบสำรวจ มีรายการเกี่ยวกับ อาคารสถานที่ กรุภัณฑ์ หนังสือ และสิ่งพิมพ์ โสตทัศนวัสดุ งบประมาณ การบริการ และบุคลากร

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ดังต่อไปนี้ คือ

สภาพที่แท้จริงของห้องสมุด

โรงเรียนราษฎร์ระดมวิทยุมหาวิทยาลัยในส่วนกลาง ที่อยู่ในเครือคริสตศาสนา ปีการศึกษา ๒๕๑๓ รอยละ ๘๘ มีห้องสมุด สำหรับโรงเรียนที่ไม่มีห้องสมุดนั้น รอยละ ๘๓.๓๓ และเป็นโรงเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการยังไม่รับรองวิทยฐานะ

สภาพของห้องสมุดในเรื่องต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

๑. อาคารสถานที่

ห้องสมุดโรงเรียนทั้งหมดมีสถานที่เป็นห้องเฉพาะ

ห้องสมุดรอยละ ๖๓.๖๔ มีเนื้อที่เท่ากับ ๑ ห้องเรียน ซึ่งยังไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ห้องสมุดเกือบทุกโรงเรียน ไม่มีที่ทำงานของบรรณารักษ์เป็นสัดส่วน

เกี่ยวกับแสงสว่าง และการถ่ายเทของอากาศภายในห้องสมุด ห้องสมุด รอยละ ๘๑.๘๒ อยู่ในเกณฑ์ดี

สถานที่ตั้งสะดวกแก่การไปใช้ของครูและนักเรียน แต่เสียงรบกวนจากภายนอก ปานกลาง สภาพโดยทั่วไปเจริญชนวิเทศเขาไปใช้ ห้องสมุดบางโรงเรียนมีสภาพที่ดีมาก เป็นห้องที่ได้ออกแบบเฉพาะเพื่อเป็นห้องสมุด

๒. ครุภัณฑ์

๒.๑ โต๊ะ - เก้าอี้ รอยละ ๕๘.๑๐ ของห้องสมุด มีจำนวนโต๊ะ - เก้าอี้มากกว่า ๓๕ ที่นั่ง ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา แต่ห้องสมุดส่วนมาก หรือ รอยละ ๘๖.๓๖ ไม่มีที่นั่งในมุมสบาย

๒.๒ ชั้นหนังสือ ห้องสมุดส่วนมากมีชั้นหรือตู้หนังสือแบบเปิด ใหญ่ ไซ้ห้องสมุดหยิบหนังสืออ่านได้โดยเสรี ขนาดของชั้นและตู้หนังสือแตกต่างกันเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีโรงเรียนใดเคยมีชั้นหรือตู้หนังสือขนาดเดียวกัน และในโรงเรียนเดียวกันก็ยังมีชั้นหนังสือหลายขนาด

ห้องสมุดร้อยละ ๔๗.๗๓ มีจำนวนชั้นมากกว่า ๑๐ ชั้น (ช่วง ๕ ชั้น) จึงได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

๒.๓ ชั้นวารสาร ห้องสมุดส่วนมากมีชั้นวารสารขนาดต่าง ๆ กับ มีขนาดตั้งแต่ ๒ ชั้น (ช่วง ๔ ชั้น) ขึ้นไปจำนวน ๖๑.๓๖ เปอร์เซ็นต์ นั่นคือ ห้องสมุด ๖๑.๓๖ เปอร์เซ็นต์ มีชั้นวารสารได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

๒.๔ แผนป้ายนิทรรศการ

ห้องสมุดร้อยละ ๕๔.๐๘ มีแผนป้ายนิทรรศการขนาดและจำนวน ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

๒.๕ ตู้เก็บจุลสาร

ห้องสมุดร้อยละ ๕๔.๐๘ ไม่มีตู้เก็บจุลสาร และไม่เก็บจุลสารไว้เป็นสัดส่วนต่างหาก คงเก็บรวม ๆ ไว้กับหนังสือ ห้องสมุดร้อยละ ๓๘.๖๘ เก็บจุลสารไว้ในตู้หรือบนชั้นหนังสือ ไม่ได้เก็บเข้าตู้มีลักษณะแบบตู้จุลสารตามที่ระบุไว้ในมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียน

๒.๖ ตู้บัตรรายการ

ห้องสมุดร้อยละ ๖๓.๖๓ ไม่มีตู้บัตรรายการ ห้องสมุดที่มีตู้บัตรรายการที่มีขนาดได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา มีจำนวนร้อยละ ๒๔.๕๖ เท่านั้น

๒.๗ ที่วางหนังสือพิมพ์

ห้องสมุดร้อยละ ๔๕.๔๕ มีที่วางหนังสือพิมพ์ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

๒.๔ โต๊ะรับ - สิ่งหนังสือ

รอยละ ๖๔.๑๖ ของห้องสมุดมีโต๊ะรับ - สิ่งหนังสือ ๑ ชุด
ตามมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

๒.๕ โต๊ะทำงานของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่

ห้องสมุดส่วนมาก หรือรอยละ ๙๙.๒๙ มีโต๊ะทำงานของบรรณารักษ์
และเจ้าหน้าที่เท่ากับจำนวนบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ของห้องสมุด ตามที่ระบุไว้ในมาตรฐาน
ห้องสมุดโรงเรียน

๒.๑๐ ตู้เก็บโสตทัศนวัสดุ และตู้เก็บแผนที่

ห้องสมุดเกือบทุกโรงเรียนไม่มีตู้เก็บโสตทัศนวัสดุ และตู้เก็บแผนที่

๒.๑๑ รถเข็นหนังสือ

ห้องสมุดรอยละ ๙๐.๙๑ ไม่มีรถเข็นหนังสือ

๒.๑๒ เครื่องพิมพ์ดีด

รอยละ ๖๕.๙๑ ของห้องสมุดยังไม่มีเครื่องพิมพ์ดีดที่เป็นของห้องสมุด
รอยละ ๑๓.๖๔ มีเครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทย ๑ เครื่อง และรอยละ ๒๐.๔๕ มีทั้ง
เครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เปรียบเทียบกับมาตรฐานขั้นต่ำของ
ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาแล้ว ห้องสมุดที่เกินมาตรฐานในรายการเครื่องพิมพ์ดีด
จำนวนรอยละ ๒๙.๒๙ เท่านั้น

๒.๑๓ พัดลม

ห้องสมุดส่วนมาก หรือรอยละ ๙๕.๐๐ ไม่มีพัดลม

๒.๑๔ สภาพโดยทั่วไปของกรณีศึกษา โถงเฉลี่ยแล้ว มีสภาพค่อนข้างใหม่

๓. โสตทัศนวัสดุ

โรงเรียนจำนวนรอยละ ๔๔.๑๐ ไม่ได้เก็บโสตทัศนวัสดุรวม
ไว้ในห้องสมุด

๔. หนังสือและสิ่งพิมพ์

๔.๑ ร้อยละ ๒๕.๕๑ ของห้องสมุดมีจำนวนหนังสือน้อยกว่า ๕ เล่ม
ต่อนักเรียน ๑ คน จึงกล่าวได้ว่า ห้องสมุดกว่าครึ่งหนึ่งมีหนังสือไม่ไ้มาตรฐานขั้นต่ำ
ของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

๔.๒ ห้องสมุดที่ีวารสารน้อยกว่าจำนวนที่ระบุไว้ในมาตรฐานขั้นต่ำของ
ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา มีจำนวนร้อยละ ๕๔.๐๘

๔.๓ หนังสือพิมพ์

ร้อยละ ๗๒.๗๓ ของห้องสมุด มีจำนวนหนังสือพิมพ์รายวันได้มาตรฐาน
ขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

๔.๔ จุลสาร

ห้องสมุดเกือบทั้งหมดไม่ไ้เก็บจุลสารไว้ต่างหาก และไม่ไ้ได้
หัวเรื่องแบบที่ควรจะทำในการเก็บและให้บริการจุลสาร

๔.๕ กฤตภาค

ห้องสมุดเกือบทุกโรงเรียนไม่ไ้ทำกฤตภาค

๔.๖ วารสารเย็บเล่ม

ร้อยละ ๔๓.๑๘ ของห้องสมุด มีการเย็บเล่มวารสารทางวิชาการ

๕. บุคลากร

ห้องสมุดเพียง ๓ โรงเรียน หรือร้อยละ ๖.๘๒ เท่านั้นที่มีบรรณารักษ์
ที่มีวุฒิตามที่ระบุไว้ในมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

ผู้ช่วยบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่มีวุฒิตามที่กำหนดไว้ใน
มาตรฐานห้องสมุดโรงเรียน จึงกล่าวได้ว่า สิ่งทีห้องสมุดโรงเรียนขาดมากที่สุด
คือบุคลากร

๖. งบประมาณ

จำนวนเงินที่ห้องสมุดได้รับส่วนใหญ่ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับผู้บริหารของโรงเรียน ห้องสมุดบางแห่งมีรายได้พิเศษจากกาจดทะเบียนเป็นสมาชิกของนักเรียน โรงเรียนรอยละ ๔๔.๖๔ เก็บค่าบำรุงห้องสมุดในอัตรา ๑๐ บาท ต่อปี

๗. การบริการ

๗.๑ เวลาที่เปิดบริการ

ห้องสมุดโรงเรียนรอยละ ๔๔.๖๔ เปิดบริการได้ทุกวันตั้งแต่เปิดเรียน แต่เป็นบางเวลา วันละ ๑ - ๒ ชั่วโมง ห้องสมุดที่เปิดได้ตลอดวัน เปิดวันละ ๖ - ๘ ชั่วโมง

๗.๒ การให้บริการ

ห้องสมุดส่วนมากให้ผู้ใช้นั่งดูหนังสือได้อย่างเสรี ผู้ใช้ห้องสมุดใดโดยไม่ต้องเป็นสมาชิก แต่ไม่มีบริการสำหรับบุคคลภายนอก ผู้ที่มีสิทธิใช้เป็น ครู นักเรียน และบุคคลภายในโรงเรียนเท่านั้น

๗.๓ การจัดหมู่หนังสือ

ห้องสมุดรอยละ ๓๔.๖๔ ไม่มีการจัดหมู่หนังสือ รอยละ ๔๙.๗๓ จัดหมู่หนังสือแบบตนิยมของคิวอี้

๗.๔ บักรายการ

ห้องสมุดรอยละ ๕๕.๑๕ ไม่ทำรายการ

๗.๕ บริการให้ยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน

ห้องสมุดส่วนมาก ให้ยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน โดยได้ยืมครั้งละ ๑ เล่ม ระยะเวลาให้ยืม ๙ วัน หนังสือที่มีผู้ยืมมากที่สุดคือหนังสือนวนิยาย น้อยที่สุดคือหมวดปรัชญา แสดงวาทกรรม และนักเรียนของโรงเรียนราษฎรส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดเพื่อความบันเทิง

๗.๖ ห้องสมุดกับการเรียนการสอน

กล่าวได้ว่า ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่มีบทบาทต่อการเรียนการสอนน้อย ทั้งนี้เพราะ หลักสูตรไม่เปิดโอกาสให้มีการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุด นักเรียนมีเวลาเรียนวิชาต่าง ๆ เฉพาะวัน ไม่มีชั่วโมงการใช้ห้องสมุดหรือศึกษากันกว่าตามลำพัง

ห้องสมุดส่วนมากยังไม่พร้อมทั้งด้านอุปกรณ์และกำลังคนที่จะให้บริการอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการบริการเพื่อศึกษาคนหาความรู้เพิ่มเติม ห้องสมุดส่วนมากไม่มีกิจกรรมอื่น ๆ นอกจากบริการให้ยืมหนังสือ ที่มีการจัดกิจกรรมอื่น ๆ บางทีน่าสนใจน้อย ครูในโรงเรียนดำเนินการสอนโดยส่งเสริมให้นักเรียนใช้ห้องสมุดน้อย ทั้งครูและนักเรียนมีเวลาใช้ห้องสมุดน้อย อย่างไรก็ตามมีห้องสมุดโรงเรียนบางโรง ได้ปรับปรุงให้มีบทบาทในการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

สำหรับรายการหลัง ๒ รายการ คือรายการเกี่ยวกับงบประมาณและการบริการ ไม่มีกำหนดไว้ในมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียน

สภาพของห้องสมุดโรงเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะ และไม่รับรอง

กล่าวได้ว่าห้องสมุดที่มีสภาพดี มีรายการที่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนมากเป็นโรงเรียนราษฎร์ที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะ มีโรงเรียนราษฎร์ที่ไม่รับรองวิทยฐานะบางโรงเรียน มีสภาพห้องสมุดดีเท่า หรือดีกว่าโรงเรียนที่รับรองวิทยฐานะ ทั้งนี้ เพราะเหตุผลของการที่ไม่ขอรับรองวิทยฐานะนั้น มิใช่เพราะโรงเรียนไม่มีความพร้อม แต่เป็นเพราะโรงเรียนเหล่านั้นต้องการมีอิสระในการดำเนินงาน

ความกึกกั่นของครูใหญ่ ครู และบรรณารักษ์ที่มีต่อสภาพห้องสมุด

จากการศึกษาความกึกกั่นของครูใหญ่ ครู และบรรณารักษ์ ที่มีต่อสภาพของห้องสมุดโรงเรียน พบว่า ครูใหญ่ ครู และบรรณารักษ์ มีความกึกกั่นต่อสภาพห้องสมุดในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. เกี่ยวกับอาคารสถานที่ มีความกึกกั่นว่ามีสภาพอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง รายการที่ให้ความเห็นว่า มีน้อย คือเนื้อที่ของห้องสมุดเมื่อเทียบกับผู้ใช้ ตรงกับสภาพที่แท้จริงที่ได้จากแบบสำรวจ

๒. เกี่ยวกับครุภัณฑ์ มีความเห็นว่า มีสภาพอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เช่นกับรายการที่เห็นว่าน้อยเมื่อเทียบกับผู้ใช้คือ ที่นั่งอ่านหนังสือ โต๊ะ - เก้าอี้

๓. เกี่ยวกับโศกพิสน์วิสกู มีความเห็นว่า มีจำนวนโศกพิสน์วิสกูที่ประกอบกรเรียนการสอนไคนอย ผู้ที่ประสมปัญหาเรื่องไคนอยที่สุด ไคนอย กรูที่สอนวิทยาการกร ภาษาไทย และสังคมศึกษา

๔. เกี่ยวกับหนังสือและสิ่งพิมพ์ มีความเห็นว่า มีจำนวนและสภาพอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง รายการที่เห็นว่าน้อย คือหนังสืออ้างอิง หนังสือสำหรับประกอบกรสอน วารสารฉบับเกา ๆ และวารสารเย็บเคม และหนังสือพิมพ์รายวัน

๕. เกี่ยวกับบุคลากร มีความเห็นว่า ปริมาณและคุณภาพของบุคลากรอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ซึ่งจากสภาพที่แท้จริงจากแบบสำรวจพบว่า อยู่ในเกณฑ์น้อยหรือต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา แสดงว่าครูใหญ่ กรู และบรรณารักษ์ มีความเห็นว่า ปริมาณและคุณภาพของบุคลากรที่ห้องสมุดนั้น อยู่ในเกณฑ์ที่ไคนอยแล้ว

๖. เกี่ยวกับงบประมาณ มีความเห็นว่าห้องสมุดไคนอยเงินน้อย

๗. เกี่ยวกับการบริการ มีความเห็นว่า มีสภาพอยู่ในเกณฑ์ปานกลางสิ่งที่ไคนอย คือความสะดวกในการทักหาความรู้จากวารสารและหนังสือพิมพ์ฉบับเกา ๆ และกิจกรรมที่ห้องสมุดจัดน่าสนใจน้อย

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ผู้เขียนไครวรรวมความคิดเห็นเพิ่มเติมที่ครูใหญ่ กรู และบรรณารักษ์ส่งมาในแบบสอบถาม สรุปไคดังนี้

๑. โรงเรียนเห็นความสำคัญของห้องสมุดน้อย
๒. นักเรียนไครู้จักวิธีไคของสมุดที่ถูกต้อง
๓. หนังสือของห้องสมุดหายและถูกทำลาย
๔. นักเรียนไคของสมุดเพื่อการศึกษาทักนกวานอย
๕. หนังสือที่ประกอบกรสอนในหมวดพาดานามัคมีน้อย

รูปร่างแห่งของการออกแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

มีลักษณะเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้

๑. การแจกแจงเบ้ไปทางขวา (Positive Skewness)
๒. การแจกแจงเบ้ไปทางซ้าย (Negative Skewness)
๓. การแจกแจงเป็นรูปกลับของตัว J (Reversed J)
๔. การแจกแจงเป็นปกติ (Normal Distribution)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าวผู้เขียนขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอต่อผู้บริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

๑. จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนนราชนรฐระดับมัธยมศึกษา บางโรงเรียน ยังไม่มีห้องสมุด หรือมีแต่อยู่ในสภาพที่ให้บริการแก่ครูและนักเรียนน้อยมาก ควรกำหนดให้โรงเรียนนราชนรฐระดับมัธยมศึกษา มีห้องสมุดและบริการห้องสมุด

นอกจากนี้ควรกำหนดให้โรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษาด้วย มีห้องสมุดสำหรับระดับประถมศึกษาต่างหาก จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนมาก มีห้องสมุดใช้ร่วมกันตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา หรือต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษา

๒. ในการพิจารณารับรองวิทยฐานะเทียบเท่าโรงเรียนรัฐบาล ควรถือการจัดห้องสมุดได้มาตรฐานเป็นรายการสำคัญอีกประการหนึ่งในการพิจารณา

๓. ในกรณีที่พิจารณาให้การอุดหนุนเป็นเงินแก่โรงเรียนนราชนรฐ ที่มีสภาพรับรองวิทยฐานะ หรือมีสภาพเป็นโรงเรียนดี ควรรวมรายการสภาพของห้องสมุดเข้าไปด้วย จากการวิจัยพบว่าห้องสมุดได้รับเงินอุดหนุนไม่เพียงพอมาก

๔. ในกรณีที่พิจารณาให้การอุดหนุนประเภทช่วยเหลือในการก่อสร้างโรงเรียน ควรให้การพิจารณาในโอกาสที่โรงเรียนทำการก่อตั้ง หรือปรับปรุงห้องสมุดด้วย

๕. ในเกณฑ์การอุดหนุนด้วยการจัดครูไปช่วยสอน ควรให้การอุดหนุนด้วยการจัดครูบรรณารักษ์ให้แก่โรงเรียนที่จัดห้องสมุดได้ดีแต่ขาดครูบรรณารักษ์ หรือโรงเรียนที่กำลังจัดตั้ง หรือปรับปรุงห้องสมุด แต่ขาดผู้ดำเนินการ ควรจะส่งเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์ไปช่วย ทั้งนี้เพราะจากผลการวิจัยพบว่า สิ่งในห้องสมุดโรงเรียนราษฎรระดับมัธยมศึกษาขนาดมากที่สุด คือบุคลากร

๖. ในการอุดหนุนสำหรับนักเรียนฝึกหัดครู สังกัดกองโรงเรียนราษฎร ควรเพิ่มประเภทวิชาฝึกหัดครูประเภทนี้ขึ้นกับหลักสูตรครูบรรณารักษ์เข้าไปด้วย เพื่อให้โรงเรียนได้มีบรรณารักษ์ที่ทำงานได้งาน

๗. ควรจัดให้มีการอบรมบรรณารักษ์ของห้องสมุดโรงเรียนราษฎรเป็นการเฉพาะ เพราะจะทำให้บรรณารักษ์ในกลุ่มนี้ได้รับการอบรมโดยทั่วถึง และให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

๘. เกี่ยวกับมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียน ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑ นั้น ควรได้รับการพิจารณาใหม่ ในรายการต่อไปนี้ คือ

๑) เกี่ยวกับหนังสือและสันนิยตสาร ควรมีการกำหนดขนาดของช่วง (section) และชั้น

๒) เกี่ยวกับบุคลากร จากผลการวิจัยพบว่า แม้แต่โรงเรียนที่มีห้องสมุดอยู่ในเกณฑ์ มีวัตถุประสงค์ สูงกว่ามาตรฐานมาก ก็ยังขาดบุคลากรตามจำนวนและคุณสมบัติที่ระบุไว้ในมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

๓) รายการต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในมาตรฐานขั้นต้นนั้น ส่วนใหญ่เป็นรายการที่เกี่ยวกับห้องสมุดในด้านวัตถุ ควรจะได้เพิ่มรายการบางอย่าง เช่น การบริการ และการเงิน

๙. ควรมีระเบียบเกี่ยวกับการใช้เงินบำรุงการศึกษา แต่ละประเภท ให้เป็นประโยชน์ตามความมุ่งหมาย

๑๐. ควรให้รางวัลหรือการอุดหนุนเป็นพิเศษ และยกย่องโรงเรียนราษฎรที่จัดห้องสมุดได้ดี

๑๑. ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ผู้เรียนมีโอกาสศึกษากันกว่าด้วยตนเอง ให้ห้องสมุดมีบทบาทในการเรียนการสอนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนราษฎร์ในเครือคริสตศาสนา

๑. โรงเรียนในเครือคริสตศาสนา ควรจะได้เป็นผู้นำในการใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอนอย่างแท้จริง เช่นเดียวกับที่เคยเป็นผู้นำในเรื่องการศึกษาสมัยใหม่ในประเทศไทย
๒. สมาคมและสภาพทางคริสตศาสนา ควรช่วยเหลือและส่งเสริมห้องสมุดโรงเรียนในเครือคริสตศาสนา และดูแลให้ความช่วยเหลือโรงเรียนที่ดำเนินการโดยเอกชน
๓. ควรสนับสนุนให้บรรดาภักดิ์ห้องสมุดโรงเรียนได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน ที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย หรือคุรุสภาจัด
๔. ควรสนับสนุนให้ผู้ที่ทางโรงเรียนแน่ใจว่าจะกลับมาทำงานให้กับโรงเรียน เช่นผู้ที่เป็นบุตรหลาน หรือนักบวช ได้ศึกษาคือในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์
๕. ควรให้บรรดาภักดิ์เป็นอิสระจากการสอน หรือที่ว่างสอนน้อย
๖. ควรมีศูนย์ประสานงานและร่วมมือทางห้องสมุดในระหว่างโรงเรียนในเครือคริสตศาสนาด้วยกัน หรือระหว่างโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มใดคำอยู่แล้ว
๗. ควรใช้เงินบำรุงห้องสมุดทั้งหมด เพื่อการจัดตั้งหรือปรับปรุงห้องสมุด ถ้าโรงเรียนมีกำลังคน และกำลังทรัพย์ไม่เพียงพอ ควรขอรับการอุดหนุนจากกระทรวงศึกษาธิการ
๘. ในการก่อสร้างอาคารเรียนใหม่ ควรได้ออกแบบให้มีสถานที่สำหรับห้องสมุดโดยเฉพาะ และควรคำนึงถึงความสะดวกแก่การไปใช้ของครูและนักเรียน เพราะจากการวิจัยพบว่า ห้องสมุดโรงเรียนบางแห่ง ตั้งอยู่ในที่ที่ไม่สะดวกแก่การไปใช้ของครูและนักเรียน เช่นอยู่บนชั้น ๓ หรือชั้น ๔ ของอาคาร
๙. ควรให้รวมวัสดุทัศนวัสดุของโรงเรียนไว้ในห้องสมุด
๑๐. ควรจัดห้องสมุดให้โตมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อเสนอแนะสำหรับบรรพารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเครือคริสตศาสนา

๑. ควรติดต่อประสานงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ระหว่างบรรพารักษ์โรงเรียนในเครือ หรือในกลุ่มเดียวกัน
๒. มีการเก็บรวบรวมสถิติที่จำเป็นต่าง ๆ เกี่ยวกับห้องสมุด
๓. เก็บรวบรวมจุลสารให้เป็นหมวดหมู่
๔. เก็บรวบรวมและเรียบเรียงวารสาร ที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์ในการค้นคว้า
๕. มีการสอนการใช้ห้องสมุด หรือมีการปฐมนิเทศเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดแก่นักเรียน
๖. การจัดห้องสมุดให้ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อเสนอแนะต่อผู้ที่ทำการวิจัย

๑. ควรทำการวิจัยถึงปัญหาในการดำเนินการ และปัญหาคำอื่น ๆ ของห้องสมุดโรงเรียนในเครือคริสตศาสนา
๒. ควรศึกษาสภาพและปัญหาของห้องสมุดโรงเรียนในเครือคริสตศาสนาในส่วนภูมิภาค
๓. ศึกษาความสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียนที่ใช้ห้องสมุดประกอบการเรียน โดยการเปรียบเทียบกับนักเรียนที่ไม่ใช้ห้องสมุด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

นวนิตย์ อินทามะ "ห้องสมุดกับสถาบันการศึกษาชั้นสูง" วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ ๓ : ๑๓ - ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒.

บรรจง นิเวศบุตร "การใช้หนังสือและวัสดุในห้องสมุดประกอบการสอนในระดับมัธยมศึกษา" รายชื้อวิทยานิพนธ์และบทความปริญานิพนธ์มหาบัณฑิต ๒๕๐๕ - ๒๕๐๘ หน้า ๑๑๕ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พระนคร ๒๕๑๐.

ประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียน วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๑.

พวา พันธุเมธา ปัญหาและความต้องการในการรับบริการห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ปีที่ ๒ ในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ปีการศึกษา ๒๕๑๒ ปริญานิพนธ์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๓, ๑๕๓ หน้า.

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในโอกาสต่างๆ ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๑๑ จนถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๒ โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร พระนคร ๒๕๑๓, ๒๕๘ หน้า.

แมนมาส ขวลิต และ สิริจันทร์ ช่างโชติ คู่มือบรรณารักษศาสตร์ เชชมบรรณกิจ พระนคร ๒๕๑๑, ๓๘๖ หน้า.

รัตพร ชังชากา การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษาในส่วนกลาง ปีการศึกษา ๒๕๑๒ ปริญานิพนธ์วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๓, ๒๓๐ หน้า.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๓๗ ตอนที่ ๘๒ วันที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๐๓.

สมุล รัตทาการ การใช้ห้องสมุด พิมพ์ครั้งที่ ๓ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย พระนคร ๒๕๑๓, ๑๕๔ หน้า.

ศึกษาธิการ, กระทรวง คำสั่งที่ ๕๐๐/๒๕๐๕ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงาน
ห้องสมุดของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๕.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ รายงานการสำรวจสภาพห้องสมุดโรงเรียนรัฐบาล ประเภท
มัธยมศึกษาสามัญศึกษา และเตรียมอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๐๓ โรงพิมพ์กรุดสา ๒๕๐๔, ๒๕ หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง แผนกส่งเสริมโรงเรียนราษฎร์ พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๙๒
โรงเรียนการช่างวุฒศึกษา พระนคร ๒๔๙๘, ๑๙๒ หน้า.

เสถียร ศกุนโรจน์ ประวัติการโรงเรียนราษฎร์ในประเทศไทย (ภาค ๑) โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์
พระนคร ๒๕๐๕, ๑๐๐ หน้า.

Aldrich, Ella V., Using Books and Libraries, Prentice-Hall, Englewood
Cliffs, New Jersey, 1960, 118pp.

Amporn Viravathana, The Development of Comprehensive School Library
Service in Thailand, 14p. typed.

Best, John W., Research in Education, Prentice-Hall, Englewood Cliffs,
New Jersey, 1959, 320pp.

Ducat, Mary Peter Clever, "Students and Faculty Use of the Library in
Three Secondary Schools," Dissertation Abstracts 21(4) 909 -
910, October, 1960.

Fenwick, Sara Innis, School and Children's Libraries in Australia,
Melbourne, Cheshire for the Library Association of Australia, 1966,
122pp.

Kaser, David, Stone, C. Walter, and Byrd, Cecil K., Library Development
in Eight Asian Countries, The Scarecrow Press, Inc., Metuehen,
New Jersey, 1969, 243pp.

McJenkin, Virginia, "Library Service to Secondary School Students,"
The Bulletin of the National Association of Secondary School
Principles 50(307) : 12 - 14, January, 1966.

- Meyer, Floyd Raymond, "Library Facilities and Services in Nebraska Secondary Schools Accredited by the North Central Association," Dissertation Abstracts 17(11) : 2619^A, November, 1957.
- Mooney, Ross L., "Mooney Problem Check List, College Form," The Journal of Educational Research 59 : 351 - 355, April, 1966.
- Mullen, Bennet Curtis, "A Survey of Problems, Practices and Conditions Affecting the Use of the Library in Instruction in North Central Association Schools in Missouri," Dissertation Abstracts 28(2): 400 A, August, 1967.
- Nawaz, I., "A Survey of the Libraries of Teaching Departments and Constituent Colleges of the Punjab University," Bulletin of Education and Research 8(3), 1969.
- Reeder, Ward G., A First Course in Education, 3rd ed., The Mcmillan Company, New York, 1950, 621pp.
- Spiegel, Murray R., Theory and Problems of Statistics, McGraw-Hill, New York, 1961, 359pp.
- Travers, Robert M. W., An Introduction to Educational Research, Macmillan Company, New York, 1960, 466pp.
- Wilson, Frank T., Report of Survey Evaluation of Twenty-five Church-Related Schools in Thailand, September 9 - December 3, 1964, Commission on Ecumenical Mission and Relations, United Presbyterian Church, New York, 1965, 93pp.

ภาคผนวก ก.

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียน

(สำเนา)

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียน

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการ เห็นสมควรกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนขึ้นไว้เพื่อเป็นการส่งเสริมห้องสมุดโรงเรียน และให้โรงเรียนได้ถือเป็นแนวสำหรับปรับปรุงส่งเสริมห้องสมุดโรงเรียนต่อไป จึงกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนประถม และห้องสมุดโรงเรียนมัธยมขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ก. มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา

๑. เนื้อที่

๑.๑ อย่างน้อย ๑ ห้องเรียน สำหรับโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน ๔๐๐ คน

๑.๒ อย่างน้อย ๒ ห้องเรียน สำหรับโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ ๔๐๐ คน ขึ้นไป

๒. ครุภัณฑ์

๒.๑ โต๊ะ - เก้าอี้ อย่างน้อยสำหรับ ๒๐ คน สำหรับห้องสมุดที่มีเนื้อที่ ๑ ห้องเรียน

โต๊ะ - เก้าอี้ อย่างน้อยสำหรับ ๓๕ คน สำหรับห้องสมุดที่มีเนื้อที่ ๒ ห้องเรียน

๒.๒ ชั้นหนังสือ อย่างน้อย ๖ ชวง (Section) ชวงละ ๔ ชั้น สำหรับห้องสมุดขนาด ๑ ห้องเรียน

ชั้นหนังสือ อย่างน้อย ๑๐ ชวง (Section) ชวงละ ๔ ชั้น สำหรับห้องสมุด ขนาด ๒ ห้องเรียน

๒.๓ ชั้นนิเทศสาร อย่างน้อย ๑ ชวง (Section) ชวงละ ๓ ชั้น สำหรับห้องสมุด ขนาด ๑ ห้องเรียน

ชั้นนิเทศสาร อย่างน้อย ๒ ชวง (Section) ชวงละ ๓ ชั้น สำหรับห้องสมุด ขนาด ๒ ห้องเรียน

๒.๔ แผนป้ายนิเทศการ ขนาด ๑.๒๐ x ๒.๕๐ เมตร สำหรับห้องสมุดขนาด ๑ ห้องเรียน

แผนป้ายนิเทศการ ขนาด ๑.๕๐ x ๒.๕๐ เมตร สำหรับห้องสมุด ๒ ห้องเรียน

- ๒.๕ คู่มือเก็บจุลสาร แบบ ๔ ลื่นชัก อย่างน้อย ๑ คู่มือ สำหรับห้องสมุดขนาด
๑ ห้องเรียน
คู่มือเก็บจุลสาร แบบ ๔ ลื่นชัก อย่างน้อย ๒ คู่มือ สำหรับห้องสมุดขนาด
๒ ห้องเรียน
- ๒.๖ คู่มือรายการ ขนาด ๑๕ ลื่นชัก ๑ คู่มือ
- ๒.๗ ทั่วางหนังสือพิมพ์ ๑ ที่
- ๒.๘ โต๊ะรับ - ส่งหนังสือ ๑ ชุด
- ๒.๙ โต๊ะทำงานของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ (เท่าจำนวนคน)
- ๒.๑๐ คู่มืออุปกรณ์การสอบ ๑ คู่มือ
- ๒.๑๑ รถเข็นหนังสือ ๑ คัน สำหรับห้องสมุดขนาด ๒ ห้องเรียน (ถ้าสามารถจัดได้)
- ๒.๑๒ เครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทย ๑ เครื่อง (ถ้าสามารถจัดได้)
๓. อุปกรณ์
- ๓.๑ ลูกโลก แผนที่
๔. วัสดุสิ่งพิมพ์
- ๔.๑ หนังสืออย่างน้อย ๓ เล่ม ก่อนักเรียน ๑ คน จัดเฉลี่ยให้หมู่ทุกประเภท
- ๔.๒ วารสารอย่างน้อย ๕ ฉบับ (ไม่นับรวมวารสารที่ใดเปล่า) ให้เป็นวารสาร
วิชาการ ๓ ฉบับ นิตยสารทั่วไป ๒ ฉบับ (ถ้าสามารถจัดได้)
- ๔.๓ หนังสือพิมพ์ อย่างน้อย ๒ ฉบับ (ถ้าสามารถจัดได้)
๕. บุคลากร
- ๕.๑ ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์มีวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. หรือเทียบเท่า และมีวุฒิต่ำกว่า
บรรณารักษ์ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย หรือ
- มีวุฒิป.กศ. ซึ่งมีวิชาครูบรรณารักษ์ศาสตรรวมอยู่ด้วย หรือ
 - มีวุฒิประกาศนียบัตรหลักสูตรครูบรรณารักษ์ ของกระทรวงศึกษาธิการ
- ๕.๒ คนงานดูแลทำความสะอาด และช่วยงานตามคำสั่งของบรรณารักษ์ ๑ คน

ข. มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

๑. เนื้อที่ อย่างน้อย ๒ ห้องเรียน

๒. กรุณณต

๒.๑ โต๊ะ - เก้าอี้ อย่างน้อย สำหรับ ๓๕ คน

๒.๒ ชั้นหนังสืออย่างน้อย ๑๐ ชวง (Section) ชวงละ ๕ ชั้น

๒.๓ ชั้นนิตยสาร อย่างน้อย ๒ ชวง (Section) ชวงละ ๔ ชั้น

๒.๔ แผนป้ายนิทรรศการ ขนาด ๑.๕๐ x ๒.๕๐ เมตร ๑ แผน

๒.๕ ตู้เก็บจุลสาร แบบ ๔ ล้นชัก อย่างน้อย ๒ ตู้

๒.๖ ตู้บัตรรายการ อย่างน้อย ๑๕ ล้นชัก ๑ ตู้

๒.๗ ที่วางหนังสือพิมพ์ ๑ ที่

๒.๘ โต๊ะรับ - ส่งหนังสือ ๑ ชุด

๒.๙ โต๊ะทำงานของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ (เท่าจำนวนคน)

๒.๑๐ ตู้เก็บโสตทัศนวัสดุ ๑ ตู้ (ถ้ามีอุปกรณ์โสตทัศนวัสดุ)

๒.๑๑ ที่เก็บแผนที่ ๑ ที่

๒.๑๒ รถเข็นหนังสือ ๑ คัน (ถ้าสามารถจัดได้)

๒.๑๓ เครื่องพิมพ์ดีด - ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีเครื่องพิมพ์ดีด

ภาษาไทย ๑ เครื่อง

- ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้เพิ่ม

เครื่องพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษอีก ๑ เครื่อง

๓. อุปกรณ์

๓.๑ โสตทัศนวัสดุ สำหรับห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้มีภาพเลื่อน

(Slides) แผนเสียง เทปบันทึกเสียงพร้อมทั้งอุปกรณ์

๔. วัสดุสิ่งพิมพ์

๔.๑ หนังสืออย่างน้อย ๕ เล่ม ต่อนักเรียน ๑ คน จัดเฉลี่ยให้มีหนังสือทุกประเภท

๔.๒ วารสารอย่างน้อย ๑๐ ฉบับ (ไม่นับรวมวารสารที่ใดเล่มใด ให้เป็นวารสารวิชาการ)

๖ ฉบับ และนิตยสารทั่วไป ๔ ฉบับ

๔.๓ หนังสือพิมพ์อย่างน้อย ๒ ฉบับ

๕. บุคคลากร

๕.๑ ครูหรืออาจารย์ทำหน้าที่บรรณารักษ์มีวุฒิปริญญาตรีหรือ

- ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะบรรณารักษศาสตร์ หรือ
- อักษรศาสตรบัณฑิตที่เรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก หรือ
- ศิลปศาสตรบัณฑิตที่เรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก

๕.๒ ครูทำหน้าที่ผู้ช่วยบรรณารักษ์ที่มีวุฒิปประกาศนียบัตรหลักสูตรครูบรรณารักษ์ ของ
กระทรวงศึกษาธิการ

๕.๓ เจ้าหน้าที่ช่วยงานห้องสมุด มีวุฒิปประกาศนียบัตรอาชีวศึกษาชั้นสูง พิมพ์ได้
ทั้งไทยและอังกฤษ ๑ คน

๕.๔ คนงานดูแลความสะอาดและช่วยงานตามคำสั่งของบรรณารักษ์ ๑ คน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๑๑

อภัย จันทวิมล

(นายอภัย จันทวิมล)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ข

แบบสำรวจและแบบสอบถาม

แบบสำรวจเพื่อทราบสภาพที่แท้จริงของห้องสมุด

ตอนที่ ๑ รายละเอียดเกี่ยวกับโรงเรียน

๑. ชื่อโรงเรียน _____ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ _____ ถนน _____
ตำบล _____ อำเภอ _____ จังหวัด _____
๒. เปิดทำการสอนตั้งแต่วันที่ _____ ถึงวันที่ _____
๓. จำนวนนักเรียนทั้งหมด _____ คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา _____ คน
๔. จำนวนครูทั้งหมด _____ คน จำนวนครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา _____ คน
๕. กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะเทียบเท่าโรงเรียนรัฐบาลหรือยัง () รับรอง
() ยังไม่รับรอง
๖. โรงเรียนมีห้องสมุดหรือไม่ () มี () ไม่มี
๗. ก. ถ้าไม่มี โรงเรียนมีนโยบายอย่างไร
(๑) ขณะนี้ห้องสมุดกำลังก่อสร้าง
(๒) อยู่ในความดำริจะตั้งแต่ยังไม่ถึงงบประมาณ
(๓) มีสถานที่และงบประมาณแล้ว แต่ยังขาดผู้ที่มีความรู้ในการจัดตั้งห้องสมุด
(๔) มีงานด้านอื่น ๆ มากจึงไม่มีโอกาสจะพิจารณาเรื่องห้องสมุด
(๕) _____
- ข. ถ้ามี เป็นห้องสมุดรวม หรือแยกเป็นระดับต่าง ๆ
() เป็นห้องสมุดรวม () แยกเป็นระดับ คือ

ตอนที่ ๒ เกี่ยวกับอาคารสถานที่

๑. สถานที่ตั้งของห้องสมุด () เป็นอาคารเฉพาะ () เป็นห้องเฉพาะ
() เป็นมุมหนึ่งของห้อง
๒. ขนาดของห้องสมุด ขนาด _____ ห้องเรียน หรือ กว้าง _____ เมตร ยาว _____ เมตร
เนื้อที่ทำงานของบรรณารักษ์ ประมาณ _____ ตารางเมตร
๓. แสงสว่างภายในห้องสมุด () เพียงพอ () ไม่เพียงพอ
๔. การถ่ายเทอากาศภายในห้องสมุด () ดี () ไม่ดี

๕. ความสะดวกในการมาใช้ สำหรับครู () สะดวก () ไม่สะดวก
สำหรับนักเรียน () สะดวก () ไม่สะดวก
๖. เสียงรบกวนจากภายนอก () มากที่สุด () มาก () ปานกลาง
() น้อย () น้อยมาก
๗. สภาพโดยทั่วไป () เชิดชูวณ () ไม่เชิดชูวณ

ตอนที่ ๓ เกี่ยวกับกรรณิ

๑. จำนวนโต๊ะและเก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือ ที่นั่ง ที่นั่งในมุมสบาย --- ที่นั่ง
๒. ชนิดของโต๊ะและเก้าอี้ เป็น ชนิดหนึ่ง ๑ คน ชุด ชนิดหนึ่ง ๔ คน ชุด
ชนิดหนึ่ง ๒ คน ชุด ชนิดหนึ่ง ๔ คน ชุด
๓. ที่เก็บหนังสือ เป็นแบบ () ชั้น () ตู้ () มีทั้งสองชนิด
ชั้นหนังสือเป็นแบบ () ชั้นเปิด () ชั้นปิด
ขนาด	กว้าง	เมตร	ยาว	เมตร	สูง	เมตร
จำนวน		ขวาง	ขวางละ		ชั้น	
ขนาด	กว้าง	เมตร	ยาว	เมตร	สูง	เมตร
จำนวน		ขวาง	ขวางละ		ชั้น	
- ตู้หนังสือ () ปิดกุญแจ () ไม่ปิดกุญแจ
ขนาด	กว้าง	เมตร	ยาว	เมตร	สูง	เมตร
จำนวน			ตู้			
ขนาด	กว้าง	เมตร	ยาว	เมตร	สูง	เมตร
จำนวน			ตู้			

๔. ชั้นวารสาร

ขนาด	กว้าง	เมตร	ยาว	เมตร	สูง	เมตร
จำนวน		ขวาง	ขวางละ		ชั้น	

๕. ที่สำหรับจัดนิทรรศการ เป็นแบบ () แขนป้าย () ตู้

แขนป้ายนิทรรศการ	ขนาด	กว้าง	เมตร	ยาว	เมตร	จำนวน
ตู้นิทรรศการ	ขนาด	กว้าง	เมตร	ยาว	เมตร	จำนวน

๖. คู่มือสาร ขนาด ลื่นรัก จำนวน คู่
๗. คู่มือรายการ ขนาด ลื่นรัก จำนวน คู่
๘. ทีวีหนังสือพิมพ์รายวัน จำนวน ที่ ที่ละ ฉบับ
๙. โต๊ะรับส่งหนังสือ จำนวน ชุด
๑๐. โต๊ะทำงานบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ จำนวน ชุด บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ คน
๑๑. ตู้เก็บโสตทัศนวัสดุ () ไม่มี () มี จำนวน ตู้ ไร่เก็บ
๑๒. ตู้เก็บแผนที่ () ไม่มี () มี มีจำนวน ที่
๑๓. รถเข็นหนังสือ () ไม่มี () มี มีจำนวน คัน
๑๔. เครื่องพิมพ์ที่เป็นของห้องสมุด () ไม่มี () มี
- เครื่องพิมพ์ ภาษาไทย เครื่อง ภาษาอังกฤษ เครื่อง
๑๕. พัดลม () ไม่มี () มี มีจำนวน เครื่อง
๑๖. สภาพทั่วไปของกรณี () ใหม่ทั้งหมด () ใหม่เป็นส่วนใหญ่
- () ใหม่และเก่าเท่า ๆ กัน () ส่วนมากเก่าและชำรุด

ตอนที่ ๕ เกี่ยวกับหนังสือและสิ่งพิมพ์

๑. จำนวนหนังสือ ภาษาไทย เล่ม ภาษาอังกฤษ เล่ม
- ภาษาอื่น ๆ เล่ม รวม เล่ม
๒. จำนวนหนังสือแบ่งออกตามหมวด มีดังนี้
หมวดเบ็ดเตล็ด	เล่ม	หมวดปรัชญา	เล่ม
หมวดศาสนา	เล่ม	หมวดสังคมศาสตร์	เล่ม
หมวดภาษาศาสตร์	เล่ม	หมวดวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์	เล่ม
หมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์	เล่ม	หมวดศิลปและการบันเทิง	เล่ม
หมวดวรรณคดี	เล่ม	หมวดประวัติศาสตร์	เล่ม
นวนิยาย	เล่ม	เรื่องสั้น	เล่ม
		หนังสือสำหรับเด็ก	เล่ม
๓. สภาพทั่วไปของหนังสือ () ใหม่ทั้งหมด () ใหม่เป็นส่วนใหญ่
- () ใหม่และเก่าเท่า ๆ กัน () ส่วนมากเก่าและชำรุด

๔. จำนวนวารสารที่รับเป็นประจำ ภาษาไทย ฉบับ คือ

ภาษาอังกฤษ ฉบับ คือ

วารสารที่ได้แปล ประมาณ ฉบับ

๕. หนังสือพิมพ์รายวันที่รับเป็นประจำ ฉบับ คือ

๖. จำนวนวัสดุที่ห้องสมุดมี ประมาณ เคบ

๗. จำนวนกฤตภาค ประมาณ หัวเรื่อง

๘. จำนวนวารสารเย็บเล่มหรือไม่ () ไม่มี () มี

ตอนที่ ๕ เกี่ยวกับโสตทัศนวัสดุ

๑. เก็บรวมไว้ในห้องสมุดหรือไม่ () เก็บรวมไว้ในห้องสมุด () เก็บแยกไว้ต่างหาก

๒. จำนวนโสตทัศนวัสดุ

ลูกโลก ลูก แผนที่ แผนที่ แผนที่ แผนที่ รูปภาพ ภาพ

ฟิล์มสตริป ม้วน เครื่องฉายฟิล์มสตริป เครื่อง

สไลด์ แผ่น เครื่องฉายสไลด์ เครื่อง

แผ่นเสียง แผ่น เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่อง

เทปบันทึกเสียง ม้วน เครื่องเล่นเทปบันทึกเสียง เครื่อง

ฟิล์มภาพยนตร์ ม้วน เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่อง

๓. สภาพทั่วไปของโสตทัศนวัสดุ () ใหม่มาก () ใหม่เป็นส่วนมาก

() ใหม่และเก่าเท่า ๆ กัน () ส่วนมากเก่าและชำรุด

ตอนที่ ๖ เกี่ยวกับงบประมาณ

๑. จำนวนเงินที่ห้องสมุดได้รับประมาณปีละ บาท โดยได้จาก

เงินบำรุงห้องสมุดจากนักเรียน คณะ บาท ต่อปี เป็นเงิน บาท

เงินอุดหนุนพิเศษ ประมาณ บาท จาก

รายได้พิเศษอื่น ๆ เช่นจากการบริจาค การจัดหารายได้พิเศษ จากค่ารับฯ

ประมาณ บาท

๒. ทางห้องสมุดใช้เงินที่ได้มาดังนี้ คือ

ซื้อหนังสือประมาณ	บาท	ซื้ออุปกรณ์ประมาณ	บาท
การรับวารสารประมาณ	บาท	ซ่อมหนังสือประมาณ	บาท
ค่าซื้อวัสดุทัศนวัสดุ	บาท	อื่น ๆ โปรดระบุ	

ตอนที่ ๗ เกี่ยวกับการบริการ

๑. ห้องสมุดเปิดเวลา
๒. มีการจัดหมวดหมู่หนังสือหรือไม่ () ไม่จัด () จัด ถ้าจัด เป็นแบบใด
() แบบทศนิยมของคิวอี้ () แบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน
() แบบอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวแล้วโปรดระบุ
๓. มีการห้ามยืมรายการหรือไม่ () ไม่ทำ () ทำ
๔. มีบริการส่งจองหนังสือหรือไม่ () ไม่มี () มี
๕. มีบริการให้ยืมหนังสือไปอ่านที่บ้านหรือไม่ () ไม่มี () มี ถ้าให้ยืมครั้งละ
ระยะเวลา วัน หนังสือที่มีผู้ยืมมากที่สุดคือหนังสือหมวด
หนังสือที่มีผู้ยืมน้อยที่สุดคือหนังสือหมวด บริการให้ยืมสิ่งพิมพ์และวัสดุ
อื่น ๆ โปรดระบุ
๖. เปิดบริการให้ครูและนักเรียนเข้ามศึกษาค้นคว้าได้โดยเสรี (หยิบหนังสือเอง) หรือไม่
() ไม่เสรี () เสรี
๗. เปิดบริการแก่บุคคลภายนอกหรือไม่ () ไม่เปิด () เปิด
ถ้าเปิด เปิดบริการแก่ใคร
๘. มีการจัดนิทรรศการภาคเรียนละประมาณ ครั้ง ในโอกาสใดบ้าง
๙. มีการจัดปฐมนิเทศเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดสำหรับนักเรียนหรือไม่ () ไม่มี () มี
ถ้ามีจัดในเทอมใด
๑๐. มีรั้วโฌที่นักเรียนใช้ห้องสมุดหรือไม่ () ไม่มี () มี ถ้ามีจัดกิจกรรมใดบ้าง

ผู้จัดกิจกรรมคือ

๑๑. มีการจัดกิจกรรมเพื่อเชิญชวนให้ครูและนักเรียนสนใจในการใช้ห้องสมุด เพื่อการศึกษาค้นคว้า
เทอมละ ครั้ง กิจกรรมที่จัดมีอะไรบ้าง

วิทยาลัยวิชาการศึกษาพระนามีตร

วันที่ ๑๘ สิงหาคม 2513

เรียน อาจารย์ที่เคารพ

ด้วยข้าพเจ้ากำลังทำการวิจัยเรื่องสภาพห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ในเครือคริสตศาสนา
ในส่วนกลาง ทั้งนี้เพราะข้าพเจ้ามีความสนใจในโรงเรียนประเภทนี้มาก และเห็นว่าโรงเรียนที่อยู่ใน
เครือคริสตศาสนาเป็นโรงเรียนที่มีบทบาทต่อการศึกษามาเป็นเวลานานแล้ว การวิจัยครั้งนี้
จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อโรงเรียนของท่าน และต่อวงการห้องสมุดโรงเรียนทั่วไป ผลการวิจัยครั้งนี้
จะมีค่าหรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับความร่วมมือและการช่วยเหลือของท่าน ในการตอบแบบสอบถามตามความ
เป็นจริง คำตอบของท่านข้าพเจ้าถือว่าเป็นสิ่งมีค่ายิ่งแก่การวิจัย และข้าพเจ้าจะรักษาไว้เป็นความลับ
ที่สุด

ขอได้รับความขอบคุณยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อภิญญา สังเกตศิลป์

(นางอภิญญา สังเกตศิลป์)

นิสิตปริญญาโท สาขามรรณภักษศาสตร์

แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ใหญ่

ตอนที่ ๑ รายละเอียดส่วนตัว

โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือกาเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บที่เป็นคำตอบ

๑. เพศ () ชาย () หญิง อายุปี
๒. วุฒิ
๓. ท่านดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนนี้มาเป็นเวลาปี
๔. ท่านเคยเรียนหรืออบรมเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียนหรือไม่ () เคย () ไม่เคย
๕. ท่านทำการสอนควบหรือไม่ () สอน () ไม่สอน
ถ้าสอน จำนวนชั่วโมงที่ทำการสอนสัปดาห์ละชั่วโมง

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพที่แท้จริงของห้องสมุดโรงเรียนของท่าน

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อสภาพห้องสมุดโรงเรียนของท่าน ในรายการต่อไปนี้

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเลือกเป็นคำตอบ

ข้อที่ ๑	หมายถึง	น้อยที่สุด
ข้อที่ ๒	หมายถึง	น้อย
ข้อที่ ๓	หมายถึง	ปานกลาง
ข้อที่ ๔	หมายถึง	มาก
ข้อที่ ๕	หมายถึง	มากที่สุด

หมายเหตุ ตอนที่ ๒ ใช้ร่วมกันทั้งครูใหญ่, บรรณารักษ์ และครู

แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์

ตอนที่ ๑ รายละเอียดส่วนตัว

โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือกาเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บหน้าข้อความที่เป็นคำตอบ

๑. เพศ () ชาย () หญิง อายุปี
๒. วุฒิวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์
๓. เคยรับการอบรมเกี่ยวกับห้องสมุดหรือไม่ () ไม่เคย () เคย
๔. ขณะนี้ทำการสอนคหหรือไม่ () ไม่สอน () สอน
ถ้าสอนจำนวนชั่วโมงที่ทำการสอนสัปดาห์ละชั่วโมง
๕. ต้องทำงานอื่นนอกจากห้องสมุดและงานสอนคหหรือไม่ () ไม่ทำ () ทำ
ถ้าทำ จำนวนชั่วโมงที่ทำประมาณสัปดาห์ละชั่วโมง
๖. จำนวนชั่วโมงที่ทำงานในห้องสมุด ประมาณสัปดาห์ละชั่วโมง
๗. ท่านทำหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนนี้มาเป็นเวลาปี

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพที่แท้จริงของห้องสมุดโรงเรียนของท่าน

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อสภาพห้องสมุดโรงเรียนของท่าน ในรายการต่อไปนี้
โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเลือกเป็นคำตอบ

ช่องที่ ๑	หมายถึง	น้อยที่สุด
ช่องที่ ๒	หมายถึง	น้อย
ช่องที่ ๓	หมายถึง	ปานกลาง
ช่องที่ ๔	หมายถึง	มาก
ช่องที่ ๕	หมายถึง	มากที่สุด

แบบสอบถามสำหรับครู

ตอนที่ 2
รายละเอียดส่วนตัว

โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือกาเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บหน้าข้อความที่เป็นคำตอบ

๑. เพศ () ชาย () หญิง อายุ ปี

๒. วุฒิ

๓. ขณะนี้ทำการสอนในหมวดวิชาใด (โปรดระบุเพียงหมวดเดียว)
() วิทยาศาสตร์ () คณิตศาสตร์ () สังคมศึกษา () ภาษาไทย
() ภาษาอังกฤษ () ศิลปศึกษา () พละศึกษา () อื่น ๆ

โปรดระบุ

๔. จำนวนชั่วโมงที่ทำการสอนสัปดาห์ละ ชั่วโมง

๕. ชั้นที่ทำการสอนคือ

() ม.ศ. ๑ () ม.ศ. ๒ () ม.ศ. ๓ () ม.ศ. ๔ () ม.ศ. ๕

๖. ท่านเคยเรียนหรือได้รับการอบรมเกี่ยวกับห้องสมุดหรือไม่ () เคย () ไม่เคย

ตอนที่ 3
ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพที่แท้จริงของห้องสมุดโรงเรียนของท่าน

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อสภาพห้องสมุดโรงเรียนของท่านในรายการต่อไปนี้

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเลือกเป็นคำตอบ

ช่องที่ ๑ หมายถึง น้อยที่สุด

ช่องที่ ๒ หมายถึง น้อย

ช่องที่ ๓ หมายถึง ปานกลาง

ช่องที่ ๔ หมายถึง มาก

ช่องที่ ๕ หมายถึง มากที่สุด

ภาคผนวก ก.
จำนวนนักเรียน และ
จำนวนหนังสือของแต่ละโรงเรียน

ตาราง ๔๔ จำนวนนักเรียน และจำนวนหนังสือของแต่ละโรงเรียน

จำนวนนักเรียน ทั้งหมด	จำนวนนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา	จำนวนหนังสือ	จำนวนหนังสือต่อ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ๑ คน
๒๑๔๗	๕๗๐	๓๐๐	๐.๕๒
๓๔๐	๓๔๐	๒๕๐	๐.๖๔
๑๔๔๑	๔๓๐	๓๐๐	๐.๖๙
๑๔๐๖	๘๔๐	๕๙๐	๐.๗๐
๑๑๘๐	๒๗๐	๒๐๐	๐.๗๔
๔๔๔	๔๓๒	๔๐๐	๐.๙๒
๑๐๘๐	๑๒๑	๑๒๕	๑.๐๐
๑๐๔๒	๒๕๘	๒๙๐	๑.๑๒
๗๖๕	๒๑๕	๒๕๕	๑.๑๘
๓๘๗	๗๔	๑๐๐	๑.๒๗
๔๔๓	๑๒๐	๑๒๐	๑.๓๓
๗๘๐	๒๑๘	๓๔๐	๑.๖๐
๒๔๘๖	๔๐๕	๗๐๐	๑.๗๒
๗๖๖	๑๑๖	๒๐๐	๑.๗๖
๑๐๕๖	๒๘๐	๕๔๖	๑.๙๕
๑๓๓๕	๓๘๖	๘๖๐	๒.๐๗
๑๔๐๐	๓๖๒	๘๐๐	๒.๒๐
๒๐๐๐	๔๐๐	๙๐๐	๒.๒๕
๑๒๓๑	๒๑๘	๕๐๐	๒.๒๘
๑๗๓๐	๔๘๘	๑๑๒๕	๒.๓๐
๑๖๒๐	๓๗๔	๘๘๕	๒.๓๓

I
ตาราง ๔๔ (ต่อ)

จำนวนนักเรียน ทั้งหมด	จำนวนนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา	จำนวนหนังสือ	จำนวนหนังสือต่อ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ๑ คน
๑๕๓๓	๕๒๕	๑๓๑๕	๒.๕๐
๒๑๙๖	๕๑๘	๑๔๐๐	๒.๗๐
๑๐๒๐	๑๘๐	๕๐๐	๒.๗๗
๕๓๐๐	๑๕๐๐	๔๓๕๕	๒.๙๐
๑๒๘๒	๔๑๙	๑๓๙๗	๓.๓๓
๒๗๘๔	๙๘๕	๓๘๐๐	๓.๘๒
๔๕๐	๑๒๒	๕๐๐	๔.๐๙
๑๘๐๐	๑๐๕๐	๔๕๐๗	๔.๒๙
๙๘๖	๑๖๒	๗๓๑	๔.๕๑
๓๑๐	๘๕	๔๐๐	๔.๗๐
๑๕๐๐	๔๒๐	๒๐๐๐	๔.๗๖
๒๒๘	๘๙	๕๐๐	๕.๖๑
๖๘๐	๒๓๔	๑๖๕๐	๗.๐๕
๒๗๕๐	๖๔๓	๕๑๕๐	๘.๐๐*
๑๒๘๔	๓๘๓	๓๒๐๐	๘.๓๕
๒๖๑๑	๙๑๘	๗๗๗๕	๘.๕๖*
๘๑๖	๓๙๓	๓๔๕๖	๘.๗๙*
๙๔๗	๓๐๘	๓๑๐๐	๑๐.๐๖*
๑๑๗๗	๓๓๐	๓๙๕๓	๑๑.๙๗
๑๒๑๙	๓๓๒	๔๐๐๐	๑๒.๐๔
๙๙๔	๒๕๐	๓๑๐๐	๑๒.๔๐
๑๓๒๐	๔๓๖	๘๕๕๐	๑๙.๓๘*
๔๔๐	๙๓	๒๓๓๐	๒๕.๐๕**

* เป็นห้องสมุดเฉพาะชั้นมัธยมศึกษา ที่มีหนังสือมากกว่า ๕ เล่ม คือนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษา ๑ คน

** เป็นห้องสมุดรวม (ชั้นประถมศึกษา - มัธยมศึกษา) ที่มีหนังสือมากกว่า
๕ เล่ม คือนักเรียน (ทั้งหมด) ๑ คน

จากตาราง ๔๔ โรงเรียนราษฎร์ในกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด
ต่ำสุด ๓๑๐ คน และสูงสุด ๕๓๐๐ คน ส่วนนักเรียนชั้นมัศึกษานั้น จำนวนต่ำสุด
คือ ๙๔ คน สูงสุด ๑๕๐๐ คน

จำนวนหนังสือทั้งหมดมีตั้งแต่ ๑๐๐ เล่ม ไปจนถึง ๘๔๕๐ เล่ม ส่วนจำนวน
เมื่อเฉลี่ยกับจำนวนนักเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์น้อยมาก เท่าที่พบว่า ห้องสมุดมีจำนวน
หนังสือต่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ๑ คน ตั้งแต่ประมาณ ๕ เล่ม ขึ้นไป จำนวน ๑๕ แห่ง
นั้น มีเพียง ๕ แห่งเท่านั้นที่มีห้องสมุดสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโดยเฉพาะ

ประวัติย่อของผู้เขียน

สมบูรณ์ ศิงฆมานันท์ เกิดวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๘๒ ที่ตำบลมะกอกเหนือ
อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

การศึกษา สำเร็จชั้นมัธยมปีที่ ๖ จากโรงเรียนสตรีพัทลุง พ.ศ. ๒๔๙๘
ประกาศนียบัตรการศึกษา (ป.กศ.) จากโรงเรียนสตรีฝึกหัดครูสงขลา
พ.ศ. ๒๕๐๑
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) จาก
วิทยาลัยครูสวนสุนันทา พ.ศ. ๒๕๐๓
ปริญญาการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.ม.) วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
พ.ศ. ๒๕๐๘
ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ วิชาบรรณารักษศาสตร์
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พ.ศ. ๒๕๑๑
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาบรรณารักษศาสตร์
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พ.ศ. ๒๕๑๔

การรับราชการ ครูตรีโรงเรียนสตรีพัทลุง จังหวัดพัทลุง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๑๐
ครูโทโรงเรียนสตรีพัทลุง จังหวัดพัทลุง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๑๒
ครูโทโรงเรียนวัดอินทาราม จังหวัดชลบุรี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๒ - ๒๕๑๓
ครูโทโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จังหวัดพระนคร
ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๓ -